

jaarverslag Wageningen UR 2010

WAGENINGEN UR

For quality of life

Raad van Toezicht	
Raad van Bestuur	
Concernstaf	Facilitair Bedrijf

Agrotechnology & Food Sciences Group	Animal Sciences Group	Environmental Sciences Group	Plant Sciences Group	Social Sciences Group	Hogeschool Van Hall Larenstein	
Agrotechnologie & Voedingswetenschappen	Wageningen University				Leeuwarden Velp Wageningen	Wageningen International
	Dierwetenschappen	Omgevingswetenschappen	Plantenwetenschappen	Maatschappijwetenschappen		IMARES
Food & Biobased Research	Gespecialiseerde onderzoeksinstituten					Wageningen Business School
	Livestock Research Central Veterinary Institute	Alterra	Plant Research International Praktijkonderzoek Plant & Omgeving	LEI Centre for Development Innovation		

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Raad van Bestuur en Raad van Toezicht	4
1 Jaarverslag Wageningen UR	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Verslag Raad van Toezicht	5
1.3 Kengetallen Wageningen UR	8
1.3.1 Kengetallen Wageningen University	8
1.3.2 Kengetallen Hogeschool Van Hall Larenstein	9
1.3.3 Kengetallen Stichting DLO	10
1.4 Wageningen UR algemeen	10
1.4.1 Missie en ambitie	11
1.4.2 Kerngebieden	11
1.4.3 Strategisch plan Wageningen UR	11
1.4.4 Kenniscirculatie en -valorisatie	14
1.4.5 Studentenwerving	15
1.4.6 Internationalisering	16
1.4.7 Governance	19
1.4.8 Medezeggenschap	21
1.4.9 Klachtenregelingen en Beroep & Bezwaar (DLO, VHL, WU)	21
1.4.10 Duurzaamheid	23
1.5 Wageningen University	24
1.5.1 Onderwijs en Studenten	25
1.5.2 Alumni en fondsenwerving	29
1.5.3 Onderzoek	29
1.6 Hogeschool Van Hall Larenstein	32
1.6.1 Onderwijs en studenten	33
1.6.2 Alumni en fondsenwerving	37
1.6.3 Onderzoek	37
1.7 Stichting DLO	39
1.7.1 Onderzoek	39
1.8 Faciliteiten	40
1.8.1 Huisvesting	40
1.8.2 Informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs	41
1.8.3 Facilitaire diensten	41
1.8.4 Veiligheid en Milieu	42
2 Personeel	43
2.1 HR in strategische plannen	43
2.1.1 Internationalisering	43
2.1.2 Loopbaanbeleid Wetenschappelijk Personeel	43
2.1.3 Ruimte voor commercieel talent DLO	43
2.1.4 R&O-gesprekken	43
2.1.5 Medewerkermonitor	44
2.1.6 Ontwikkeling leidinggevenden en medewerkers	44
2.1.7 Convenant Actieplan Leerkracht voor het HBO	44
2.2 CAO-ontwikkelingen	44

2.3	Gezondheid en Welzijn	45
2.3.1	Gezonde leefstijl en verzuimbegeleiding	45
2.3.2	Verzuimgegevens	45
2.3.3	Bedrijfsmaatschappelijk Werk	45
2.3.4	Vertrouwenspersonen Wageningen UR	46
2.3.5	Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)	46
3	Financieel verslag	47
3.1	Jaarrekening Wageningen University	47
3.1.1	Financieel verslag Wageningen University	47
3.1.2	Jaarrekening Wageningen University	49
3.1.3	Bijlagen Wageningen University	76
3.2	Jaarrekening Stichting Van Hall Larenstein	80
3.2.1	Financieel verslag Stichting Van Hall Larenstein	80
3.2.2	Jaarrekening Stichting Van Hall Larenstein	82
3.2.3	Bijlagen Stichting Van Hall Larenstein	109
3.3	Jaarrekening Stichting DLO	113
3.3.1	Financieel verslag Stichting DLO	113
3.3.2	Jaarrekening Stichting DLO	115
3.3.3	Bijlagen Stichting DLO	155
3.4	Bezoldiging	157
Bijlage 1A	Onderwijs Wageningen University	159
Bijlage 1B	Onderwijs Hogeschool Van Hall Larenstein	165
Bijlage 2	Sociaal verslag	170

Voorwoord

Met de afsluiting van het jaar 2010 zit het eerste decennium van de eeuw er al weer op. Tien jaar, waarin Wageningen UR vanuit een veelbelovend maar kwetsbaar begin is uitgegroeid tot een krachtige en aansprekende organisatie. Dat blijkt niet alleen uit de talloze bezoeken van hoogwaardigheidsbekleders en de vele uitnodigingen om in netwerken deel te nemen, maar ook uit de sterke groei van het aantal studenten en de steeds groter wordende groep opdrachtgevers voor onderzoek. De eind jaren 90 ontwikkelde en gerealiseerde visie om een groot deel van de kennisketen in het groene domein in één organisatie onder te brengen alsook de nauwe samenwerking met overheid en bedrijfsleven (aangeduid als de *gouden driehoek*) slaat aan. In het Regeerakkoord van het nieuwe Kabinet is voor ons en ons domein dan ook een prominente plek weggelegd. We hebben weliswaar afscheid moeten nemen van het 'eigen' Ministerie van LNV, maar hebben daar een krachtig, nieuw gevormd departement voor teruggekregen: het Ministerie van EL&I (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie). De samenwerking met dit Ministerie is op meer dan voortreffelijke wijze van start gegaan en schept hoge verwachtingen voor de toekomst.

In het doorontwikkelen van de organisatie is het afgelopen jaar extra aandacht besteed aan Van Hall Larenstein. De fusie tussen het Van Hall Instituut en Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein is formeel afgerond, er is een toekomstvisie opgesteld voor de noodzakelijke herinrichting van de onderwijsorganisatie en een gedegen plan gemaakt voor een efficiëntere ondersteuning. Dit is gedaan om de kwaliteit van het werk te versterken, met daarbij, zoals het hoort, de student centraal. Dat steeds meer studenten in het groene hbo-domein de weg naar ons weten te vinden, is dan ook meer dan verheugend. Dat geldt ook voor Wageningen University, waar zich in 2010 de sterke groei van de afgelopen jaren volop heeft voortgezet, zowel wat betreft de Nederlandse als de buitenlandse student. De voorbereiding voor het tweede onderwijsgebouw (Orion) op Wageningen Campus is in volle gang. Eind 2012 moet dit gebouw er staan en er mede voor zorgen dat het onderwijs voor de nieuwe studentenpopulatie onverminderd van hoge kwaliteit blijft. Samen met studentenhuysvester Idealis wordt hard gewerkt om ook de studentenhuysvesting mee te laten groeien met de grotere instroom.

Ook onze toepassingsgerichte (DLO) onderzoeksinstituten, qua omzet en aantal medewerkers het grootste onderdeel van onze organisatie, hebben in 2010 goed gepresteerd. Er zijn veel nieuwe projecten binnengehaald, waarmee de nog door het voormalig Ministerie van LNV ingezette krimp van € 14 mln. wordt gecompenseerd. Een prestatie van formaat, zeker ook omdat de marktomstandigheden nog steeds niet eenvoudig zijn. Nieuwe initiatieven, zoals het praktijkcentrum voor de melkveehouderij Dairy Campus in Leeuwarden, het nieuwe centrum voor geavanceerde onderzoeksapparatuur CAT Agrofood en de nieuwe onderzoekfaciliteiten voor algenproductie AlgaePARC, beiden op Wageningen Campus, en het nieuwe onderzoekcentrum voor zoönosen (ziekten die overdraagbaar zijn van dier op mens) in Lelystad, zetten ons werk verder op de kaart. Daarbij komt nog de komst naar Wageningen van het R&D-centrum van FrieslandCampina, het ecologisch onderzoeksinstituut NIOO-KNAW en de lerarenopleiding STOAS. Daarmee krijgt de 'gouden driehoek' ook fysiek steeds meer gestalte en versterkt het Food Valley als nationaal en internationaal 'kloppend hart' van kennis en innovatie in het groene domein.

Wetenschappelijke successen mochten we vieren met het winnen van de Academische Jaarprijs door dr. David Lentink en zijn team en zijn benoeming tot lid van de Jonge Academie van de KNAW, het binnenhalen van twaalf prestigieuze NWO-beurzen (acht Veni's, drie Vidi's en één Vici) en de toekenning van twee ERC-grants, de meest omvangrijke en meest prestigieuze onderzoekbeurzen van de EU.

Kortom, 2010 was voor Wageningen UR een uitstekend jaar. Een welgemeend woord van dank is dan ook op zijn plaats aan onze medewerkers en studenten voor hun bijdrage aan dit succes en aan onze externe stakeholders en opdrachtgevers die dit alles mede mogelijk hebben gemaakt.

Dr. Aalt Dijkhuizen
Voorzitter Raad van Bestuur

Raad van Bestuur en Raad van Toezicht

Wageningen University, Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) en Stichting Van Hall Larenstein vormen samen Wageningen UR (University & Research centre).

Raad van Bestuur

dr. A.A. Dijkhuizen (voorzitter)

prof. dr. M.J. Kropff (vice voorzitter, rector magnificus Wageningen University)

dr. I.J.J.H. Breukink (lid)

De leden van de Raad van Bestuur van Wageningen UR vormen tevens de Colleges van Bestuur van Wageningen University, Stichting DLO en Stichting Van Hall Larenstein.

Raad van Toezicht

Mw. M. de Boer (voorzitter)

Dhr. dr. J.J. van Duijn (vice voorzitter)

Dhr. dr. L.B.A.M.G. Van Depoele

Dhr. drs. H. Heemskerk

Mw. J.R.H. Maij-Weggen

De leden van de Raad van Toezicht van Wageningen UR vormen tevens de Raden van Toezicht van Wageningen University, Stichting DLO en Stichting Van Hall Larenstein.

Dhr. Heemskerk overleden

Tussen het einde van het verslagjaar 2010 en het verschijnen van het jaarverslag bereikte ons op 22 maart 2011 het droevige bericht dat Bert Heemskerk is overleden. Sinds 2009 maakte de oud-topman van de Rabobank deel uit van de Raad van Toezicht van Wageningen UR. De heer Heemskerk had sterke maatschappelijke opvattingen, duurzaamheid stond hoog in zijn vaandel. Hij paste dan ook uitstekend bij Wageningen UR en toonde daarbij een grote betrokkenheid. Wageningen UR heeft veel te kort gebruik kunnen maken van zijn enorme kennis en ervaring.

Raadpleeg de website voor een overzicht van nevenfuncties van de Raad van Bestuur: www.wur.nl/NL/over/bestuur

Raadpleeg de website voor een overzicht van functies en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht, het rooster van aftreden, het profiel van de leden van de Raad van Toezicht en het reglement van de Raad van Toezicht: www.wur.nl/NL/over/governance

1 Jaarverslag Wageningen UR

1.1 Inleiding

Wageningen UR geeft een geïntegreerd jaarverslag uit dat bestaat uit de volgende onderdelen:

- Jaarverslag Wageningen UR (met informatie over de organisatie, het personeel, het primaire proces en de faciliteiten, waar relevant uitgesplitst naar juridische entiteit);
- De financiële verslagen van Wageningen University, Stichting DLO en Stichting Van Hall Larenstein.

Dit jaarverslag voldoet aan de volgende wet- en regelgeving en gemaakte afspraken:

- Burgerlijk Wetboek Boek 2 Titel 9 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving;
- De Nederlandse corporate governance code, de Branchecode Governance HBO en de Code Goed Bestuur universiteiten 2007, en de daarvan afgeleide corporate governance code Wageningen UR;
- Wet op de Ondernemingsraden;
- Afspraken met vakbonden en medezeggenschap.

Aan de (informatie)verplichtingen volgens de wet Milieubeheer en Arbo-wet voldoet Wageningen UR door informatieverstrekking aan de bestuursorganen die de bevoegdheid hebben krachtens deze wetten te certificeren of vergunningen af te geven.

1.2 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in 2010 vijf keer een reguliere vergadering gehouden. De voorzitter heeft regelmatig informeel overleg gevoerd met de voorzitter van de Raad van Bestuur. Verder heeft de raad een keer overleg gevoerd met de medezeggenschap en is enkele malen bijeen geweest zonder de aanwezigheid van de Raad van Bestuur.

In de vergaderingen van de raad werd het jaarverslag Wageningen UR 2009, inclusief de jaarrekeningen van Stichting DLO, Stichting Van Hall Larenstein en Wageningen University op basis van een positief advies van de Auditcommissie goedgekeurd. De Raad van Toezicht heeft de Raad van Bestuur verzocht de aanbevelingen van de accountant ter hand te nemen.

Periodiek is de Raad van Toezicht via managementberichten op de hoogte gebracht van de financiële stand van zaken. De Raad van Toezicht heeft diverse besluiten geaccordeerd waardoor samenwerking met andere universiteiten en hogescholen kan worden opgestart voor het verzorgen van gezamenlijke opleidingen of delen daarvan die leiden tot toekenning van een gezamenlijke graad. De raad heeft wijzigingen van de Bestuurs- en Beheersreglementen van Hogeschool Van Hall Larenstein en Wageningen University geaccordeerd als gevolg van de wijzigingen in de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek. De raad accordeerde verder diverse aan- en verkooptransacties betreffende onroerend goed.

De Raad van Toezicht heeft het besluit tot de instellingenfusie van de hogescholen Van Hall Instituut en Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein tot hogeschool Van Hall Larenstein geaccordeerd.

Verder heeft de raad diverse keren gesproken over de totstandkoming van het strategisch plan Wageningen UR 2011-2014. Dit strategisch plan bouwt voort op het voorgaande plan, waarbij op onderdelen een verdiepingsslag wordt gemaakt. Zo wordt ingezet op het verder versterken van de kwaliteit van onderzoek en onderwijs bij universiteit en hogeschool, een versterking van de positie in de opdrachtenmarkt van de toepassingsgerichte onderzoeksinstituten, een versterkte aanwezigheid in de Nederlandse regio en worden er allianties gesloten met vooraanstaande buitenlandse universiteiten en onderzoeksinstituten. Verder wordt verbetering van de organisatie en bedrijfsvoering evenals in voorgaande planperiode een belangrijk speerpunt. De raad heeft het strategisch plan goedgekeurd.

De Raad van Toezicht is in 2010 tijdens een werkbezoek bij de Animal Sciences Group (ASG) in Lelystad in de gelegenheid geweest om kennis te maken met het werkveld van ASG en de enthousiaste wijze waarop medewerkers hierin actief zijn/ aan bijdragen. De raad werd geïnformeerd over het onderzoek, waarna een bezoek werd gebracht aan een onderzoekslocatie.

Op basis van het positieve advies van de Auditcommissie heeft de Raad van Toezicht de begroting 2011 van Wageningen University, van Stichting DLO en van Stichting Van Hall Larenstein goedgekeurd.

De Raad van Toezicht heeft in 2010 het functioneren van de Raad van Bestuur in zijn geheel, alsmede dat van de individuele leden geëvalueerd. Op basis van het advies van de Benoemingen- en Remuneratiecommissie is de heer Dijkhuizen herbenoemd voor een derde termijn als voorzitter van de Raad van Bestuur. Bovendien heeft de raad afspraken gemaakt over het verlagen van de variabele beloning voor de Raad van Bestuur en het topmanagement.

- **Auditcommissie**

De Auditcommissie is in 2010 twee keer regulier bijeengekomen en heeft onder andere gesproken over het jaarverslag 2009, waarbij de bevindingen van de accountant zijn besproken. De commissie heeft nota genomen van de oordeelonthouding van de accountant over de rechtmatigheid van de uitgaven bij Hogeschool Van Hall Larenstein. De commissie heeft de Raad van Toezicht geadviseerd het jaarverslag over 2009 van Wageningen UR, waarin opgenomen de jaarrekeningen 2009 van Stichting DLO, Stichting Van Hall Larenstein en Wageningen University goed te keuren en de aanbevelingen van de accountant over te nemen.

In 2010 is op basis van een aanbestedingsprocedure een nieuwe accountant gekozen. De commissie heeft de Raad van Toezicht geadviseerd de werkzaamheden voor het jaarverslag en de projectcontrole aan Ernst & Young te gunnen. De commissie heeft aan de Raad van Toezicht geadviseerd de begroting 2011 van Stichting DLO, Stichting Van Hall Larenstein en Wageningen University goed te keuren. Verder heeft de Auditcommissie in 2010 met de Raad van Bestuur gesproken over de managementberichten, inclusief de eerste bevindingen van de nieuwe accountant. De accountant constateerde dat de management control binnen Wageningen UR in verhouding tot vergelijkbare organisaties goed op orde is en dat sterk gefocust wordt op procesverbetering. Verder werd geconstateerd dat Wageningen UR veel energie steekt in efficiënte bedrijfsvoering. De commissie heeft met de Raad van Bestuur gesproken over risicomanagement binnen Wageningen UR en deelt de conclusie van de accountant dat er ruimte is voor verbetering van de verankering van de compliance functie binnen de organisatie. De commissie wacht de voorstellen af die de Raad van Bestuur hierover in 2011 gaat nemen.

- **Benoemingen- en remuneratiecommissie**

De Benoemingen- en remuneratiecommissie heeft zich in 2010 onder meer gebogen over de herbenoeming van de voorzitter van de Raad van Bestuur en over de variabele beloning van de top van de organisatie. De commissie heeft na consultatie van onder meer de medezeggenschap en mede gehoord de instemming van de minister van EL&I, aan de Raad van Toezicht positief geadviseerd over de herbenoeming van de heer Dijkhuizen als voorzitter van de Raad van Bestuur. Ten aanzien van de variabele beloning heeft de commissie geadviseerd om deze in stappen te verlagen tot maximaal tien procent. Een vergelijkbare afspraak is geadviseerd over de variabele beloningen van nieuw aan te stellen (algemeen) directeuren. De gegevens over de bezoldiging over 2010 van de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht zijn opgenomen in hoofdstuk drie van dit jaarverslag.

- **Onafhankelijkheid**

In zijn toezichthoudende rol ziet de Raad van Toezicht erop toe dat de leden van de raad onafhankelijk zijn. Naar het oordeel van de raad is de Raad van Toezicht in zijn samenstelling onafhankelijk conform de eisen die de corporate governance code Wageningen UR daaraan stelt.

- **Samenstelling van de Raad van Toezicht**

De raad is in 2010 als volgt samengesteld:

Mw. M. de Boer (voorzitter) (1939)

Lid van de raad sinds september 2005, lid van de benoemingen- en remuneratiecommissie. De zittingstermijn eindigt op 1 september 2013. Mevrouw De Boer is op dat moment op grond van het rooster van aftreden niet herbenoembaar. Mevrouw De Boer bekleedde diverse functies in het openbaar bestuur.

Dhr. dr. J.J. van Duijn (vice voorzitter) (1943)

Lid van de raad sinds september 2004, lid van de auditcommissie. De zittingstermijn eindigt op 1 september 2012. De heer Van Duijn is op dat moment op grond van het rooster van aftreden niet herbenoembaar. De heer Van Duijn is oud lid van de Raad van Bestuur van de Robeco Groep.

Dhr. dr. L.B.A.M.G. Van Depoele (1939)

Lid van de raad sinds 1 mei 2008, lid van de benoemingen- en remuneratiecommissie. De zittingstermijn eindigt op 1 september 2012. De heer Van Depoele is op dat moment op grond van het rooster van aftreden herbenoembaar. De heer Van Depoele is oud directeur Rural Development bij het directoraat generaal Agriculture en Rural Development van de Europese Commissie.

Dhr. drs. H. Heemkerk (1943)

De heer Heemkerk is op 22 maart 2011 overleden. Hij was lid van de raad sinds 1 september 2009, voorzitter van de auditcommissie.

Mw. J.R.H. Majj-Weggen (1943)

Lid van de raad sinds september 2004, voorzitter van de benoemingen- en remuneratiecommissie. De zittingstermijn eindigt op 1 september 2012. Mw. Majj-Weggen is op dat moment op grond van het rooster van aftreden niet herbenoembaar. Mevrouw Majj-Weggen bekleedde diverse functies in het openbaar bestuur.

Namens de Raad van Toezicht

mw. Margreeth de Boer (voorzitter)

Bedragen * € mln.

1.3 Kengetallen Wageningen UR

1.3.1 Kengetallen Wageningen University

	2010	2009	2008	2007
Studenten (totaal per 01-10)	7.298	6.417	5.617	5.202
Instroom eerstejaars (BSc + MSc)	1.889	1.667	1.409	1.241
Totaal reguliere studenten	6.485	5.735	5.128	4.664
Extraneï	0	0	0	1
Overige ingeschrevenen	813	682	489	537
Aantal afgestudeerden	1.584	1.495	1.313	1.308
Gemiddeld personeelsbestand WU (in fte)	2.545	2.475	2.335	2.269
Netto resultaat (€ x 1.000) ¹	6.222	9.590	14.749	11.360
Vermogen WU ² (€ x mln.)				
Vermogen in vaste activa	192,9	190,9	189,6	199,5
Eigen vermogen	142,7	136,4	129,8	115,0
Totaal vermogen	349,7	329,1	295,1	269,0
Solvabiliteitsratio	40,8%	41,5%	44,0%	42,8%
Liquiditeit WU (€ x mln.)				
Liquide middelen	101,7	83,7	48,1	25,5
Current ratio	0,9	0,9	0,8	0,6

¹ In 2009 is als gevolg van een stelselwijziging voor de verwerking van de tuition fees zowel het netto resultaat (€ - 926) als het eigen vermogen (€ -3,9 mln.) aangepast. Hierdoor is ook het solvabiliteitspercentage verlaagd (-1,1%).

² In 2009 is als gevolg van een herrubricering van het onderhanden werk de beginbalans aangepast. Zowel de kortlopende vorderingen als de kortlopende schulden zijn verhoogd met € 23,8 mln. Het balanstotaal 2008 en de solvabiliteitsratio en de current ratio wijken daardoor af van de jaarrekening 2008.

Bedragen * € mln.

1.3.2 Kengetallen Hogeschool Van Hall Larenstein

	2010	2009	2008	2007
Studenten (totaal per 01-10)	3.972	3.861	3.791	3.879
Instroom	1.204	1.115	1.046	1.038
Afgestudeerden Bachelor	680	682	702	718
Afgestudeerden Associate Degree	18	7	17	13
Afgestudeerden Master	52	75	55	34
Gemiddeld personeelsbestand VHL (totaal in fte)	380	384	388	407
Netto resultaat (€ x 1.000)	409	-267	834	264
Vermogen VHL (€ x mln.)				
Vermogen in vaste activa ³	22,9	24,5	34,1	35,8
Eigen vermogen	6,4	6,0	6,3	5,4
Totaal vermogen	40,7	44,0	52,4	55,9
Solvabiliteitsratio	15,7%	13,6%	11,9%	9,7%
Liquiditeit VHL (€ x mln.)				
Liquide middelen	11,7	12,8	11,2	11,5
Current ratio	0,8	0,8	0,8	0,9

³ In 2009 zijn met terugwerkende kracht de vergelijkende cijfers aangepast in verband met een herrubricering van de ontvangen subsidiegelden. Vermogen in vaste activa is gedaald met € 11,1 mln., totaal vermogen is gedaald met € 10,6 mln. en solvabiliteitsratio is gestegen met 2,6%.

Bedragen * € mln.

1.3.3 Kengetallen Stichting DLO

	2010	2009	2008	2007
Omzet	357,7	351,4	348,2	341,2
Aandeel EL&I in omzet ⁴	48%	48%	48%	52%
Investeringen in bedrijfsgebouwen en -terreinen	19,3	29,9	47,9	36,5
Investeringen in overige materiële vaste activa	6,6	8,6	8,9	7,7
Gemiddeld personeelsbestand DLO (in fte)	2.766	2.827	2.801	2.781
Netto resultaat (€ x 1.000)	10.576	10.780	14.364	25.417
Vermogen DLO				
Vermogen in vaste activa	411,6	423,5	415,9	401,6
Eigen vermogen ⁵	280,0	269,4	258,6	232,9
Totaal vermogen ⁶	578,2	576,6	572,6	536,1
Solvabiliteitsratio ⁷	48,4%	46,7%	45,2%	43,4%
Liquiditeit DLO				
Liquide middelen	53,9	44,1	36,8	55,9
Current ratio	1,2	1,1	1,1	1,3

1.4 Wageningen UR algemeen

Wageningen UR is het samenwerkingsverband tussen Wageningen University, Stichting DLO en Hogeschool Van Hall Larenstein (zie organigram aan de binnenzijde van de omslag). Deze samenwerking is vormgegeven in zes eenheden waarvan vijf Sciences Groups, die het organisatorische, inhoudelijke en bestuurlijke instrument zijn om door krachtenbundeling een grotere slagvaardigheid en kwaliteit van het onderzoek en onderwijs te realiseren. In elke Sciences Group is een departement van Wageningen University organisatorisch geïntegreerd met één of meerdere DLO-instituten, waarbij administratieve en juridische scheiding van de organisaties gewaarborgd is. Interdisciplinariteit en vraagsturing worden onder meer verzekerd door de matrix van de Sciences Groups met het Onderwijsinstituut, de onderzoekscholen en programmaleiders, die Wageningen UR-breed functioneren. De zesde eenheid, Hogeschool Van Hall Larenstein, functioneert als zelfstandig onderdeel binnen Wageningen UR, binnen de door de Raad van Bestuur gestelde kaders.

Verder is een aantal onderdelen niet aan een Sciences Group verbonden. RIKILT voert wettelijke onderzoekstaken uit op het gebied van veilig en gezond voedsel. Wageningen Business School organiseert post-academische opleidingen en cursussen binnen het domein van Wageningen UR. IMARES richt zich op strategisch en toegepast

⁴ EL&I omzet bestaat uit omzet van het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie overeenkomstig de subsidieregeling alsmede aanvullende projectfinanciering die is opgenomen onder contractresearch. Het totaal van de EL&I omzet wordt gerelateerd aan de totale omzet.

⁵ Het eigen vermogen over 2008 is aangepast aan de in 2009 doorgevoerde stelselwijziging groot onderhoud van € 11,3 mln. Het herberekende eigen vermogen bedraagt € 247,3 mln. verhoogd met € 11,3 mln. is € 258,6 mln.

⁶ Het totale vermogen over 2008 is herberekend op basis van de gewijzigde verwerking onderhanden werk. Projecten met een negatief saldo zijn vanaf 2008 opgenomen als vooruitontvangen bedragen onder de kortlopende schulden. In de beginbalans is hiervoor een herrubricering doorgevoerd van € 32,5 mln. Het herberekende totale vermogen 2008 bedraagt € 540,0 mln. en is verhoogd met deze € 32,5 mln. (afgerond) € 572,6 mln.

⁷ Als gevolg van de bovengenoemde stelselwijzigingen is de solvabiliteitsratio 2008 aangepast van 45,8% naar 45,2% en de current ratio van 1,2 naar 1,1.

marien ecologisch onderzoek en Wageningen International is het loket voor alle internationale activiteiten van Wageningen UR.

Wageningen University, Stichting DLO en Stichting Van Hall Larenstein zijn zelfstandige rechtspersonen, waarbij Stichting Van Hall Larenstein het bestuur vormt van het Van Hall Instituut in Leeuwarden en van de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein in Velp en Wageningen. In 2010 is besloten tot een instellingenfusie tussen de hogescholen Van Hall Instituut in Leeuwarden en Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein in Velp en Wageningen per 1 september 2011. Op dat moment omvat Stichting Van Hall Larenstein één hogeschool op de locaties Leeuwarden, Velp en Wageningen.

Binnen het samenwerkingsverband Wageningen UR worden de doelstellingen en activiteiten van de afzonderlijke rechtspersonen inhoudelijk op strategisch en tactisch niveau afgestemd. Op enkele onderdelen wordt in de operationele bedrijfsvoering samengewerkt. Er bestaat echter geen beleidsbepalende of beleidsafhankelijke relatie ten opzichte van elkaar. Het is niet toegestaan om middelen van de afzonderlijke organisaties anders in te zetten dan voor de realisatie van de doelstellingen en het uitvoeren van de primaire taken van die organisaties. Daarom publiceren de afzonderlijke rechtspersonen een geconsolideerde jaarrekening van hun groep. Wageningen UR als geheel stelt geen geconsolideerde jaarrekening op.

1.4.1 Missie en ambitie

Wageningen UR is een internationale kennisinstelling met als missie 'to explore the potential of nature to improve the quality of life'. De ambitie van Wageningen UR is om in 2020 op het domein 'Gezonde Voeding en Leefomgeving' hét kennis-instituut in Europa te zijn en wereldwijd een vooraanstaand partner. Daartoe moet Wageningen University tot de wereldtop (blijven) behoren. Ook is het noodzakelijk dat de universiteit zich nationaal handhaaft als de nummer één in de benchmark onder studenten. Hogeschool Van Hall Larenstein moet zich blijvend hebben gevestigd in de top-10 van de Nederlandse hogescholen en met haar activiteiten de kern vormen van tal van regionale clusters. De toepassingsgerichte onderzoeksinstituten van Stichting DLO zijn in 2020 preferred partner om groene kennis te helpen ontwikkelen en door te vertalen naar duurzame innovaties. Zij zijn daartoe in staat omdat zij beschikken over een goede wetenschappelijke basis, een klantgerichte benadering en een sterk netwerk in de 'gouden driehoek' van overheid-bedrijfsleven-kennisinstellingen.

1.4.2 Kerngebieden

Het domein van Wageningen UR is 'gezonde voeding en leefomgeving' en bestaat uit drie samenhangende kerngebieden:

- **Voeding en voedselproductie**

De productie en aanvoerkant in de voedselkolom: duurzame land- en tuinbouw (incl. de bloementeel), visserij en visteelt, voedselveiligheid, voeding en gezondheid, internationale voedselketens en netwerken, diergezondheid en dierenwelzijn en het gebruik van biomassa in het kader van een biobased economy.

- **Leefomgeving**

Natuur, landschap, biodiversiteit, landinrichting, klimaatveranderingen, het beheer van water en zee en het omgaan met uiteenlopende wensen bij het ruimtegebruik.

- **Gezondheid, leefstijl en levensomstandigheden**

De invloed van het keuzegedrag van de mens op voeding, gezondheid en leefomgeving. Het gedrag als burger, consument of recreant, de houding tegenover risico en onzekerheid, de perceptie van kwaliteit en veiligheid, de werk- en levensomstandigheden in de agrifoodsector zelf en het belang van voedselzekerheid in vooral minder ontwikkelde landen.

1.4.3 Strategisch plan Wageningen UR

In 2010 is het strategisch plan Wageningen UR 2011-2014 opgesteld. Dit plan schetst de nabije toekomst van Wageningen UR en haar ambities daarin. Het bouwt voort op het strategisch plan dat zich uitstrekte over de periode

2007-2010. In het nieuwe strategisch plan worden vijf kernpunten onderscheiden die worden uitgediept. Zo moet de marktpositie van de toepassingsgerichte onderzoeksinstituten worden verstevigd, worden de in het vorige strategisch plan vastgestelde onderzoeksthema's doorontwikkeld en wordt nog meer nadruk gelegd op topkwaliteit, zowel in onderzoek als onderwijs. Wageningen UR zet in op een versterkte aanwezigheid in de Nederlandse regio en sluit tegelijk allianties met vooraanstaande buitenlandse universiteiten en onderzoeksinstituten. Ten slotte worden verdere stappen gezet in de verbetering van de eigen organisatie en bedrijfsvoering.

Wageningen UR heeft een duidelijk profiel, dat door opdrachtgevers en doelgroepen wordt herkend en erkend. Een profiel dat aantrekkingskracht uitoefent en waarmee resultaten worden geboekt. Het aantal studenten is de afgelopen jaren sterk gegroeid, kwaliteit en omvang van het onderzoek zijn verder toegenomen, gebouwen en faciliteiten worden in snel tempo vernieuwd en de organisatie staat er financieel gezond voor. Daar komt bij dat wereldwijd het domein van 'gezonde voeding en leefomgeving' en kernthema's als voedsel, duurzame energie, diergezondheid, water en klimaat alleen maar belangrijker zijn geworden. Daarom kiezen we ervoor de ingeslagen weg met kracht te vervolgen, zowel nationaal als internationaal.

Om het Strategisch Plan Wageningen UR 2011-2014 te kunnen realiseren moet in de komende planperiode op een aantal ontwikkelingspunten een flinke stap gemaakt worden. Daarbij ligt de lat hoog. Reden te meer om het plan zorgvuldig uit te voeren. Jaarlijks wordt de voortgang geëvalueerd en stellen wordt vastgesteld welke punten uit het plan dat jaar nader uitgewerkt en geïmplementeerd worden. Dit doen onder het motto: 'Niet alles tegelijk en wat we doen, doen we goed'. Wageningen UR blijft ook de omgeving nauwkeurig monitoren en waar nodig wordt de ingeslagen weg bijgesteld.

In het Strategisch Plan 2011–2014 zijn onder meer onderstaande doelen opgenomen:

	2010	2014
<i>Onderwijs</i>		
– Instroom nieuwe studenten VHL	1230	1450
– Instroom nieuwe studenten WU	2066	2350
• waarvan Nederlands VWO	969	1200
• waarvan EU (anders dan NL)	301	400
– Percentage doorstroom VHL naar WU	9	12.5
– VHL-ranking in Keuzegids Hoger Onderwijs	middenmoot	top-10
– WU-ranking in Keuzegids Hoger Onderwijs	nr 2	nr 1
– WU-ranking International Student Barometer	top-10%	top-10%
– Slagingspercentage		
• BA VHL (na vijf jaar)	61%	>90%
• BSc WU (na vier jaar)	51%	>90%
• MSc WU (na drie jaar)	88%	>90%
<i>Onderzoek</i>		
– Omzet DLO, anders dan van EL&I en matchingsmarkt	85 mln	135 mln
– Instroom promovendi WU per jaar	280	280
– Slagingspercentage aio's (na vijf jaar)	57%	≥ 60%
– Relatiegerichte fondswervingscampagne		+15 mln
– ERC-grants (EU) in planperiode	2	8
– Aantal Veni, vidi, vici's (NWO) in planperiode	30	32
– Aantal publicaties in toptijdschriften (driejaarlijks gemeten)	18	20
– Shanghai Index (ranking in 'Life & Agric Science')	36	top-30
<i>Overig</i>		
– Percentage functioneringsgesprekken met medewerkers	50	85
– Verhouding vast / tijdelijk personeel DLO	86/14	80/20
– Netto-marge DLO (toepassingsgerichte onderzoeksinstituten) in % van de omzet	3	3
– Solvabiliteit (percentage eigen vermogen)		
• DLO	48	≥ 45
• WU	41	≥ 35
• VHL	13	≥ 15
– Reductie werkkapitaal ten opzichte van omzet in planperiode		2%
– Verhogen effectieve benutting gebouwen ten opzichte van 2010		20%

In 2010 heeft Wageningen UR het Strategisch plan 2007-2010 afgerond. Hieronder worden de belangrijkste resultaten uit de voorgaande planperiode weergegeven.

Belangrijkste resultaten Strategisch Plan 2007–2010:

	<i>Uitgangssituatie 2006</i>	<i>Doelstelling 2010</i>	<i>Gerealiseerd 2010</i>
<i>Kwantitatief</i>			
Aantal nieuwe studenten			
– Wageningen University (WU)	1.110	1.200	2.066
– Van Hall Larenstein (VHL)	1.115	1.225	1.230
Aantal artikelen in top-tijdschriften	15	20	18
Aantal Veni, Vidi, Vici onderzoekers (NWO)	19	20	30
Spinoza-laureaten (NWO)	0	1	3
Percentage buitenlandse medewerkers	5.5	7	9.6
Percentage vrouwelijke hoogleraren	8	11	11
Netto-marge DLO-toepassingsgerichte onderzoeksinstituten (% van de omzet)	2.0	3.5	3.3
Solvabiliteit DLO-toepassingsgerichte onderzoeksinstituten (% eigen vermogen)	37	45	48
<i>Kwalitatief</i>			
Invoering tenure track bij WU	-	ja	ja
Alliantie met medische faculteit / ziekenhuis (voeding en gezondheid)	-	ja	ja
Engels als formele voertaal in de organisatie	-	ja	nee

1.4.4 Kenniscirculatie en -valorisatie

In 2010 is actief ingezet op de circulatie en de benutting van kennis, via:

- Het ontsluiten van de onderzoeksresultaten via de bibliotheek, via Kennis Online, METIS en andere online databanken, via een groot aantal websites die veelal doelgroepgericht zijn opgezet. In 2010 is ook ingezet om themagerichte dossiers online beschikbaar te maken.
- Het presenteren van de onderzoeksresultaten via themadagen, business cafés, praktijknetwerken en lezingen.
- Het gezamenlijk uitvoeren van projecten met potentiële gebruikers zoals de publiek-private co-innovatieprojecten en voucherprojecten voor innovaties in het midden- en kleinbedrijf. Participatie in technologische topinstituten (zoals Food & Nutrition Delta, Groene Genetica en Wetsus, waarin ook het bedrijfsleven participeert) en in open innovatieprojecten met het bedrijfsleven, zoals 'Telen met toekomst'.
- Participatie in 'Food Valley', gericht op ontwikkelen van een cluster van onderzoek, onderwijs en innovatief bedrijfsleven in de regio rond Wageningen UR (regioperspectief), maar ook als concept om bedrijfsleven en Wageningen UR landelijk te verbinden (landelijk en netwerkperspectief).
- Het beschermen van onderzoeksresultaten door er intellectueel eigendom op te vestigen. De vindingen blijven in een commercieel traject hun commerciële waarde behouden.
- Het stimuleren en ondersteunen van onderzoekers die zelf een bedrijf willen starten waarin Wageningen UR wil participeren (spin-outs). In 2010 heeft Wageningen UR een initiatief opgezet onder de naam 'Startlife' dat onder andere faciliteiten en diensten aanbiedt voor startende ondernemers.
- Campusontwikkeling. In 2010 heeft Wageningen UR de visie rond de campus verder ontwikkeld, onder andere vanuit het perspectief van de campus als ontmoetingsplek tussen Wageningen UR en het bedrijfsleven en als locatie om samen met kennisintensieve bedrijven onderzoek te doen.
- Onderwijs, training en cursussen onder andere binnen de samenwerking van de groene onderwijsinstellingen in de Groene Kennis Coöperatie (GKC). De gezamenlijke programma's van de GKC brengen de docenten en onderzoekers bij elkaar om kennis uit te wisselen en samen nieuwe leermiddelen te ontwikkelen. Vanuit de programma's wordt actief de verbinding met arbeidsmarkt gezocht.

De focus van kennisvalorisatie door Hogeschool Van Hall Larenstein is in 2010 gericht op internationale projecten binnen samenwerkingsverbanden van de opleidingen met instituten in het buitenland. Het gaat daarbij om het ontwikkelen van curricula en didactische vaardigheden. Door het Nederlandse maar ook het buitenlandse bedrijfsleven bij de projecten te betrekken, komen voor de studenten van de hogeschool meer stageplaatsen en contacten met het beroepenveld beschikbaar.

Wageningen Business School (WBS) ontsluit kennis, kunde en expertise rond de Wageningse thema's in het kader van het Leven Lang Leren (LLL). In 2010 organiseerde WBS ruim 40 opleidingen, trainingen, projecten en workshops voor overheden, bedrijven en instellingen waaraan circa 800 professionals deelnamen. De thema's die hierbij de boventoon voerden zijn management & ondernemerschap, professionele competenties, groene ruimte, water, plantenveredeling en dierwetenschappen. Bijzondere activiteiten waren de start van een internationale leergang Plantenveredeling, uitdagende in company trajecten bij o.a. een grote bank, een toonaangevende adviesorganisatie en bij een provincie. De vraag naar Wageningse kennis via WBS blijft sterk en er is een groeiende behoefte aan in company trainingen bij bedrijven. De economische crisis heeft wel tot gevolg gehad dat cursussen in 2010 minder deelnemers trokken.

WBS werkt aan een nauwere samenwerking met andere partijen op het gebied van LLL binnen Wageningen UR om zo kosten te reduceren en nog beter de Wageningse kennis in de volle breedte goed te kunnen ontsluiten voor geïnteresseerden.

1.4.5 Studentenwerving

Nationale werving

In 2010 is voor de universiteit en de hogeschool een nieuwe wervingscampagne gelanceerd. Deze stoelt op twaalf nationale en internationale thema's: communicatie, voedselproductie, ondernemerschap, duurzaamheid, klimaatverandering, economie & maatschappij, voeding & gezondheid, dieren & planten, water, internationale ontwikkeling, inrichting stad & land, technologie. Centraal in de campagne staan de websites www.watvoorsoortbenij.nl en www.characteriseyourfuture.eu. Via het beantwoorden van een aantal eenvoudige vragen ontdekken studiekeizers welke opleiding het beste bij ze past. Inspirerende verhalen en filmpjes, informatie over beroepsperspectief en vergelijkingen met andere opleidingen bieden zicht op wat de opleiding te bieden heeft. Via Hyves en Facebook leggen studiekeizers gemakkelijk contact met studenten en studieadviseurs van de universiteit en de hogeschool. Op Youtube is de 'Wageningen University lipdub' geplaatst waarin studenten op eigentijdse wijze het 'Forum' laten zien.

Het aantal deelnemers aan de voorlichtingsactiviteiten van de universiteit en hogeschool is in 2010 verder toegenomen. Naar verwachting zet die groei zich de komende jaren door.

Internationale werving

• Europa

De internationale werving krijgt vorm met werving gericht op geselecteerde focuslanden. De samenwerking met agenten en 'alumni representatives', de deelname aan Education Fairs, campagnes via internet en 'social media' en de activiteiten van de 'international relationship officers' hebben hogere studentaantallen opgeleverd. De contacten in Bulgarije, Roemenië, Spanje en Griekenland zijn verstevigd en uitgebreid. De succesvolle werving in Duitsland is voortgezet met onder meer Duitstalige websites.

• Buiten Europa

Buiten Europa is verdere aansluiting gezocht bij de wervingsactiviteiten van 'Netherlands Education Support Offices' (NESO). Voor de werving van 'institutional movers' en studenten in 2+2-programma's zijn samenwerkingsverbanden bestendigd of nieuwe aangegaan met buitenlandse universiteiten in onder meer China, Vietnam en Thailand. Voor beursstudenten zijn de inspanningen vooral gericht op Zuid-Amerika, Indonesië en Saoedi Arabië. Voor het Arabisch gebied heeft Wageningen University, samen met de universiteiten van Groningen, Maastricht, Leiden en Twente, het

'Holland Arab Education Consortium' opgericht met een vertegenwoordiger in Riyadh, deels bekostigd door het Ministerie van OC&W. Naar verwachting zet de toestroom van internationale studenten de komende jaren door.

1.4.6 Internationalisering

De internationale activiteiten van de verschillende onderdelen van Wageningen UR afzonderlijk en de gecoördineerde Wageningen UR-brede activiteiten bestreken in 2010 meer dan 110 landen wereldwijd. Wageningen UR heeft een aantal prioriteitslanden benoemd. Dit zijn landen uit alle werelddelen waar Wageningen UR kansen heeft in wetenschappelijk of bedrijfseconomisch opzicht, maar ook landen waar Wageningen UR een substantiële bijdrage wil leveren aan duurzame ontwikkeling. Wageningen UR sluit daarmee aan op het internationale beleid van de Nederlandse overheid en daarbinnen vooral de ministeries van EL&I en Buitenlandse Zaken. In 2010 werd op het intranet van Wageningen UR een internationale projectdatabase ontsloten. Deze database geeft een actueel overzicht van internationale activiteiten waarbij (onderdelen van) Wageningen UR betrokken is (zijn). Internationale samenwerking werd benoemd als één van de speerpunten voor het nieuwe strategische plan van Wageningen UR (2011-2014). Wageningen UR werkt samen en zoekt verdere samenwerking met gerenommeerde internationale partners. Wageningen UR is ook actief op het gebied van internationale studentenwerving, zowel voor Wageningen University als voor Van Hall Larenstein, University of Applied Sciences.

Wageningen University

Op peildatum 1 oktober 2010 bedroeg het percentage niet-Nederlandse BSc-studenten 5% van het totaal aantal BSc-studenten.

Van het totaal aantal MSc-studenten heeft ongeveer 45% een niet-Nederlandse nationaliteit (1105 studenten). Op 1 oktober waren studenten van 102 nationaliteiten ingeschreven bij Wageningen University. De belangrijkste herkomstlanden van de buitenlandse studenten zijn China (195), Duitsland (92) en Ethiopië (82). Duitsland is ook het belangrijkste herkomstland van buitenlandse BSc-studenten (138).

Alle Master of Science opleidingen zijn Engelstalig en worden verzorgd voor niet-Nederlandse en Nederlandse studenten gezamenlijk.

*Nationaliteit buitenlandse BSc en MSc studenten Wageningen University
(excl. uitwisselingsstudenten)*

Peildatum 1 oktober 2010

EER-landen (Europese Economische Ruimte)	611
Overig Europa	49
Afrika	249
Azië	480
Noord- en Zuid-Amerika	138
Oceanië	2
Totaal	1.529

Eind 2010 is opnieuw meegedaan met een internationaal vergelijkend onderzoek naar de tevredenheid over de opvang, het onderwijs, het studeer- en leefklimaat en de faciliteiten (International Student Barometer, ISB monitor), dit keer ook onder Nederlandse BSc-, MSc- en PhD-studenten.

Op basis van de resultaten van het onderzoek dat in 2009 verricht is, is in 2010 extra aandacht besteed aan versnelling van de toelatingsprocedure, het verkrijgen van een Nederlandse bankrekening en catering (pilot eating facilities). Het gesignaleerde knelpunt 'huisvesting' is door de toegenomen aantallen studenten niet opgelost. Het doen toenemen van de betrokkenheid van Nederlandse staf en studenten bij het internationale academische klimaat van Wageningen UR is eveneens een punt van aandacht.

Ter verbetering van het multiculturele klimaat voor studenten en medewerkers van Wageningen University is in 2010 een beleidsmedewerker Cultural Diversity aangesteld via het project *Kies Kleur in Groen*, deels gefinancierd door EL&I.

Hogeschool Van Hall Larenstein

De Engelstalige bachelor- en masteropleidingen, in het bijzonder in Wageningen, trekken als vanouds veel buitenlandse studenten aan. De twee masteropleidingen met een flink aantal studenten met een NFP-beurs (Netherlands Fellowship Programme) houden de status IO-instituut voor actueel en de positie van Hogeschool Van Hall Larenstein binnen internationale (ontwikkelings)samenwerking krachtig. Projecten op het gebied van capaciteitsopbouw ('capacity building') zorgen voor actuele expertise (zie de aparte paragraaf hierover). Op de locatie Wageningen zijn de opleidingen volledig Engelstalig. Op de overige locaties van de hogeschool is bijna bij elke opleiding minstens één (afstudeer-/major) programma Engelstalig. Op 1 oktober 2010 waren studenten van 54 nationaliteiten ingeschreven bij Hogeschool Van Hall Larenstein. Hierbij is het grote aantal studenten met de Duitse (290) en Chinese (89) nationaliteit opvallend.

<i>Nationaliteit buitenlandse studenten hogeschool Van Hall Larenstein</i>	<i>Locatie Leeuwarden</i>	<i>Locatie Velp/Wageningen</i>	<i>Totaal Hogeschool</i>	
	Bachelor	Bachelor	Master	
Europa	158	169	1	328
Afrika	2	9	44	55
Azië	11	95	30	136
Noord- en Zuid-Amerika	3	2	3	8
Totaal	174	275	78	527
% t.o.v. het totaal aantal studenten				13.3%

Wageningen International

Wageningen International speelt binnen Wageningen UR een coördinerende rol en ondersteunt alle Sciences Groups en VHL om hun internationale onderwijs- en onderzoeksportfolio verder uit te breiden. Eind 2010 waren er drie regionale Wageningen UR-kantoren. Naast de al bestaande kantoren in Brazilië (voor Latijns-Amerika) en China, werd in 2010 een kantoor geopend in Ethiopië, vanwege de vele activiteiten in dat land.

In 2010 werd Wageningen International opgesplitst. Het CD&IC (Capacity Development & Institutional Change) werd onderdeel van de Social Sciences Group en ging verder onder de naam Wageningen UR Centre for Development Innovation. Het Wageningen International Front Office bleef onderdeel van de Concernstaf+ en ging door onder de naam Wageningen International.

De algemeen directeuren van de Sciences Groups werden nauwer betrokken bij de internationale activiteiten van Wageningen UR. Iedere directeur is verantwoordelijk voor één regio.

Internationale activiteiten Wageningen UR

Wageningen UR is actief in vele regio's in de wereld.

In **Afrika** ligt de focus op Benin, Ethiopië, Ghana, Kenya, Mozambique, Rwanda, Zambia en Zuid-Afrika. In 2010 lag de nadruk op activiteiten in Oost-Afrika.. In Afrika is de strategische samenwerking met de AGRA Foundation (Alliance for a Green Revolution in Africa), AGRINATURA en RUFORUM (Regional Universities Forum for capacity building in Eastern and Southern Africa) belangrijk. Drie voorbeelden van activiteiten in Afrika in 2010 zijn:

- Uitwerking en implementatie van het 'Ethiopia - Wageningen UR Collaboration Programme', waarbij PSG, SSG, ESG, ASG, Van Hall Larenstein, Wageningen UR Centre for Development Innovation en Wageningen International betrokken zijn en vanuit Ethiopië: Ethiopian Institute of Agricultural Research (EIAR) en de universiteiten van Addis Ababa, Haremaya, Hawassa, Jimma en Mekelle.
- Goedkeuring voor het Cascape Project in Ethiopië (€ 1.8 m 2010-2012) waarbij ESG, SSG en Wageningen UR Centre for Development Innovation en partners in Ethiopië betrokken zijn.
- Ontwerp en implementatie van het AGRINATURA-project 'Risk Management in Smallholder Farming' (ESG en LEI).

In **Azië** concentreerden de activiteiten in 2010 zich op China, India, Indonesië, Vietnam en Zuid-Korea. Uiteindelijk werd aan Vietnam minder aandacht besteed ten faveure van Thailand. De nadruk lag op gezamenlijke

onderzoeksprojecten, inclusief PhD- en MSc-programma's, vooral gefinancierd door de Aziatische overheden. Twee voorbeelden van activiteiten in Azië in 2010 zijn:

- Afspraak om een master plan te ontwikkelen voor COFCO, het grootste staatsbedrijf in de voedingsindustrie in China. Dit geeft goede mogelijkheden voor follow-up onderzoek op het gebied van zuivel, bloemen en voedingstechnologie.
- In november 2010 werden stappen gezet om de al langer bestaande samenwerking tussen het Korean Rural Economics Institute en LEI te formaliseren en nieuwe projecten te starten.
- In Afghanistan is een project over het opzetten van landbouwonderwijs gestart, uitgevoerd door VHL.

In **Europa** consolideerde Wageningen UR in 2010 haar sterke positie in Europese netwerken. Belangrijke aandachtspunten waren de formulering van het onderzoeksprogramma KP8, het Joint Programming Initiative (JPI) en de opzet van een Food KIC (Knowledge and Innovation Community). Denemarken, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk worden beschouwd als prioriteitslanden voor het opzetten van strategische partnerships. In 2010 werden 232 KP7-voorstellen ingediend waarbij Wageningen UR betrokken was: 32 keer als coördinator en 200 keer als deelnemer. Een voorbeeld van samenwerking binnen Europa is de samenwerking tussen ASG en INRA. Zij hebben een samenwerking om de 'Livestock Production in the 21st Century' te versterken. Zij namen het initiatief om een Animal Task Force op te richten. Dit samenwerkingsverband met vertegenwoordigers van bedrijfsleven en kennisinstellingen bevordert onderzoek en innovatie voor een duurzame concurrerende veehouderij in Europa. Drie voorbeelden van activiteiten in Europa in 2010 zijn:

- Regelmatig overleg tussen Wageningen UR, INRA en BBSRC.
- Deelname in de Governing Board van JPI Food, agriculture and climate change (FACCE).
- Voorbereiden van een (ondertussen toegekend) voorstel voor het implementeren van JPI FACCE.

Ook in **Oost-Europa** is Wageningen UR steeds actiever. Twee voorbeelden van deze activiteiten in 2010:

- 'Pellets for Power'. Een consortium van Nederlandse, Oekraïense en Belgische onderzoeksinstituten en bedrijven onder leiding van Wageningen UR Food & Biobased Research ontwierpen een business model voor de productie van gecertificeerd duurzame biomassapellets in de Oekraïne voor export naar Nederland en lokale brandstofvoorziening. Het project speelt in op de groeiende vraag naar duurzame biomassa en ontsluit de nog grotendeels onontsloten mogelijkheden in de Oekraïne.
- Farm improvement program in Rusland begeleid door SSG: integreren van kennis op technisch, economisch en management van 'cropping and livestock systems'.

In **Latijns-Amerika** groeide in 2010 het aantal projecten in Brazilië en Chili, in Argentinië bleef het aantal gelijk en in Mexico daalde het aantal projecten. In Brazilië en Chili steeg de uitgave aan Research & Development, vooral dankzij een grote economische groei. Ook op Sciences Groups-niveau zijn er intensieve contacten met deze organisaties. Een voorbeeld hiervan was bijvoorbeeld in 2010 een intensieve samenwerking tussen Embrapa en ASG, ESG en PSG. Ook participeerde Embrapa in de Delta Alliance (ESG). Twee voorbeelden van activiteiten in Latijns-Amerika in 2010 zijn:

- Het Committee Innova Chile verzocht Wageningen UR om een voorstel in te dienen voor het oprichten van een 'International center of excellence in the food sciences –ICEFood' in Chili. Er werd een voorstel ingediend gebaseerd op het business model van Wageningen UR. In 2011 zal dit centrum van start gaan.
- De oprichting van een biomaterial platform in Brazilië met wetenschappelijke partners en bedrijven als DSM, Petrobras en Braskem om onderzoeksprojecten te ontwikkelen (getrokken door AFSG).

In **Noord-Amerika** werd de samenwerking met UC Davis geïntensiveerd, in **Nieuw-Zeeland** werden de banden met Massey University verstevigd.

Wageningen UR was net als de jaren hiervoor ook in 2010 succesvol binnen het **Nuffic**-programma. Veel aandacht was er voor het nieuwe NICHE-programma (Netherlands Initiative for Capacity Development in Higher Education) programma, dat in de plaats komt van het NPT-programma. Wageningen UR nam actief deel aan de DGIS-consultatierondes over het nieuwe NICHE-programma. Wageningen UR-medewerkers die deelnemen aan Nuffic-programma's werden voorgelicht over de veranderde situatie en advies werd uitgebracht aan Wageningen University

en VHL. De publicatie 'Capacity Development in Higher Education 2004-2008', met daarin de successen van Wageningen UR in het Nuffic-programma in die periode werd voorbereid (verschijnt in 2011).

Het **INREF**-programma (The Interdisciplinary Research and Education Fund van Wageningen University) vierde in 2010 haar 10-jarig bestaan. Het programmamanagement is belegd bij Wageningen International. . Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan verscheen de publicatie 'Journey into Interdisciplinarity: Ten years of INREF experience'. In nauwe samenwerking met de Wageningen Graduate Schools werd de derde fase van het programma gedefinieerd. In maart 2010 keurde de Raad van Bestuur het programma goed en in augustus 2010 werd een call for proposals gepubliceerd. Hierop werden dertien voorstellen ingediend (selectie vindt plaats in 2011). Daarnaast werden in 2010 zeven zogenoemde seed money proposals toegekend.

Binnen het **Beleidsondersteunend Cluster Internationaal** (BOCI), gefinancierd door het minister van EL&I, werden in 2010 85 projecten binnen drie nieuwe thema's toegekend. De communicatie met het ministerie van EL&I werd verder verankerd door het oprichten van thematische teams. Ook werd een BOCI-dag in Den Haag georganiseerd en was er een presentatie tijdens de bijeenkomst voor landbouwattachés van Nederlandse ambassades. Het BOCI-clustermanagement was in 2010 ook betrokken bij het beheer van additionele fondsen, zoals een fonds voor Development Cooperation (EL&I/OS) en een nieuw fonds voor 'Kennis voor beleid'-projecten.

Het vierjarige **DGIS-Wageningen UR Partnership Programma** 'Globalization and Sustainable Rural Development' eindigde per december 2010. Bij het programma, met een budget van vijf miljoen euro, waren ESG, SSG, PSG, VHL en Wageningen UR Centre for Development Innovation betrokken. In 2011 worden de resultaten van dit programma in een publicatie gepresenteerd.

In 2010 waren er veel **internationale bezoeken** aan Wageningen UR. Naast individuele bezoekers voor de verschillende Sciences Groups en VHL, waren er ook Wageningen UR-brede bezoeken. Enkele voorbeelden hiervan zijn: delegaties van universiteiten uit China, Indonesië, Noorwegen en Zuid-Afrika; missies uit Brazilië, Chili, Duitsland, India, Italië, Nieuw-Zeeland en Taiwan; de ambassadeurs in Nederland van China, Nepal, Rwanda en Uruguay en het bezoek van prinses Sirindhorn van Thailand.

1.4.7 Governance

De corporate governance code Wageningen UR is samengesteld uit de best passende principes uit de Branchecode Governance HBO, de Code Goed Bestuur Universiteiten 2007 en de vastgestelde Nederlandse Corporate Governance Code. Indien zich een keuzemogelijkheid voordeed is gekozen voor het meest strikte principe. Wageningen UR streeft transparantie na over de wijze waarop de organisatie wordt bestuurd, over omgangsvormen en over wederzijdse rechten en verplichtingen. De corporate governancestructuur, diverse klachtenregelingen, de integriteitscode en de Wageningse gedragscode voor wetenschapsbeoefening kunt u raadplegen op de website: www.wur.nl/NL/over/governance.

- **Corporate governance structuur van Wageningen UR**

In 2010 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de corporate governance structuur van Wageningen UR.

- **Risicomanagement en interne controle**

Inleiding

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de strategie en de bedrijfsvoering van Wageningen UR. Dit betreft alle processen die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, te sturen en te beheersen. In deze paragraaf legt de Raad van Bestuur verantwoording af over de interne sturing van Wageningen UR. Zij focust daarbij op de risico's met betrekking tot de strategische doelstellingen en de bedrijfsvoering.

Risico's strategische doelstellingen

In het strategisch plan 2007-2010, het instellingsplan en het ondernemingsplan, heeft Wageningen UR voor een periode van vier jaar haar strategische doelstellingen vastgelegd. Jaarlijks worden hieruit strategische speerpunten

vastgesteld, doelstellingen en projectteams per speerpunt ingesteld en wordt de uitvoering gemonitord. De risico's in dit proces worden beheerst door periodiek voortgangsrapportages te maken voor de Raad van Bestuur. Belangrijke ontwikkelingen komen aan de orde in de maandgesprekken tussen directies van de eenheden en de Raad van Bestuur. Aan het einde van de strategische periode wordt een evaluatie gemaakt op basis waarvan de nieuwe strategie wordt bepaald. Inmiddels wordt het strategisch plan voor de periode 2011-2014 ook opgesteld.

Bedrijfsvoeringsrisico's

Om uitvoering te geven aan het voorgenomen beleid heeft Wageningen UR beheersmaatregelen getroffen op het terrein van functiescheidingen, procesinrichting, procedures en controles op de juiste werking daarvan. De planning- en controlcyclus vormt in dit kader een belangrijk beheersinstrument ten behoeve van het management en de directie. De planning- en controlcyclus van Wageningen UR omvat:

- Het jaarlijks opstellen van een kaderbrief (meerjarenkader, taakstellend voor het begrotingsjaar);
- Het opstellen van een jaarlijkse begroting per eenheid;
- Kwartaalrapportages ten aanzien van de balans- en resultaatontwikkelingen en de risico's;
- Het maandelijks monitoren van resultaat- en liquiditeitsontwikkelingen op het niveau van eenheden en departementen ('early warning systeem'). De rapportages zijn integraal onderdeel van de maandgesprekken tussen Raad van Bestuur en directies;
- Ten behoeve van de LNV-projectbegrotingen is het Budget Allocatie en Project Systeem (BAPS) geïmplementeerd. Hiermee worden clusterleiders en financiële afdelingen geïnformeerd over de uitputting van de LNV projectbudgetten;
- In 2010 is de nacalculatie over het boekjaar 2009 uitgevoerd. Een belangrijk onderdeel is de analyse van de kostprijzen per bedrijfsonderdeel. Afwijkingen ten opzichte van het voorgaande jaar zijn verklaard of toegelicht. De nacalculatie is gecertificeerd door de accountant.

Binnen Wageningen UR is een rentecomité aanwezig dat eens per kwartaal bijeenkomt. Dit comité, onder leiding van de Raad van Bestuur, beoordeelt het liquiditeitsbeheer van de afgelopen periode. Tevens wordt voor de komende periode het beleid bepaald voor het uitzetten van tijdelijke overtollige liquide middelen. Het treasury-statuuut geldt hierbij als kader.

In 2010 zijn veel inspanningen verricht ter verbetering van de interne beheersing van de financiële bedrijfsvoering. Binnen de afdeling Corporate Finance & Control zijn de werkzaamheden met betrekking tot de 'concernstandaard' gebundeld in het team Financial Accounting & Internal Control. Deze afdeling richt zich niet alleen op het opstellen van richtlijnen maar ziet ook onafhankelijk toe op naleving van deze richtlijnen door de decentrale eenheden.

Belangrijke aandachtsgebieden in 2010 waren:

- Verbetering van de processen ten behoeve van het verkrijgen van accountantsverklaring voor projecten, door standaardisering van de dossiers en de werkprocessen, met een sterkere regie vanuit concern;
- Risicomanagement. In 2010 is een framework voor risicomanagement opgezet. Binnen dit framework is het thema 'rechtmatigheid' uitgewerkt en is beschreven welke controls beschikbaar zijn om de risico's met betrekking tot rechtmatigheid te beheersen;
- Standaardisering van rapportages in een nieuwe rapportagetool;
- Uitbreiding van de risico control schema's met de procedures voor periodeafsluiting, waardoor een geïntegreerd systeem voor kwaliteitsbewaking van de financiële informatie is ontstaan.

Doorkijk naar 2011

De verdere ontwikkeling van de concernstandaard zal in het strategisch plan voor de komende vier jaar een belangrijk item zijn. Verdere uniformering van de processen, ondersteuning van de decentrale eenheden met adequate tools, uitrol van Kameleon bij alle DLO-eenheden en de verdere professionalisering van de interne control-functie zijn daarbij voor 2011 belangrijke aandachtspunten.

In 2011 zal het framework van risicomanagement verder worden geïmplementeerd. De risico's op het gebied van operationele bedrijfsvoering, rechtmatigheid en juistheid van rapportages zijn reeds voldoende uitgewerkt. In 2011 zal een pilot worden uitgevoerd bij een eenheid om te onderzoeken hoe de strategische risico's het beste kunnen worden gemanaged. Tevens zal de Raad van Bestuur besluiten hoe de risico's op concernniveau zullen worden

beheerst. Daarbij gaat de gedachte uit naar de instelling van een risk-comité, naar analogie van het rente-comité, waarin onder leiding van de Raad van Bestuur periodiek de aanwezige risico's worden besproken en de risicobeheersingsmaatregelen worden geëvalueerd.

Alles overziend is de Raad van Bestuur van mening dat het systeem van interne sturing van Wageningen UR met de interne risicobeheersings- en controlesystemen in 2010 op een adequate wijze is ingericht.

1.4.8 Medezeggenschap

De medezeggenschap is voor de Raad van Bestuur en de directies van de organisatieonderdelen een belangrijke partner en schakel in de totstandkoming van beleid, het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten.

Elke Sciences Group heeft één gemeenschappelijke ondernemingsraad voor medewerkers van Wageningen University en Stichting DLO, die binnen die Sciences Group werkzaam zijn. Daarnaast kent Wageningen UR aparte ondernemingsraden voor de Concernstaf, Facilitair Bedrijf, IMARES en RIKILT. Boven deze ondernemingsraden is er één Centrale Ondernemingsraad (COR) Wageningen UR ingesteld waarin leden zitting hebben die gekozen zijn door en uit het midden van de leden van de ondernemingsraden. De Studentenraad (SR) en de Gemeenschappelijke Vergadering (GV) zijn medezeggenschapsorganen van de universiteit. De GV wordt gevormd door leden van de (centrale) ondernemingsraad van Wageningen University en leden van de studentenraad (SR).

Hogeschool Van Hall Larenstein kent drie medezeggenschapsorganen, die elk voor de ene helft uit studentleden en voor de andere helft uit personeelsvertegenwoordigers bestaan. Zowel het Van Hall Instituut als Hogeschool Larenstein heeft een eigen Medezeggenschapsraad (MR). De leden van de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) worden gekozen door en uit deze twee Medezeggenschapsraden. De GMR overlegt met de directie van Hogeschool Van Hall Larenstein en in voorkomende gevallen ook met het College van Bestuur. De Medezeggenschapsraden voeren overleg met de directie.

De centrale medezeggenschapsorganen zijn voor bespreking met de bestuurder gecombineerd in het Centraal Medezeggenschapsoverleg (CMO). Dit overleg wordt gevormd door de leden van de COR, aangevuld met een afvaardiging van student- en stafleden van de GMR en een afvaardiging van de SR. Het CMO is geen formeel orgaan met eigen bevoegdheden; de originele rechten van de onderscheiden medezeggenschapsorganen zijn gehandhaafd.

1.4.9 Klachtenregelingen en Beroep & Bezwaar (DLO, VHL, WU)

• Wageningen UR

Klachtenregeling Ongewenste Omgangsvormen Wageningen UR

In 2010 zijn geen klachten ingediend op grond van Klachtenregeling Ongewenste Omgangsvormen Wageningen UR.

• Wageningen University

De Bezwarencommissie Rechtspositionele Geschillen

De Bezwarencommissie Rechtspositionele Geschillen (AWB hoofdstuk 6 en 7, CAO-NU) heeft in 2010 vijf nieuwe zaken ter behandeling gekregen, waarvan vier zaken zijn ingetrokken wegens een schikking en één zaak ongegrond is verklaard.

In 2010 zijn ook drie van de vier al in 2009 gestarte bezwarenprocedures afgerond, waarvan één ongegrond is verklaard en twee bezwaren zijn ingetrokken wegens een schikking. Eén bezwaar loopt nog in verband met een eventuele schikking.

Daarnaast waren er naar aanleiding van de ongegrond verklaring van eerdere bezwaren in 2007 en 2010 nog twee Hoger Beroepzaken, waarvan één is ingediend door bezwaarmaker en één door de werkgever.

De Landelijke Bezwarencommissie Functieordenen

De Bezwarencommissie Rechtspositionele Geschillen (CAO-NU) heeft in 2010 voor Wageningen University één bezwaar behandeld, welke ongegrond is verklaard.

Commissie van Advies voor de Bezwaarschriften / Geschillenadviescommissie

In de periode tot 1 september 2010 heeft de kamer bestuursbesluiten van de Commissie van Advies voor de Bezwaarschriften (CAB) van Wageningen University twee zaken uit 2009 afgehandeld en drie nieuwe bezwaarschriften ontvangen en behandeld. Eén daarvan betrof een besluit op grond van de Regeling WU-studiefinanciering. In deze zaak is het College van Bestuur volledig aan het bezwaar tegemoet gekomen en hoefde de CAB geen advies uit te brengen. De andere in 2010 ontvangen bezwaren waren gericht tegen de opheffing van de vaccinatiedienst van WU, respectievelijk tegen een factuur met een privaatrechtelijk karakter. In deze twee zaken heeft de CAB het College van Bestuur geadviseerd om het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk te verklaren. Ingevolge artikel 7.63a van de gewijzigde WHW heeft WU per 1 september 2010 een Geschillenadviescommissie (GAC) die het CvB adviseert over bezwaren van studenten en extraneï. In de periode tot en met 31 december 2010 heeft de GAC geen bezwaarschriften ontvangen.

College van Beroep voor de Examens

In 2010 zijn bij het College van Beroep voor de Examens (CBE) van Wageningen University twee beroepschriften ingediend, die beide gericht waren tegen een beslissing om appellant niet toe te laten tot een MSc-opleiding. In één zaak heeft appellant zich, na kennisneming van de nadere motivering van de bestreden beslissing in het verweerschrift van de toelatingscommissie, neergelegd bij de beslissing van die commissie. In de andere zaak heeft het CBE het beroep ongegrond verklaard.

• **Stichting DLO**

Klachtencommissie Individueel Klachtrecht DLO

De Klachtencommissie Individueel Klachtrecht (CAO-DLO) heeft in 2010 twee klachten behandeld, waarvan één klacht gegrond is verklaard op een deel van de klacht en één klacht niet-ontvankelijk is verklaard. Er zijn in 2010 geen bezwaren op grond van de regeling bezwarenprocedure functieordenen behandeld.

De Bezwarencommissie Functieordenen DLO

De Bezwarencommissie Functieordenen DLO heeft in 2010 geen klachten behandeld.

• **Hogeschool Van Hall Larenstein**

Binnen Hogeschool Van Hall Larenstein zijn er diverse regelingen rond bezwaar, beroep en klachten van personeel en studenten.

Ombudsman

In 2010 zijn in totaal 31 klachten ingediend. Daarvan betrof het in 22 gevallen studenten en in negen gevallen medewerkers. Hiervan zijn 30 klachten via advisering, bemiddeling en mediation tot een oplossing gekomen. Er is in 2010 één officieel klachtenrapport uitgebracht.

College van Beroep voor de Examens

In 2010 heeft het College van Beroep in totaal 31 beroepschriften ontvangen, waarvan er negenentwintig gericht waren tegen een bindend negatief studieadvies.

In vijftientig zaken bleek een minnelijke schikking mogelijk en werd het beroep ingetrokken. Van de overige zes zaken heeft het College bij twee zaken ongegrond verklaard. Bij de overige vier zaken is het beroep alsnog ingetrokken.

Naast bovenvermelde beroepschriften heeft het College in 2010 een verzoekschrift ontvangen dat doorgezonden is naar de bevoegde examencommissie met het verzoek een beslissing te nemen.

College van Beroep voor studenten van VHL, in de hoedanigheid van bezwaaradviescommissie

In 2010 heeft het College van Beroep twee bezwaarschriften ontvangen. Eén bezwaar was gericht tegen de afwijzing van een aanvraag financiële ondersteuning. Dit bezwaar is gegrond verklaard. In de andere zaak, waarin bezwaar werd gemaakt tegen uitschrijving, is een minnelijke schikking getroffen.

Commissie van Beroep HBO, Commissie Heroverweging, Commissie Bezwaar Beoordeling en Commissie Bezwaar FUWA HBO

Er zijn geen zaken ingebracht.

Overig

Er zijn in 2010 drie arbeidsrechtelijk procedures gevoerd. Daarvan zijn twee zaken geschikt en is er in één geval een uitspraak waarbij toestemming is verleend de arbeidsovereenkomst te ontbinden.

1.4.10 Duurzaamheid

Niet alleen profileert Wageningen UR zich naar buiten toe als toonaangevend binnen het domein 'gezonde voeding en leefomgeving', ook naar binnen toe wil zij hier extra stappen in zetten. Sinds een paar jaar wordt de inzet rondom maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) tussen medewerkers en tussen organisatieonderdelen gedeeld en geïnnoveerd binnen het traject Duurzaamheid. Naast de individuele inzet wordt nu de ketengerichte benadering rondom MVO binnen Wageningen UR opgepakt, onder meer van inkoop tot contractmanagement, van onderzoek tot advies.

De Raad van Bestuur, de directeurs bedrijfsvoering, de medewerkers en de studenten van Wageningen UR hebben de ambitie voor het traject Duurzaamheid geformuleerd als 'voorlopen'.

Kort gezegd betekent dit dat Wageningen UR duurzaamheid integraal oppakt en uitdraagt naar buiten. Daarbij is duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel van de besluitvorming. Het toepassen van *proven technology* hoort bij dit ambitieniveau.

In juli 2010 is een Plan van Aanpak geaccordeerd voor het traject Duurzaamheid, zie bijlage van het milieujaarplan 2011-2013. Het plan 'Versneld naar een duurzamer bedrijfsvoering' geeft aan wat op korte termijn nodig is om de ambitie 'voorlopen' dichterbij te brengen en er op langere termijn voor te zorgen dat deze ambitie wordt bereikt en behouden. Tot en met 2012 wordt er door de Taskforce Duurzame bedrijfsvoering een kapstok geboden waaraan initiatieven opgehangen kunnen worden en worden gedeeld binnen de organisatie.

Concreet zijn binnen Wageningen UR de volgende activiteiten in 2010 binnen het traject Duurzaamheid gerealiseerd:

– Organisatie:

- per 1 augustus heeft Wageningen UR een beleidsmedewerker Duurzaamheid voor het aanjagen van het traject.
- per 1 oktober is de taskforce Duurzame bedrijfsvoering actief, die de volgende taken oppakt:
 - o het aanjagen en monitoren van acties;
 - o structureel borgen van acties, vooral van acties waarvoor nog geen duidelijke eerste verantwoordelijke is aan te wijzen;
 - o gefaseerd in gang zetten en borgen van het duurzaamheidsverslag;
 - o opzetten en uitwerken van het CO₂-compensatiefonds;
 - o ontwikkelen van een plan voor de interne en externe communicatie rondom duurzaamheid;
 - o bevorderen van de samenhang tussen onderwijs, onderzoek en de bedrijfsvoering.

Deze punten zijn in gang gezet en de eerste concrete resultaten worden in 2011 verwacht.

- sinds november 2010 worden alle agendapunten voor de Raad van Bestuur getoetst aan de duurzaamheidsambitie van Wageningen UR.

– Duurzaamheidsacties:

In 'Het plan van Aanpak' is een 30 tal acties geformuleerd binnen de domeinen *Bouwen & Energie, Afval, Mobiliteit, Duurzame Medewerker, Onderzoek & Onderwijs, Catering en Inkoop*. Concrete resultaten van deze acties waren:

- een begin is gemaakt met Energiezorg voor Wageningen UR. Het registreren van energiegebruik binnen de verschillende locaties van Wageningen UR is geoptimaliseerd en een nulmeting is uitgevoerd door de onafhankelijke organisatie MWH Global. Punten van aandacht uit de nulmeting zijn meegenomen in de energiezorg van alle organisatieonderdelen.

- een start is gemaakt met het onderzoek naar het gebruik van bio-afbreekbare koffiebekers en om deze binnen Wageningen UR te composteren. Het onderzoek wordt verricht door een organisatieonderdeel, met inzet van medewerkers en studenten en toegepast binnen Wageningen UR.
 - uit de duurzaamheidsscan Inkoop 2010 bleek dat Wageningen UR 68% duurzaam inkoopt. Dit is ruim boven het landelijke ambitieniveau voor 2012 van 50%.
 - een visie is opgesteld voor een Duurzame Campus 2030.
- Een aantal nieuw geformuleerde acties is:
- energiebesparing Campus Noord. Onderzocht wordt of duurzaamheid gecombineerd kan worden met kostenreductie door investeringen in installaties/ energiezorg.
 - opzetten van een duurzaamheidspanel voor de uitvraag naar duurzaamheids-aspecten onder medewerkers en studenten. Een pilot van twee jaar wordt gestart.
 - opzetten van de samenwerking met ‘de Bereikbare Vallei’ in het kader van stimuleren van elektrische fiets/scooter, carpoolen, gastheerschap en de promotieactie voor fiets en OV.
 - opzetten van een studie naar ‘het bewust maken van duurzaam gedrag’, met medewerking van studenten, in opdracht van een organisatieonderdeel, uitgevoerd op de werkvloer van Wageningen UR.
- Ketenresultaten:
- Resultaten die zijn behaald uit onderzoek van Wageningen UR zijn verder geoptimaliseerd en geïmplementeerd in de eigen bedrijfsvoering, ofwel vermarkt aan externe partijen. Voorbeelden van behaalde ketenresultaten zijn:
- proefboerderij De Marke (melkveebedrijf) levert biogas aan het openbaar aardgasnet.
 - proefbedrijf Nij Bosma Zathe produceert energie uit een mestvergister. De opgewekte stroom wordt aan het elektriciteitsnet geleverd. De warmte die vrijkomt gaat naar een woonwijk om huizen te verwarmen. Verder wordt een gedeelte van het biogas opgewaardeerd naar autogas. Dit wordt geleverd aan een nabij gelegen Delta Oil tankstation.
 - windmolenpark in Lelystad levert evenveel energie aan het openbaar als Wageningen UR aan energie verbruikt.
 - inkoop van 100% duurzame elektrische energie voor geheel Wageningen UR met ingang van 1 januari 2011. Hiermee is het gehele elektriciteitsverbruik van 70 miljoen kilowattuur (kWh) per jaar volledig duurzaam gemaakt.
- Communicatie:
- Een communicatieplan is ontwikkeld voor het traject Duurzaamheid. De focus voor 2011 en 2012 ligt op het passief communiceren via intranet, waarbij de verschillende domeinen jaar rond worden uitgelicht. Daarnaast worden rond de Dag van de Duurzaamheid externe communicatieuitingen verricht.
 - op 11 november 2010 heeft Wageningen UR de voortgang van het traject Duurzaamheid uitgebreid beschreven op intranet. Op deze dag was er ook een conferentie. In samenwerking met de sectie TechnischOnderwijsAssistent van de Nederlandse Vereniging voor Onderwijs in de Natuurwetenschappen organiseren Wageningen University en Hogeschool Van Hall Larenstein de jaarlijkse TechnischeOnderwijsAssistent dag over: I. Natural resources, II. Integrale oplossingen voor voldoende en gezonde voeding voor iedereen, III. Voedselproductie die niet ten koste gaat van onze leefomgeving, IV. Duurzame energie, V. Zorg voor het klimaat, VI. Gezonde leefwijzen, VII. Biodiversiteit in natuurlijke gebieden en VIII. Dierenwelzijn.
 - communicatie over het traject Duurzaamheid heeft op reguliere basis plaatsgevonden binnen het Beleidsoverleg Kwaliteit, Arbo & Milieu en het Facilitair Management Overleg.

1.5 Wageningen University

Wageningen University verzorgt academische bachelor-, master- en PhD-opleidingen en verricht fundamenteel onderzoek op het gebied van life sciences en natural resources. Het onderzoek is ondergebracht bij onderzoekscholen. Docenten participeren zowel in het onderzoek als het onderwijs van de universiteit en werken intensief samen met zusterinstellingen in binnen- en buitenland.

De belangstelling voor de opleidingen van Wageningen University is in 2010 verder toegenomen. Ten opzichte van 2009 is de inschrijving van vwo-scholieren voor de BSc-opleidingen (eerstejaars hoger onderwijs) met 11% gestegen. De instroom in de master is in 2010 toegenomen met 14%. Ongeveer 60% van deze groei komt voor rekening van buitenlandse studenten (654). Daarnaast draagt de interne doorstroom vanuit de bachelor-opleidingen voor ongeveer eenderde bij aan deze groei (476 studenten).

Na vijf jaar als beste universiteit te zijn verkozen, eindigde Wageningen University in 2010 op de tweede plaats. Dat staat in de december 2010 verschenen Keuzegids Universiteiten Voltijd 2011, uitgegeven door het Centrum Hoger Onderwijs Informatie. In de top 25 beste bacheloropleidingen staan twaalf opleidingen van Wageningen University. Agrotechnologie en Plantenwetenschappen delen de eerste plek met allebei een score van 90 uit 100. Ook in de Keuzegids Masteropleidingen staat Wageningen University aan de top. Van de negentien beoordeelde Wageningse masters staken er maar liefst achttien ver boven het gemiddelde van hun vakgebied uit.

In 2010 hebben twee Wageningse onderzoekers een advanced grant ontvangen van de European Research Council (ERC) van elk € 2.5 mln. Prof. Marten Scheffer voor zijn onderzoek getiteld Generic Early Warning Signals for Critical Transitions en prof. Martien Cohen Stuart voor zijn onderzoek: Soft Biomade Materials: Modular Protein Polymers and their nano-assemblies. Lars Hein ontving een ERC Starting Grant van € 1,5 mln. voor zijn onderzoek EcoSpace: Spatial-Dynamic Modelling of Adaptation Options to Climate Change at the Ecosystem.

In 2010 is de Teacher of the Year Award van het Wageningse Universiteits Fonds (WUF) uitgereikt aan dr. André van Lammeren, docent Plantencelbiologie.

De Dië Natalis 2010 had als titel 'A World in Transition'. Sprekers waren prof. Marten Scheffer, hoogleraar Aquatische Ecologie en waterkwaliteitsbeheer Wageningen University, prof. Robbert Dijkgraaf, voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor Wetenschappen (KNAW) en universiteitshoogleraar Mathematische Fysica aan de Universiteit van Amsterdam en prof. Martin Kropff, Rector Magnificus van Wageningen University.

De opening van het Academisch jaar 2010/2011 stond in het teken van 'Natuur als basis'. Sprekers waren Kees Slingerland en Aalt Dijkhuizen namens Wageningen UR en Tweede Kamerlid en fractieleider van D66 Alexander Pechthold was externe spreker.

1.5.1 Onderwijs en Studenten

1.5.1.1 Onderwijs en opleidingen Wageningen University

Het opleidingsaanbod voor de ruim 6000 studenten bestond in 2009/2010 uit 19 Nederlandstalige bachelor-opleidingen en 29 Engelstalige masteropleidingen op het gebied van Biologie, Planten & Dieren, Maatschappij & Economie, Omgeving & Landschap en Technologie & Voeding (zie bijlage IA, tabel 1). Het onderwijs is multidisciplinair en sterk internationaal van karakter, zowel wat betreft het curriculum als de samenstelling van de studentenpopulatie. Ongeveer 45% van de MSc-studenten komt uit het buitenland.

Nieuw in 2010 zijn ondermeer:

- Het major-minorsysteem in de bacheloropleidingen. Alle bacheloropleidingen hebben een half jaar vrije keuze, aaneensluitend geroosterd, waardoor studenten gemakkelijker in het buitenland kunnen studeren. De vrije keuze kan worden ingevuld met één van de ruim vijftig minors die de universiteit aanbiedt maar ook door een eigen combinatie van vakken binnen Wageningen of bij andere universiteiten.
- De bacheloropleiding Tourism. Het betreft een Engelstalige opleiding die verzorgd wordt samen met de NHTV in Breda. Het is de eerste academische bachelor die door samenwerking tussen een hogeschool en een universiteit tot stand is gekomen. De NHTV is een internationale hogeschool met veel aanzien op ondermeer dit terrein. Studenten studeren de eerste twee jaar in Breda, het derde jaar in Wageningen. De vakken worden gezamenlijk verzorgd door docenten uit Wageningen en Breda. Tegelijk met de opleiding is er met de NHTV een onderzoekprogramma opgezet om de wetenschappelijke kwaliteit van de opleiding te borgen.

Met het major-minor systeem wordt invulling gegeven aan een voornemen uit het Strategisch Plan 2007-2010. De minors voorzien enerzijds in een interessant aanbod voor onze eigen studenten, maar zijn vooral ook bedoeld om de aantrekkelijkheid van Wageningen voor (internationale) studenten van andere universiteiten te vergroten. Zo'n minor voor studenten van andere universiteiten kan een mogelijkheid zijn tot oriëntatie op en keuze voor een Wageningse master.

1.5.1.2 Interne en externe kwaliteitszorg

• Kwaliteitszorg intern

De resultaten van de vierde BSc-eerstejaarsevaluatie (2010) waren zeer positief. De eerstejaars waarden hun opleiding goed en 96% zou hun opleiding aan Wageningen University aanraden aan VWO-scholieren. Ook uit de evaluaties onder BSc- en MSc-afgestudeerden komt een zeer positief beeld naar voren. Van de bachelor-afgestudeerden zou 84% opnieuw dezelfde opleiding kiezen; 80% van de masterafgestudeerden zou potentiële studenten aanraden hun masteropleiding in Wageningen te gaan doen.

De evaluatie van het niet-cursorisch onderwijs leverde zeer positieve resultaten op. Van de respondenten geeft 70% het cijfer 8 of hoger als totaalwaardering voor hun afstudeervak of stage.

De respons op de elektronische vragenlijsten was over het algemeen goed. De evaluaties hebben voldoende, actuele terugkoppeling aan opleidingsdirecteuren, docenten en leerstoelhouders opgeleverd.

• Kwaliteitszorg extern

In 2010 heeft de Nederlands- Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) de bacheloropleidingen Economie & Beleid, Toegepaste Communicatiewetenschappen en de masteropleiding Applied Communication Science geaccrediteerd. In het kader van de Toets Nieuwe Opleidingen nam de NVAO een positief besluit over de bacheloropleiding Tourism, die Wageningen University samen met het NHTV verzorgt.

In 2010 heeft de visitatie van de bacheloropleidingen Gezondheid & Maatschappij, Biologie en de master opleiding Biology door de Quality Assurance Netherlands Universities (QANU) geleid tot positieve beoordelingsrapporten en is voor deze opleidingen verlenging van de accreditatietermijn aangevraagd bij de NVAO.

1.5.1.3 Studievoortgang en studierendementen

In de tabellen 6 en 7 van bijlage 1A staan respectievelijk de rendementen van masterstudenten (generatie 2006 t/m 2008) en bachelorstudenten (generatie 2005 t/m 2007) vermeld.

Terwijl de masterrendementen hoog zijn, blijven de bachelorrendementen achter bij de doelstellingen. De bachelorrendementen zijn het afgelopen jaar wel significant verbeterd voor alle cohorten: met tussen 3 en 5%. De doelstelling die de VSNU met het Ministerie van OCW heeft afgesproken (een rendement van 70% na vier jaar voor de herinschrijvers in het tweede jaar) is met het huidige rendement van 54% echter nog ver weg. Verwacht wordt dat de bachelorrendementen in de komende jaren verder omhoog zullen gaan, onder meer door het invoeren van de 'harde knip' die regelt dat studenten pas aan een masteropleiding mogen beginnen als ze de vereiste bacheloropleiding hebben afgerond.

1.5.1.4 Opvang van studenten

De opvang van en dienstverlening aan studenten gebeurt voor het grootste deel door het Studenten Service Centrum (SSC). Het SSC bestaat uit drie teams:

- Student Administration (toelating, inschrijving, registratie, afstuderen);
- International Office (opvang en administratieve begeleiding van internationale studenten);
- Student Counselling (studentenbegeleiding en -welzijn).

In 2010 is de uitgave 'Studeren in Wageningen' vernieuwd en gedurende de zomermaanden is voor de elfde keer het populaire Infopoint ingericht. Buitenlandse ouderejaars studenten helpen nieuwe studenten snel hun weg te vinden in Wageningen. Er zijn ook medewerkers actief voor de opvang van internationale uitwisselingsstudenten (o.a. Erasmus studenten).

In 2010 is het aantal eerstejaars BSc-studenten uit Duitsland opnieuw sterk toegenomen. Naast het verzorgen van de beoordeling van hun toelating, heeft het SSC deze groep studenten begeleid bij hun aanmelding in Studielink, bij hun deelname aan de zesweekse cursus Nederlands en bij het vinden van huisvesting.

Het aantal toelatingsverzoeken voor een Masteropleiding aan Wageningen University is in 2010 verder gestegen naar 6628. Het project, gericht op het digitaal kunnen aanleveren en verwerken van de vereiste documenten in het aanmeld- en toelatingsproces, is in de loop van 2010 afgerond en geïmplementeerd.

In juni 2010 is het SSC gebruik gaan maken van het programma 'always e-vailable' om verzoeken om informatie via internet, email, telefoon en via contacten aan de balie nog beter af te kunnen handelen. Vanaf november 2010 is dit systeem het belangrijkste informatiekanaal voor studenten geworden, naast de bezoeken aan de balie.

1.5.1.5 Studentenvoorzieningen

Voor het volgen van hun studie staan studenten van Wageningen University onderwijs, tentamens en examens ter beschikking en de toegang tot inrichtingen en verzamelingen van de universiteit. Verder voorziet de universiteit in de studentenvoorzieningen en studentenbegeleiding door decanen en studiebegeleiding door studieadviseurs. Voor een aansprekend studeer- en leefklimaat zijn de universiteit en allerlei (studenten-)organisaties actief op het vlak van andere voorzieningen: studentengezelligheidsverenigingen, sportverenigingen, toneelgezelschappen, koor en orkest, studentenpolitiek en -vakbond en alles wat daar tussen zit. Wageningen University hecht groot belang aan een goed functionerend aanbod en ondersteunt veel van deze groepen.

• Studiebegeleiding

Door de toegenomen studentenaantallen is de studiebegeleiding in 2010 opnieuw uitgebreid. Tegelijkertijd is een verandering in werkwijze van studiebegeleiding in gang gezet waarbij meer nadruk ligt op planning van de studie. De aanleiding is deels extern (de invoering van de major-minorstructuur waardoor studenten eerder keuzes moeten maken), deels intern (de invoering van de 'harde knip', wat inhoudt dat pas begonnen mag worden met een MSc-opleiding nadat het BSc-diploma is behaald). De voorliggende wet 'Langstudeerders' werpt zijn schaduw vooruit, opnieuw uitnodigend tot beter plannen. Daarbij benadrukken de universiteit en de studenten het belang van het actief kunnen blijven naast de studie, ook al neemt de maatschappelijke druk tot vlot doorstuderen sterk toe.

• Studentenbegeleiding

De Dienst Studenten Begeleiding (DSB) bestond in 2010 uit vier studentendecanen (3.5 fte), drie studentenpsychologen (1.5 fte), één studentenarts (1.0 fte) en twee assistent-verpleegkundigen (0.8 fte).

• Studentendecanaat

In 2010 zijn er in totaal 1401 gesprekken gevoerd, waarvan 854 met Nederlandse studenten en 547 met buitenlandse studenten. Het aantal gesprekken is iets lager dan het aantal dat in 2009 gevoerd is, zowel met Nederlandse als met buitenlandse studenten.

In 2010 onderbraken verschillende studenten wegens ernstige familie- of persoonlijke omstandigheden hun studie voor langere tijd of keerden naar hun thuisland terug. Ook moest een aantal buitenlandse studenten met een NFP-studiebeurs naar huis terug vanwege hun onvoldoende studievoortgang.

In 2010 werden twee cursussen studievaardigheden georganiseerd en begeleid door de decanen. Het was voor het eerst sinds jaren dat deze cursus weer werd aangeboden. In totaal namen 20 studenten deel aan deze cursus. In oktober is voor het eerst een Engelstalige training 'study skills' verzorgd i.s.m. Purple Monkey.

• Studentenpsychologen

In 2010 deed ongeveer 7.5% van de studenten een beroep op de studentenpsychologen. Dit is vergelijkbaar met het jaar 2009. Daarvan ging het in iets minder dan de helft om duidelijk studie gerelateerde problemen en in iets meer dan de helft om persoonsgebonden problemen. In 2010 zijn twee nieuwe cursussen gestart: een cursus over faalangst en een cursus voor studenten, die problemen hebben met studietempo en/of afstuderen.

• **Studentenarts**

Bij de studentenarts hebben zich 578 studenten voor het eerst gemeld voor begeleiding bij onder andere studievertraging door ziekte/ stress (2009: 679). Het aantal consulten bedroeg 749 (2009: 910). Het aantal consulten voor buitenlandse studenten (inclusief PhD-studenten) is 72 (2009: 106). In verband met verblijf in de tropen hebben 176 studenten tropenkeuringen ondergaan. Na terugkeer hebben ruim 80 gesprekken plaatsgevonden.

Vanwege de afbouw van de functies van studentenarts en vaccinatiecentrum, is in 2010 veel tijd besteed aan planvorming voor het vervolg. Dat zal plaatsvinden in de vorm van een onafhankelijke studentenhuisartspraktijk en een commercieel vaccinatiecentrum.

• **Andere voorzieningen**

Voor huisvesting kunnen studenten terecht op de particuliere kamermarkt, bij de WSO Kamerbalie en bij huisvestingsorganisatie *Idealis*. *Idealis* verhuurt ongeveer 4.500 kamers in veertien complexen verspreid over Wageningen. In 2010 beschikte Wageningen UR over bijna 1200 *Idealis* kamers speciaal voor buitenlandse studenten en over ruim 250 eigen eenheden, die eind 2009 gebouwd zijn. Door de groei van het aantal studenten zijn toch enkele honderden buitenlandse studenten tijdelijk ondergebracht in een accommodatie in het centrum van Wageningen. Aan het eind van het jaar was deze 'piekopvang' nog niet afgebouwd omdat de doorstroom in het bestand van kamers dat bestemd is voor buitenlandse studenten, ernstig stagneert.

Sports Centre De Bongerd (SCB) is een multifunctioneel sportcentrum met uitgebreide indoor en outdoor faciliteiten. In het sportprogramma worden meer dan 40 verschillende sporten aangeboden (van **A**tlletiek tot **Z**umba) en daarnaast nog eens ongeveer vijftien sportevenementen. In 2010 is besloten de sport- accommodatie uit te breiden voor onder andere fitness, indoor biking en ontspanning. Met een personeelsuitbreiding wordt tegemoet gekomen aan de groeiende vraag naar cursussen en inlooplessen.

De Sportstichting Wageningen Universiteit Thymos (SWU Thymos) stimuleert sport en bewegen door studenten, behartigt de belangen van de sportende student in het algemeen en de belangen van de studentensportvereniging in het bijzonder. Met de komst van een studentenschaatsvereniging 'IJzersterk' is het aantal sportverenigingen uitgebreid naar 20.

In samenspraak met de Student Council is in 2010 een herziene en sterk vereenvoudigde regeling ontwikkeld voor de verdeling van bestuursbeurzen uit het Profileringsfonds (FOS-regeling).

1.5.1.6 Internationale mobiliteit en uitwisseling staf en studenten

In 2010 zijn in het kader van Erasmus Mundus, actie 1 (joint programmes), vijf joint master en vijf joint doctorate programma's ingediend met deelname van WU. Vrijwel alle ingediende programma's werden als excellent of goed beoordeeld. Er is uiteindelijk slechts één joint master programma (Agris Mundus) geselecteerd en twee joint doctorate programma's. Dit heeft vooral als oorzaak dat er veel meer voorstellen waren ingediend dan gehonoreerd konden worden met als gevolg een zeer geringe slagingskans. Om de slagingskans te verhogen is besloten in 2011 indieners binnen WU nadrukkelijker te ondersteunen bij het voorbereiden van de aanvraag en de kwaliteit van de aanvragen nog verder te verhogen.

WU participeert nu in vier joint master en twee joint doctorate programmes met Erasmus Mundus label en financiering.

In het kader van het EM actie 2 programma (partnerships) is één nieuw voorstel ingediend door WU en geselecteerd (betreft uitwisseling met universiteiten in Centraal-Aziatische republieken), terwijl twee lopende programma's waaraan WU deelneemt (gericht op Rusland en Z-O Azië) opnieuw werden geselecteerd.

Om in de studentenuitwisseling een betere balans te bereiken tussen de aantallen inkomende en uitgaande studenten is de focus verschoven naar uitgaande studenten. In 2010 zijn meer overeenkomsten afgesloten die vooral interessant zijn voor uitgaande studenten. In een study abroad fair hebben inkomende internationale exchange studenten hun eigen universiteit gepromoot als mogelijkheid voor uitgaande studenten. Het aantal uitgaande studenten is daarmee met 1/3 gestegen naar 177 en stijgt gestaag verder.

Het aantal inkomende studenten is in 2010 min of meer stabiel met ongeveer 320 studenten. Als gevolg van herziening van de overeenkomsten met partneruniversiteiten zijn de inkomende studenten van een hoger niveau (kwaliteit, inhoudelijke aansluiting). De sociale opvang van de inkomende studenten is verder verbeterd via het buddysysteem, introductiebijeenkomsten en begeleiding door Erasmuscoördinatoren. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de Wageningse tak van Erasmus Student Network (IxESN). De inkomende studenten zijn zeer te spreken over het onderwijsaanbod en stromen in toenemende mate door in de reguliere Wageningse opleidingen. De krappe huisvestingsmogelijkheden vormen echter een steeds grotere bedreiging van de keuze voor Wageningen.

1.5.2 Alumni en fondsenwerving

Wageningen University heeft een netwerk van meer dan 35.000 afgestudeerden en gepromoveerden, verspreid over ongeveer 100 landen. De afdeling Alumni & Fondsen onderhoudt relaties met alumni door informatievoorziening, het creëren van ontmoetingsplatforms en het organiseren van bijeenkomsten in binnen- en buitenland. Daarbij wordt nauw samengewerkt met KLV, de vereniging van Wageningse alumni.

In 2010 is in toenemende mate gebruik gemaakt van het platform www.wageningenalumniportal.nl dat in september 2009 van start gegaan is. Er zijn alumnibijeenkomsten georganiseerd, binnen Nederland in samenwerking met de bestaande regionale alumnikringen in noord-, oost-, zuid- en midden-Nederland, buiten Nederland soms in samenwerking met andere Nederlandse universiteiten.

De reünies voor 25^e en 50^e jaars alumni kenden in 2010 een record aantal deelnemers. In 2010 is voor het eerst een reünie voor de 40^e jaars alumni georganiseerd (startjaar 1970). Ook deze had een hoge opkomst.

Het alumni netwerk Wageningen Ambassadors is in 2010 gegroeid naar 40 leden.

In 2010 is de eerste editie gepubliceerd van het kwartaalblad Wageningen World, het relatie- en alumnimagazine van Wageningen UR met bijzondere aandacht voor informatie over alumni en fondsenwerving.

Ter uitbreiding van de fondsenwerving is in nauwe samenwerking met de Wageningen Ambassadors (de groep van prominente alumni) in september 2010 een nieuwe campagne gelanceerd: 'Food for Thought, Thought for Food'. De campagne spitst zich toe op particuliere donoren en richt op de rol die Wageningen UR heeft bij oplossingen voor de wereldvoedselproblematiek. Het doel is om in vijf jaar € 15 mln. bijeen te brengen voor baanbrekend onderzoek voor de wereldvoedselproblematiek. Er zijn acties gehouden voor het Storm van der Chijs Fonds dat de ontwikkeling van vrouwelijke wetenschappers stimuleert en voor het Anne van den Banfonds dat beurzen verzorgt voor internationale studenten. Daarnaast heeft de afdeling Alumni & Fondsen het beheer gevoerd over een achttien Fonds op Naam van het Wageningen Universiteits Fonds. In 2010 zijn vier nieuwe Fonds op Naam gevormd.

1.5.3 Onderzoek

1.5.3.1 Onderzoeksbeleid

In de planperiode 2007-2010 zijn er extra investeringen geweest in een drietal maatschappelijke thema's die het hart van Wageningen UR raken:

- Biobased economy;
- Klimaatbestendige kustzones;
- Voeding, gezondheid en gedrag.

Tevens waren er investeringen in drie expertises en technologieën:

- Systeembioogie;
- Bionanotechnologie;
- Het koppelen van schaalniveaus en governance.

Het onderzoek van Wageningen University wordt uitgevoerd door leerstoelgroepen. Elke leerstoelgroep, onder leiding van een hoogleraar, heeft zijn eigen expertisegebied. Alle 92 leerstoelgroepen hebben gemeen, dat ze onderzoek doen binnen het domein 'gezonde voeding en leefomgeving'.

1.5.3.2 Onderzoekscholen

Wageningen University heeft het penvoerderschap over zes onderzoekscholen. De onderzoekscholen binnen Wageningen University zijn samengebracht in een overkoepelend orgaan: Wageningen Graduate Schools.

Onderzoekscholen met penvoerderschap bij Wageningen University:

- Experimental Plant Sciences (EPS);
- Wageningen School of Social Sciences (WASS);
- The C.T. de Wit Graduate School Production Ecology & Resource Conservation (PE&RC);
- The Graduate school VLAG (Nutrition, Food Technology, Agrobiotechnology and Health Sciences);
- Wageningen Institute of Animal Sciences (WIAS);
- Wageningen Institute for Environment and Climate Research (WIMEK) als onderdeel van de landelijke onderzoeksschool SENSE.

Overige participaties in onderzoekscholen met penvoerderschap elders:

- Research School for Resource Studies for Development (CERES);
- Graduate School on Process Technology (OSPT);
- Research Institute and Research School for Economic and Social History (N.W. Posthumus Instituut);
- Graduate School of Polymer Science and Technology (PTN);
- Research School Biodiversity;
- Graduate Research School of Science, Technology and Modern Culture (WTMC);
- Graduate Research School Biotechnological Sciences Delft Leiden (BSDL);
- Dutch Institute of Systems and Control (DISC);
- Interuniversity Centre for Educational Research (ICO).

De onderzoekscholen hebben drie hoofdtaken:

- Coördinatie van een samenhangend onderzoeksprogramma voor de universiteit binnen de missie van de onderzoeksschool;
- Bewaken, monitoren en stimuleren van de kwaliteit en de voortgang van academisch onderzoek (PhD-candidates, post-docs en onderzoekers);
- Ontwikkelen, faciliteren en coördineren van postdoctoraal onderwijs.

Onderzoekers, postdocs en PhD-candidates participeren in één van de onderzoekscholen. De onderzoekscholen van Wageningen University zijn geaccrediteerd door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en daarmee onderworpen aan een kwaliteitscontrole.

1.5.3.3 Kwantitatieve gegevens

• Omvang onderzoek en onderzoeksproductiviteit

De omvang van de eerste geldstroom voor onderwijs en onderzoek was in 2010 € 175,7 mln. Het tweede geldstroom onderzoek waarvan de lasten voor een groot deel door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) worden gedragen, had een omvang van € 20,9 mln. Hierbij inbegrepen zijn de medewerkers aan de onderzoeksprojecten die via het NWO-programma Vernieuwingsimpuls zijn geworven. De toekenning van acht Veni-, drie Vidi en één Vici-beurs in 2010 bracht het totale aantal laureaten op zevenendertig Veni's, twintig Vidi's en vijf Vici's. Het derde geldstroom onderzoek had een omvang van € 74,7 mln. Het aantal wetenschappelijke publicaties bedroeg 3.523.

• Promovendi

Wageningen University prijst zich gelukkig met haar onderzoekscholen die zorg dragen voor een uitdagend opleidingsprogramma en die alle mogelijkheden aangrijpen om het niveau van hun promovendi op het hoogst mogelijke plan te brengen. Dat zij hierin slagen blijkt onder meer uit positieve beoordeling bij de visitaties en de re-accreditatie van de onderzoekscholen.

De onderzoekscholen hebben in 2010 evenals in 2009 veel aandacht gegeven aan de loopbaanoriëntatie en carrièreperspectieven van promovendi via zogenaamde career assessments, uitstroomcursussen en loopbaanbegeleiding voor jonge excellente onderzoekers. Met deze begeleiding wordt een promovendus ook voorbereid op een mogelijke carrière buiten de wetenschap. Op initiatief van Wageningen Graduate Schools is de cursus 'Professional in Supervision' ontwikkeld, bedoeld voor (co-)promotoren ter professionalisering van de begeleiding van promovendi. Deze cursus werd met zeer veel belangstelling gevolgd.

De stand van zaken over de verdeling over de Onderzoekscholen van het aantal promovendi waaraan Tweede Fase Onderwijsmiddelen zijn toegekend, is weergegeven in onderstaande tabel..

De deelname aan Tweede Fase Onderwijs (TFO) voor promovendi is net als in de afgelopen jaren weer toegenomen. Het aantal deelnemende promovendi in 2010 was 1103.

De totale promovendi instroom over 2010 betrof bijna 270 promovendi.

Tabel Aantallen promovendi waaraan TFO-middelen zijn toegekend per onderzoekschool in 2006-2010

<i>Jaar</i>	<i>CERES⁸</i>	<i>EPS</i>	<i>MG3S / WASS⁸</i>	<i>PE&RC</i>	<i>VLG</i>	<i>WIAS</i>	<i>WIMEK</i>	<i>Totaal</i>
2006	61.5	98.5	103.5	138	182	65.5	105	754
2007	69	102	91	173	195	86	95	811
2008	67	130	111	201.5	232	102.5	117	961
2009	68	166.5	123	207.5	252	120.5	124.5	1.062
2010		157.5	216	202	264	125	138.5	1.103

• Interne onderzoeksstimulering

De onderzoekscholen hadden in 2010 de beschikking over een bedrag van ruim € 3 mln. voor de aanstelling van aio's en postdocs op toekomstgerichte thema's. Een deel van deze middelen wordt gereserveerd om additionele aio's of postdocs in te zetten onder leiding van Veni- of Vidi-laureaten.

• Kwantitatieve gegevens

Het aantal promoties steeg van 196 in 2009 tot 205 in 2010 waarvan 104 voorbereid door vrouwen. De vooropleiding (doctoraal, MSc) had bij 87 promovendi buiten Nederland plaatsgevonden. De jonge doctor had in 109 gevallen niet de Nederlandse nationaliteit.

Zoals eerder al is opgemerkt is het aantal promovendi met een Opleidings- en Begeleidingsplan (OBP; in het Engels: Training- and Supervision Plan, TSP) wederom gestegen. Ook van deze ontwikkeling mag een gunstig effect op het aio-rendement worden verwacht.

De omvang van het promovendibestand ligt nu op circa 1.500.

1.5.3.4 Kwaliteitszorg

Al het onderzoek van Wageningen University is ondergebracht in een onderzoekschool. Het College van Bestuur hecht er aan dat de onderzoekscholen erkend zijn door de ECOS-KNAW. Deze erkenning is momenteel zes jaar geldig. Twee onderzoekscholen hebben in 2010 een verlenging van deze erkenning aangevraagd, dit zijn PE&RC (Production Ecology & Resource Conservation) en WIAS (Wageningen Instituut of Animal Science). De

⁸ Vanaf 2010 zijn de onderzoekscholen CERES en MG3S gefuseerd tot WASS (Wageningen School of Social Sciences).

onderzoekscholen EPS (Experimental Plant Sciences), WASS (Wageningen School for Social Sciences) en VLAG, die een jaar eerder de hererkenning hadden aangevraagd, zijn in 2010 hererkend.

De onderzoekvisitaties binnen Wageningen University maken deel uit van een landelijk stelsel, waarin elke universiteit de verplichting heeft zich eenmaal in de zes jaar extern te laten visiteren. Daarnaast vinden tussentijds de zogenaamde midterm evaluaties plaats. Al deze visitaties vinden plaats volgens een Standaard Evaluatie Protocol (SEP) dat is ontwikkeld en vastgesteld door de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW), de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek NWO en de Vereniging van Nederlandse Universiteiten (VSNU).

Wageningen University voert haar visitaties uit met als leidende eenheid de onderzoekschool. De landelijke onderzoekschool SENSE, waarvan het Wageningse deel WIMEK een substantieel deel vormt, is in 2007 extern gevisiteerd. De overige onderzoekscholen EPS, MG3S (inclusief de leerstoelgroepen van CERES), PE&RC, VLAG en WIAS zijn medio 2009 alle gevisiteerd door een internationale peer review commissie (PRC) van prominente wetenschappers op het domein van de onderzoekschool. Deze visitaties vonden plaats op het niveau van de onderzoekschool en op het niveau van de leerstoelgroepen. In 2010 heeft de midterm evaluatie van WIMEK-SENSE plaatsgevonden. Deze midterm was niet in het landelijke SENSE-verband georganiseerd. De International Advisory Board van WIMEK heeft in deze midterm als klankbord willen fungeren en was zonder uitzondering zeer te spreken over de ontwikkeling van de groepen.

De aanbevelingen van de PRC's tijdens de visitaties van de onderzoekscholen in 2009 (gepubliceerd op de website van de onderzoekscholen) hebben in 2010 tot verdere uitwerkingen geleid. De vorderingen van de verbeterplannen op dit gebied zijn een vast agendapunt van de jaarlijkse agenda van managementgesprekken tussen de rector en de wetenschappelijke directeuren van de onderzoekscholen.

Ten slotte werkt de organisatie vanaf 2008 aan een verdiepingsslag bij de borging van de kwaliteit door implementatie van een apart systeem voor monitoring.

1.6 Hogeschool Van Hall Larenstein

De focus van Hogeschool Van Hall Larenstein ligt op het opleiden van de praktijkgerichte professionals en het vertalen van wetenschappelijke kennis naar praktijktoepassingen. Samen met de universiteit streeft de hogeschool naar een breed palet van academische en professionele opleidingen, met daarbinnen goede overstapmogelijkheden voor studenten. Het onderwijs van Hogeschool Van Hall Larenstein wordt gegeven op de locaties Leeuwarden, Velp en Wageningen.

Uitgaande van de belangstelling, kennis en ervaring van de student ondersteunt de hogeschool hem of haar in het traject dat leidt tot een lerende professional op hbo-niveau. De hogeschool doet dit door het aanbieden van professionele bachelor- en masteropleidingen, maar ook door training en scholing tijdens de loopbaan.

Het onderwijs is competentiegericht en het leren in de beroepscontext krijgt veel aandacht. Studenten maken zo snel en zo veel mogelijk kennis met de beroepspraktijk door werkvormen als leerwerkplaatsen, stages en afstudeeropdrachten. Docenten begeleiden studenten en zijn daarnaast betrokken bij toegepast onderzoek. Dit onderzoek vindt plaats in de kenniskringen rond de lectoren of door contractactiviteiten uit derde geldstromen. Deze activiteiten ondersteunen de innovatie van het onderwijs, verhogen de deskundigheid van de docenten en versterken de relaties van de hogeschool met het werkveld. De hogeschool staat open voor andere culturen en verwelkomt studenten en cursisten uit de hele wereld.

In het najaar van 2008 is de directie gestart met een strategisch proces om de koers voor de komende vier jaren uit te zetten. De ambitie die zij daarbij heeft is om in 2015 voor ca. 6000 (inter)nationale studenten aantrekkelijk en excellent hoger beroepsonderwijs te verzorgen en toegepast onderzoek te realiseren, binnen de domeinen van Wageningen UR: gezonde voeding en leefomgeving. Daarbij ligt de focus op maximale ondersteuning van de student en waarin medewerkers zich voortdurend inhoudelijk ontwikkelen. En waar bovendien sprake is van een economisch verantwoorde en gezonde bedrijfsvoering.

Het transitieproces heeft in juni 2010 geresulteerd in de Concept Strategienota 2010-2015. Onderdelen uit de nota zijn opgenomen in het Instellingsplan van Wageningen UR.

Begin juli 2010 bereikten de Medezeggenschap en het College van Bestuur overeenstemming over de instellingenfusie van het Van Hall Instituut en Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein tot Hogeschool Van Hall Larenstein, conform de Wet Versterking Besturing. De gemaakte afspraken worden nader uitgewerkt en per 1 september 2011 is de instellingenfusie een feit.

Bij de financiële doorkijk naar de komende jaren is gebleken dat er keuzes moeten worden gemaakt om de organisatie efficiënter in te richten. Uitgangspunt daarbij is dat het primaire proces leidend is bij alles wat wij doen in de hogeschool.

In het najaar van 2010 is de nieuwe Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) in werking treden. Binnen Wageningen UR waren al in 2008 diverse werkgroepen in het leven geroepen die specifieke consequenties van deze nieuwe wet in vergelijking met het bestaande in beeld brachten. Medio 2010 heeft hiervan binnen de hogeschool een verdiepingsslag plaatsgevonden. Belangrijk project is de professionalisering en positionering van de examencommissies nieuwe stijl.

In 2010 kreeg het Sectorplan Noord 'Scholen voor ambities' vorm. De vier noordelijke hogescholen (Hogeschool Van Hall Larenstein, Hanzehogeschool Groningen, NHL Hogeschool en Stenden Hogeschool) spraken af op zes thema's intensief te gaan samenwerken, zowel op het gebied van onderzoek als onderwijs, om zo de Noord-Nederlandse economie te versterken. VHL is projectleider van het thema Watertechnologie. In maart 2010 werd het sectorplan aangeboden aan het Ministerie van OCW.

In de 2^e helft van 2010 hebben de agrarische hogescholen een sectorplan voor het Hogere Agrarische Onderwijsgemaakt. Het plan beschrijft de relevante ontwikkelingen in de omgeving van de agrarische hogescholen en gaat vervolgens in op de manier waarop de agrarische hogescholen daarop de komende jaren willen inspelen. In april 2011 wordt het sectorplan aan het Ministerie van EL&I aangeboden.

In 2010 werden ook de voorbereidingen getroffen voor de start van Dairy Campus, het nationale en internationale centrum voor onderzoek, innovatie, educatie en training op het gebied van de melkveehouderij. In Dairy Campus werkt VHL samen met de provincie Fryslân, de gemeente Leeuwarden en Wageningen UR Livestock Research.

Hogeschool Van Hall Larenstein profileert zich als internationale hogeschool met een internationale oriëntatie in het onderwijs en in de contractactiviteiten. De hogeschool leidt mensen op voor het werken in een internationale context. Vooral de vestiging in Wageningen heeft een internationale 'couleur locale'.

Op de locatie Velp beschikt de hogeschool over een unieke locatie, het landgoed Larenstein. De komende jaren wil de hogeschool de voordelen van dit landgoed beter benutten. Dit gebeurt door de kaders voor de toekomst van het onderwijs en het landgoed concreter vast te stellen. Deze kaders (of onderwijsvisie) bepaalt de wensen, eisen en randvoorwaarden voor het ruimtelijk programma van het landgoed, dat uiteindelijk de basis vormt voor een stedenbouwkundig plan. De benadering van deze planvorming laat de hogeschool dus meer plaatsvinden vanuit de ambities van het onderwijs. Daarbij wordt ook beter rekening gehouden met economische principes.

1.6.1 Onderwijs en studenten

1.6.1.1 Opleidingen

Het onderwijsaanbod van Hogeschool Van Hall Larenstein (zie bijlage I B, tabel 1) omvat twintig professionele bacheloropleidingen, drie professionele masteropleidingen en zes Associate Degree opleidingen.

Het opleidingsaanbod bestaat uit 46 majoren voltijd en tien majoren deeltijd. Het aanbod is naast verdiepend en verbreedend gericht op doorstroming naar de universiteit. De master- en bacheloropleidingen in Wageningen zijn volledig Engelstalig. Bij de Nederlandstalige bacheloropleidingen wordt gestreefd naar het aanbieden van minimaal één Engelstalige major.

Binnen verschillende opleidingen wordt samengewerkt met andere (hoge-)scholen. Op de locatie Leeuwarden biedt de hogeschool gezamenlijk met de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden een aantal technologie opleidingen aan

binnen de unit Life Sciences. Ook de laboratorium opleidingen van het Friesland College (mbo) zijn hierin ondergebracht. De hogeschool zet zich in om de aansluiting van het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs op het (verkort) hbo onderwijs te verbeteren. Op de locatie Leeuwarden is dit onder meer gerealiseerd in de unit Life Sciences en met de nieuwe AD-programma's. Ook zijn doorlopende leerlijnen ontwikkeld samen met Helicon Opleidingen Velp. Schakel- en zomercursussen moeten de overstap naar Hogeschool Van Hall Larenstein vergemakkelijken.

Daarnaast neemt Hogeschool Van Hall Larenstein deel aan diverse overleggen met andere scholen, onder andere het LICA (Landelijk Informatie Centrum Aansluiting VO - HBO), het Platformoverleg Voortgezet/Hoger Onderwijs (VOHO) in Velp en Leeuwarden, AOC-overleg Leeuwarden en met AOC Oost.

1.6.1.2 Interne en externe kwaliteitszorg

• Kwaliteitszorg intern

De interne kwaliteitszorg per onderwijsdirectie omvat vooral de evaluatie van het onderwijs (tevredenheidsenquête bij studenten) per periode per opleiding. Zo'n evaluatie leidt direct tot verbeteracties bij het betreffende onderwijsprogramma. Dit is geborgd via de opleidingscommissies.

De studenttevredenheid op instellingsniveau, per opleiding, wordt extern gemeten via de Nationale Studenten Enquête (NSE), waaraan ook in 2010 alle zittende studenten per e-mail voor ondervraagd zijn. Er was een respons van ruim 40%. De gemiddelde score over alle opleidingen en de gemeten items was VHL-breed 3,6 (op een schaal van 1-5). Gezien de nieuwe vraagstelling van de NSE is dit niet te vergelijken met de score van vorige jaren. Het jaarlijks onderzoek onder alumni (de HBO-monitor) is op instellings-, en clusterniveau uitgewerkt en voor grote opleidingen ook op opleidingsniveau beschikbaar. Het leverde geen verrassende inzichten op. De algemene tevredenheid van de afgestudeerden is iets toegenomen vergeleken met vorig jaar. De respons is echter vrij laag, zodat conclusies lastig te trekken zijn.

Kentallen van de tevredenheidsmetingen (vooral de eigen module-evaluaties, NSE en HBO-monitor) worden met ingang van oktober 2010 in een overzicht per opleiding bij elkaar gezet. Hiermee wordt belangrijke input geleverd voor de jaarlijkse kwaliteitscyclus per opleiding. Via de managementgesprekken moet dit leiden tot verbeterplannen, die met jaarplan en jaarverslag worden geborgd. Deze laatste stap wordt voor 2011 voorzien.

Medio 2010 is een nieuw medewerkertevredenheidsonderzoek (medewerkersmonitor) gehouden. Uitwerking en analyse van de gegevens is eind 2010 gebeurd. De presentatie hiervan, inclusief conclusies en verbeterplannen, vindt begin 2011 plaats.

Verbeteringen in de administratieve ondersteuning en informatievoorziening voor studenten zijn verwerkt in het project Operational Excellence, waar diverse deelonderwerpen van start zijn gegaan.

• Kwaliteitszorg extern/visitaties en accreditaties

Certified heeft in 2010 visitaties uitgevoerd bij de bachelor-opleiding Tropische Landbouw en de deeltijd-masteropleiding Project en Proces Management in gebiedsontwikkeling. De resultaten waren positief en met deze rapporten is de verlenging van de accreditatie aangevraagd.

Samen met NHL-Hogeschool is door de Netherlands Quality Agency (NQA) de visitatie bij de opleidingen van Life Science uitgevoerd. Ook die opleidingen, waaronder de VHL-opleidingen Voedingsmiddelentechnologie en Biotechnologie, zijn positief beoordeeld en de verlenging van de accreditatie is daarmee aangevraagd.

Vanaf 1 januari 2011 is het nieuwe accreditatiestelsel van kracht. Bovendien zijn de beide hogescholen per 1 sept 2011 volledig gefuseerd. Van Hall Larenstein maakt gebruik van de versnelde invoering van instellingsaccreditering en de beperkte opleidingsbeoordeling. Voor de fusiedatum ondergaan zeven opleidingen met hulp van evaluatieorganisatie AeQui deze beperkte opleidingsbeoordeling.

Externe evaluaties van onderzoekseenheden (lectoraten) zijn nog niet uitgevoerd. De eerste wordt in 2011 voorzien. De externe validatie door de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO) van de onderzoeks-kwaliteitszorg vindt voor Van Hall Larenstein begin 2013 plaats.

1.6.1.3 Studievoortgang en -rendementen

Tabel 4 van bijlage I B geeft de gemiddelde studieduur van afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein aan. In 2010 was deze gemiddeld 4,5 jaar.

In tabel 3 van bijlage I B wordt de gemiddelde studieduur uitgesplitst naar opleiding en locatie.

De hogeschool werkt met een bindend negatief studieadvies voor studenten die na het eerste studiejaar niet voldoende credits hebben behaald en voor studenten die na twee jaar de propedeuse niet hebben gehaald.

Na het studiejaar 2009/2010 heeft Hogeschool van Hall Larenstein 153 negatieve studieadviezen afgegeven.

Hiertegen hebben 29 studenten bezwaar aangetekend bij het College van Beroep voor de Examens. De uitkomst van deze bezwaren is in paragraaf 1.4.9 vermeld.

In het studiejaar 2009/2010 zijn in totaal 463 studenten gestopt met hun studie bij Hogeschool Van Hall Larenstein na een gemiddelde studieduur van 2,08 jaar.

1.6.1.4 Opvang van studenten

Het onderwijsbureau (OWB) heeft verschillende taken die er op gericht zijn om de studietijd van studenten effectief te laten verlopen. Het OWB is verantwoordelijk voor de juiste registratie en vastlegging van student- (EU en Non EU) en onderwijsgerelateerde organisatorische en administratieve zaken. Daarnaast houdt het OWB zich bezig met het roosteren en verzorgt ze de frontoffice functie op de drie locaties. Binnen het OWB is er speciale aandacht voor de internationale student, waarbij deze studenten vanuit het OWB worden begeleidt tot aan de opleiding met het krijgen van huisvesting, aanvragen van verblijfsdocumenten en dergelijke.

Voor nog betere samenwerking tussen de drie locaties zijn er een aantal projecten gestart om de werkprocessen verder op elkaar af te stemmen. Zoals het proces van inschrijven voor internationale studenten (EU en non-EU), vooral aanscherping van de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. De samenwerking tussen het Klant Contact Center en het Onderwijsbureau in Wageningen zijn geïntensiveerd, waardoor de internationale studenten sneller gelijklopende antwoorden krijgen.

Strakke roostering op de verschillende locaties is voor de opleidingen en het Onderwijsbureau een permanent aandachtspunt waarbij een continue investering in aangescherpte procedures, scholing van medewerkers en intensieve communicatie met alle betrokkenen een vanzelfsprekendheid is.

Er is een start gemaakt met het vervangen van de verouderde studentinformatiesystemen (SIS). De aanschaf van een 'modern' SIS met een digitaal archief leidt tot efficiëntere en kwalitatief betere ondersteuning van de administratieve processen binnen de hogeschool. Het beschikbaar stellen van management informatie is ook één van de taken van het OWB. Met het nieuwe SIS wordt ook de informatiestroom naar de student (ook rekening houdend met zijn/haar wensen) verbeterd.

Vanuit het OWB wordt er de komende jaren gewerkt worden vanuit het operational excellence principe, waarbij de student centraal staat. Dit vraagt nauwe samenwerking tussen onderwijs en OWB.

1.6.1.5 Studiebegeleiding, incl. loopbaanbegeleiding

Studieloopbaanbegeleiding en een digitaal studentportfolio zijn essentiële elementen in het competentiegericht onderwijs van Hogeschool Van Hall Larenstein. Naarmate de studie vordert, verschuift de nadruk van sturende begeleiding naar meer zelfsturing door de student. De student kan zijn of haar competentieontwikkeling zelf vastleggen en aantonen met het digitaal portfolio.

1.6.1.6 Studentenbegeleiding

Het studentendecanaat van Hogeschool Van Hall Larenstein bestaat uit vijf parttime decanen. Ongeveer 22% van alle studenten bezoekt één of meermalen het decanaat. Daarnaast worden veel vragen telefonisch of per e-mail gesteld en beantwoord. In het studiejaar 2009/2010 hebben 917 studenten zich gemeld bij het studentendecanaat. In totaal zijn 2434 gesprekken met hen gevoerd. Dit is een stijging van bijna 10% vergeleken met vorig studiejaar. In 2009/2010 hebben de decanen onder meer aandacht besteed aan:

- **Gesprekken met studenten**

Over studeerproblemen, persoonlijke en psychische problemen, vragen over studie- en beroepskeuze, studeren met een functiebeperking (vooral dyslexie en aan autisme verwante stoornissen). De meeste hulpvragen van studenten betroffen studievoortgangproblemen en persoonlijke omstandigheden.

- **Studeren met een functiebeperking**

Het aantal studenten met een complexe functiebeperking (als autisme spectrum stoornissen (ASS), ADHD) neemt nog steeds toe. Het decanaat heeft een notitie ASS ingediend bij de directie. Hieruit zijn een praktische autisme protocol (Velp) en ook een intensievere samenwerking met onderwijs voortgekomen. Op de locaties zijn ook prikkelarme ruimtes beschikbaar. In najaar 2009 is Actie Tijdgebrek in Leeuwarden en Velp geweest. Voor studenten met dyslexie is door de hogeschool specifieke software aangeschaft en geïmplementeerd (Kurzweil).

- **Trainingen**

In Leeuwarden is een pilottraining gestart voor een studieversnellingsgroep. Deze training en ook andere trainingen worden aangeboden vanuit drie Leeuwarder hogescholen en de GGZ.

- **Ontwikkeling team**

Vanaf 2008 hanteert het decanenteam gestructureerde intervisie. Drie decanen hebben een opleiding tot coach gevolgd /afgerond. Het team werkt volgens een eigen gedragscode.

1.6.1.7 Studentenvoorzieningen

Hogeschool Van Hall Larenstein vindt het belangrijk dat er een goed functionerend aanbod van voorzieningen is en treedt naar behoefte ondersteunend op.

Op elke locatie ondersteunt de hogeschool voor haar studenten een breed scala aan studentenvoorzieningen in de vorm van studentenverenigingen, werk- of studiegroepen per opleiding, organisaties die ondersteunen bij het zoeken naar huisvesting of bij het aantrekkelijk aanbieden van sportfaciliteiten.

In Velp zijn twee studentenverenigingen actief, Quercus en Arboricultura. De studentenverenigingen organiseren inhoudelijke en sociale activiteiten en bieden studenten de gelegenheid om ervaring op te doen in bestuur- en commissiewerk. De studentenverenigingen staan garant voor allerlei activiteiten, waaronder het mede organiseren van de introductieweek. Arboricultura heeft per 1 september 2010 een nieuw pand in Arnhem betrokken en Velp dus verlaten.

In Leeuwarden is studentenvereniging Osiris actief. Vanuit de sociëteit van Osiris in Leeuwarden organiseert de studentenvereniging tal van culturele, studieverrijkende, feestelijke en sportieve activiteiten.

In Wageningen zijn er vijf studentenverenigingen actief: WSV Ceres, KSV St. Franciscus Xaverius, Landbouwersvereniging Nij-Sri, SSR-W, en JV Unitas. Daarnaast zijn er ook kleinere christelijke en streekgebonden studieverenigingen. De beste kennismaking met Wageningen in al zijn facetten is deelnemen aan de Algemene Introductiedagen (AID), georganiseerd door het AID bestuur, waar de afgelopen twee jaar ook VHL studenten in vertegenwoordigd zijn.

Studentensport Arnhem biedt sportfaciliteiten aan studenten die in Velp studeren. De stichting studentenhuysvesting Larenstein helpt studenten in Velp bij het zoeken naar een kamer.

Studenten die in Leeuwarden studeren kunnen voor voorzieningen op het gebied van huisvesting en sport terecht bij Leeuwarden Stadiestad. Leeuwarden Stadiestad organiseert het jaarlijks terugkerende Leeuwarden Studenten Veldvoetbaltoernooi (LSV) en verzorgen elk jaar de introductiedagen in Leeuwarden.

In Wageningen kunnen studenten gebruik maken van het Universitair Sportcentrum de Bongerd. Huisvesting wordt in Wageningen geregeld door Idealis. Voor Wageningen geldt specifiek dat het aantal beschikbare studentenkamers een aandachtspunt is.

In 2010 hebben de in de tweede helft van 2009 opgeleverde nieuw ingerichte mediatheken duidelijk hun meerwaarde voor de school bewezen. De bezoekersaantallen zijn spectaculair gestegen, een toename van ca. 40% tot gemiddeld 3500 passages in Leeuwarden per dag en 3000 in Velp. Het feit dat de mediatheken zijn ingericht met veel werkplekken voor allerlei soorten gebruik (individueel en groep, wifi en aansluitingen voor laptops, ontmoeting en lounge) waarden de studenten én docenten zeer.

Vanuit het vakgebied van de mediatheek is zeer veel belangstelling getoond. Veel collega's in het land hebben de mediatheken bezocht om verschillende noviteiten te bewonderen. Ook hebben de mediatheken veel bezoekers gehad vanuit vakgenoten uit het onderwijs (voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs).

1.6.1.8 Internationale mobiliteit en uitwisseling staf en studenten

In 2010 is een nieuw beleidsplan internationalisering gemaakt, dat begin 2011 wordt vastgesteld. Als voorbereiding daarvoor is bij alle opleidingen de stand van zaken en ambitie op het gebied van internationalisering geïnventariseerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de Nuffic-tool MINT (Mapping Internationalisation). De uitwerking en implementatie van het algemeen beleidsplan wordt in 2011 ter hand genomen.

Voor Europese mobiliteit doet Hogeschool Van Hall Larenstein mee aan Erasmus-beurzenprogramma's. Dit heeft in studiejaar 2009-2010 geleid tot een (Europese) stroom van 91 uitgaande studenten naar zestien partner-instituten en 39 bedrijven in dertien Europese landen en 33 inkomende beursstudenten, uit achttien partner-instituten in dertien Europese landen.

Bij een aantal majoren, gericht op een werkveld in de tropen, is studie- of stageverblijf in het buitenland verplicht. Meestal is dat buiten Europa en kan niet van een beurs gebruik gemaakt worden. De daadwerkelijke mobiliteit is daarom veel groter dan het aantal EU-beurzen aangeeft.

Ook zijn er korte studie-werkreizen geweest naar een aantal Europese bestemmingen en onder andere naar Suriname.

De docentmobiliteit is vrijwel steeds gekoppeld aan contractactiviteiten in de Europese programma's Tempus en NICHE (voorheen NPT). Van een vergoeding met Erasmusdocenten-mobiliteitsgeld is in 2009-2010 door vier docenten gebruik gemaakt.

1.6.2 Alumni en fondsenwerving

Hogeschool Van Hall Larenstein werkt aan een herdefinitie van het alumnibeleid, mede in het kader van 'een leven lang leren'. Het doel is om alumni meer in te zetten bij de werving en begeleiding van studenten van de hogeschool en om de alumni op de hoogte te houden van ontwikkelingen rond trainingen en consultancytrajecten. De ontwikkeling van het alumnibeleid wordt vormgegeven in samenwerking met de alumniverenigingen. Overleg met het Alumni Centrum van Wageningen University heeft geleid tot het inzicht dat de krachten gebundeld kunnen worden.

1.6.3 Onderzoek

Het praktijkgerichte onderzoek van de hogeschool vindt plaats in de lectoraten, in KIGO-projecten (Kennisverspreiding en Innovatie Groen Onderwijs) en via contractactiviteiten. Dit onderzoek is voor een groot deel projectgebonden. Aan de orde zijn echte problemen uit de professionele praktijk zo veel mogelijk geplaatst in een duurzaam netwerk. Het praktijkgericht onderzoek van de hogeschool is onderworpen aan het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek van de HBO-Raad. Dit kwaliteitszorgstelsel is operationeel geworden per 1 januari 2009. Hogeschool Van Hall Larenstein is nu gestart met de implementatie ervan binnen de instelling. De validering door de VKO (Valideringskommissie Kwaliteitszorg Onderzoek) staat gepland voor 2013.

• Lectoraten

De lectoraten dragen bij aan de doelstelling van de hogeschool om zich te ontwikkelen van onderwijsinstelling tot kennisinstituut. Zij leggen op maatschappelijk relevante terreinen de verbinding tussen onderwijs, praktijk en samenleving door het stimuleren van toegepast onderzoek, de vorming van externe en interne kenniskringen en innovatie van het onderwijs. Hogeschool Van Hall Larenstein heeft acht lectoraten in een aantal voor de instelling belangrijke onderdelen van het kennisdomein (water, leefomgeving, voeding, dier en regionale transitie). Vijf hiervan zijn zogenaamde SKO-lectoraten, gefinancierd via een geoormerkte toevoeging op de rijksbijdrage en drie zijn bijzondere lectoraten die extern worden gefinancierd.

Naast de in 2009 door het Ministerie van EL&I (voorheen Ministerie van LNV) toegekende zogenaamde groene plus lectoraten (Melkveehouderij" en 'De Landschapsbeheerder van de Toekomst') zijn er in 2010 door het Ministerie opnieuw groene pluslectoraten aan de hogeschool toegekend, dit zijn 'Biobased Energy' en 'Visserij en Aquacultuur'. Het beleidskader lectorenbeleid Hogeschool Van Hall Larenstein, dat in september 2009 door de Raad van Bestuur is vastgesteld, is nu onderdeel geworden van de in najaar 2010 opgestelde conceptnotitie Onderzoeksbeleid

Hogeschool van Hall Larenstein. Dit onderzoeksbeleid wordt in voorjaar 2011 in nauwe samenwerking met Wageningen UR vastgesteld en geïmplementeerd.

• **Praktijkgericht onderzoek KIGO**

Hogeschool Van Hall Larenstein maakt ruim gebruik van de stimuleringsmiddelen binnen de Regeling Kennisverspreiding en Innovatie Groen Onderwijs (KIGO). Het profijt voor de hogeschool is tweeledig. Enerzijds door de ervaring die docenten/studenten opdoen met projectmatig werken en het opbouwen van netwerken in de beroepspraktijk en bij collega kennisinstellingen, anderzijds vormen de projecten een onderwijsselement met grote praktijk-inbreng, gericht op het vinden van concrete oplossingen voor problemen uit de dagelijkse praktijk. De projecten maken vaak deel uit van het praktijkgericht onderzoeksprogramma van de lectoraten.

De samenhang op de KIGO-middelen wordt bewaakt door de Groene Kennis Coöperatie (GKC) via een groot aantal programma's. Van Hall Larenstein heeft een voortrekkersrol bij zes programma's. In vrijwel alle programmateams is Hogeschool Van Hall Larenstein vertegenwoordigd. Eind 2010 liepen er, naast projecten van 2010 zelf, ook nog projecten van 2007, 2008 en 2009. In elke ronde gaat het om een bedrag van ruim € 1 mln. dat aan subsidie binnenkomt voor werk dat door VHL-medewerkers wordt gedaan.

In het RAAK-programma (Regionale Aandacht en Actie voor Kenniscirculatie, OCW) is de hogeschool eind 2010 nog penvoerder van een project. Een ander project is afgesloten in 2010.

• **School als Kenniscentrum: Impuls**

De aanvullende bijdrage vanuit het Ministerie van EL&I (voorheen LNV) onder de titel 'groene impuls' is bedoeld voor de implementatie van vernieuwing op het vlak van kennisverspreiding, voor professionalisering van leerkrachten en voor internationalisering. In het G-overzicht is een lijst van projecten opgenomen. De subsidie uit 2008 is volledig besteed. De subsidie uit 2009 is vrijwel geheel toegekend aan projecten en voor een klein deel al besteed. De subsidie uit 2010 moet nog worden toegekend. Over de koppeling van deze projecten aan domeinen en programma's en over de invulling van de schakel-, ontwikkel- en modelfunctie wordt separaat via de GKC gerapporteerd.

Projecten hebben als resultaat een evenement, zoals 'Samen voor Natuur' of 'De Zonneboot', een publicatie (zoals het blad 'Delta'), een netwerk (zoals communities met alumni), een aanvulling op het onderwijs (zoals een duurzaamheids-audit AISHE) of een werkveld-verbindende onderwijsontwikkeling (zoals een specifieke minor of een Associate Degree). Specifieke scholing van docenten op het gebied van projectmanagement en Engelse taal was de belangrijkste besteding van het professionaliseringsbudget. Voor internationalisering zijn onder andere diverse activiteiten met buitenlandse partners uitgevoerd en zijn verbeteringen aangebracht op het gebied van internationalisering@home, zowel voor uitgaande als voor inkomende studenten.

• **Kwaliteitsimpuls HAO**

Eind 2010 zijn er door het Ministerie van EL&I specifieke aanvragen kwaliteitsimpuls HAO aan de hogeschool toegekend. De kwaliteitsimpuls HAO heeft als doelstelling:

- een aantrekkelijker HAO voor nieuwe doelgroepen met een herkenbaar en aansprekend profiel en betere aansluiting binnen de groene onderwijskolom (mbo-hbo, hbo-wo). Dit leidt tot betere sectorale in-, door- en uitstroom en daarmee de kritische massa versterken;
- verbetering van het studie-succes door minder uitval en een hoger rendement, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van de doelstellingen uit de strategische agenda hoger onderwijs en het convenant HBO;
- een up-to-date, flexibel en toegankelijk onderwijsaanbod wat van groot belang is voor een goede kennisverspreiding en een leven lang leren via het groen onderwijs zoals dit is vastgesteld in de hoofdlijnen meerjarenaafspraken groen onderwijs 2011-2015.

De vier projecten die zijn goedgekeurd worden in de periode 2010-2013 uitgevoerd. Enige van deze projecten worden gezamenlijk met andere HAO instellingen uitgevoerd.

1.7 Stichting DLO

1.7.1 Onderzoek

1.7.1.1 Onderzoeksbeleid

Het onderzoek binnen Stichting DLO bestaat deels uit door het Ministerie van EL&I (voorheen Ministerie van LNV) gefinancierde programma's Kennisbasis Onderzoek (KB), Beleidsondersteunend Onderzoek (BO) en Wettelijke Onderzoeks Taken (WOT). Kennisbasis Onderzoek richt zich op de kennisbehoefte op middellange termijn van EL&I, het bedrijfsleven, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), andere overheden en Wageningen UR zelf. Het budget voor het Kennisbasis Onderzoek wordt ook ingezet voor de extra investeringen, zoals genoemd in paragraaf 1.5.3.1. Het Beleidsondersteunend Onderzoek en de Wettelijke OnderzoeksTaken richten zich op de actuele beleidsvragen en/of geven invulling aan de ondersteuning van EL&I op het vlak van wet- en regelgeving. Binnen KB, BO en WOT wordt gewerkt met thematische clusters/thema's. Voor deze drie soorten programma's bestaat een specifieke programmerings- en verantwoordingscyclus met het Ministerie van EL&I. De resultaten worden gecommuniceerd via onder andere Kennis Online nieuwsbrieven, e-News en de website (www.kennisonline.wur.nl).

Het kennisbasisonderzoek is opgedeeld in negen thema's:

- Duurzame ontwikkeling van de groenblauwe ruimte in een veranderende wereld
- Klimaatverandering
- Ketens en agrologistiek
- Duurzame landbouw
- Plant en dier voor de gezonde mens
- Voedselveiligheid
- Transitieprocessen, instituties, bestuur en beleid
- Diergezondheid en dierenwelzijn
- Biobased economy

Het Beleidsondersteunend Onderzoek is ondergebracht in vier domeinen:

- Natuur, landschap en platteland
- Agroketens en visserij
- Voedsel, dier en consument
- Internationale samenwerking

Daarnaast vindt er in een doorsnijdend programma onderzoek plaats naar kennisprocessen en de doorwerking van kennis.

De uitvoering van de wettelijke onderzoekstaken is ondergebracht in twee instituten en vier programma units:

Instituten voor Wettelijke onderzoekstaken:

- RIKILT - Instituut voor Voedselveiligheid
- CVI - Central Veterinary Institute

Vier programma units voor Wettelijke Onderzoekstaken:

- WOT Natuur en Milieu (NMP)
- Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (GCN)
- Centrum voor Economische Informatievoorziening (CEI)
- Centrum voor Visserij Onderzoek (CVO)

In 2010 heeft een herziening plaatsgevonden van de aansturing van het kennisbasisonderzoek. Die heeft niet alleen geleid tot een andere aansturing, maar ook tot herziening van de structuur van het kennisbasisonderzoek en een vernieuwing van het onderzoek. Eind 2010 bestaat het kennisbasisonderzoek uit zeven geheel nieuwe programma's. Zoals verwacht heeft de in 2009 ingezette herordening van het beleidsondersteunend onderzoek naar vier domeinen geleid tot een meer integrale onderzoeksprogrammering en tot meer synthese van kennis. In 2010 is verder aandacht besteed aan het nog beter zichtbaar maken van de bijdrage die vooral het beleidsondersteunend

onderzoek levert aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, innovatie en de versterking van de Nederlandse economie.

Een toenemend deel van het DLO-onderzoek wordt gefinancierd door andere partijen, zoals de private markt, EU, productschappen en overige overheden. Inhoudelijk valt dit onderzoek ook binnen de drie samenhangende kerngebieden (Voeding en Voedselproductie, Leefomgeving en Gezondheid, Leefstijl en Levensomstandigheden).

1.7.1.2 Kwaliteitszorg

De evaluaties van de DLO-instituten binnen de Stichting DLO vormen een verplicht onderdeel van de afspraken tussen het Ministerie van EL&I en Stichting DLO en zijn als zodanig opgenomen in de Regeling subsidie Stichting DLO. De visitaties vinden plaats op basis van een evaluatieprotocol dat is afgeleid van het universitaire Standaard Evaluatie Protocol (SEP). De instituten, c.q. hun business units, worden beoordeeld op hun wetenschappelijke impact, hun socio-economische impact, hun onderzoeksmanagement en hun levensvatbaarheid. Daarnaast worden de WOT-instituten tevens beoordeeld op de uitvoering van hun wettelijke taken. De visitatierapporten worden, tezamen met een plan van actie op de aanbevelingen van de peer commissies, aan de minister van EL&I gestuurd. In 2010 hebben geen visitaties aan DLO-zijde plaatsgevonden.

Ten slotte heeft het Ministerie van EL&I in 2010 de evaluatie van de uitvoering van de WOT-programma's voortgezet. Deze vloeien (voor een belangrijk deel) voort uit het aflopen van de huidige uitvoeringsconvenanten en de noodzaak om tot nieuwe convenanten te komen. In 2010 is dit proces op één WOT-programma na afgerond.

1.8 Faciliteiten

1.8.1 Huisvesting

De realisatie van de eerste fase van het Strategisch Nieuwbouwplan op Wageningen Campus is in 2010 nagenoeg voltooid. Er is een start gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van de tweede fase van het Strategisch Nieuwbouwplan.

Ter afronding van de eerste fase waren in 2010 de volgende projecten aan de orde:

- Planuitvoering vernieuwbouw kantoor-labgebouw ASG;
- Planuitvoering nieuwbouw researchaccommodaties voor ASG.

Gezien de grote groei van het aantal studenten en de wens om het onderwijs en onderzoek op Wageningen Campus te concentreren is besloten tot een unilocatie van onderwijs en AFSG. Door realisatie van de voorgenomen onderwijsvoorzieningen en daarmee samenhangende efficiencymaatregelen kan Wageningen University doorgroeien tot een omvang van 7500 studenten.

De volgende projecten waren voor de tweede fase Strategisch Nieuwbouwplan aan de orde:

- Oplevering onderwijsvoorzieningen in de Leeuwenborch;
- Planuitvoering onderwijsvoorzieningen in Technotron;
- Planvoorbereiding 2^e onderwijsgebouw Orion;
- Planuitvoering verbouwprojecten AFSG (in 2010 afgerond dakopbouw gebouw 115);
- Planvoorbereiding nieuw- en verbouwprojecten AFSG;
- Planvoorbereiding infrastructuur Wageningen Campus tweede fase.

Door de realisatie van het Strategisch Nieuwbouwplan zijn de volgende gebouwen en terreinen overtollig geworden en verkocht:

- Complex Kortenoord (verkocht in 2007 met definitieve prijsafspraken in 2011);
- Botanisch Centrum op de Dreijen, inclusief VWO-campus (voormalige bibliotheek).

Daarnaast zijn plannen voorbereid voor de herontwikkeling van de Born-Oost, de Dreijen, Duivendaal, praktijkcentra van ASG en het complex van Larenstein in Velp.

Voor Wageningen Campus is in 2010 een nieuw bestemmingsplan vastgesteld, waarin de Zuidelijke Bouwstrook bestemd is voor externe bedrijven die passen bij het werkdomein van Wageningen UR. Om de Zuidelijke Bouwstrook meer robuust te maken is een aanvullende strook grond gekocht. Dit heeft mede geresulteerd in het kunnen aantrekken van de researchafdeling van Friesland Campina die zich hier gaat vestigen.

Naast de projecten van het Strategisch Nieuwbouwplan zijn in 2010 de volgende bouwprojecten ontwikkeld en uitgevoerd:

- Realisatie van studentenhuysvesting in het voormalig FMD-gebouw en op de voormalige locatie van Agronomie aan de Haarweg;
- Planvoorbereiding en -uitvoering Algae PARC;
- Planvoorbereiding Competence Centre op Wageningen Campus;
- Planvoorbereiding huysvesting Bestuurscentrum in het Atlasgebouw;
- Planvoorbereiding herhuysvesting ISRIC in samenhang met nieuwe gezamenlijke entree voor Gaia en Lumen;
- Planvoorbereiding nieuwe huysvesting Facilitair Bedrijf;
- Planvoorbereiding nieuw- en verbouwprojecten ASG in Lelystad;
- Planvoorbereiding twee windmolens in Lelystad.

Verder zijn in 2010 nog de volgende huysvesting-gerelateerde acties ondernomen:

- Diverse onderzoeken en maatregelen in het kader van duurzaam bouwen en energie-efficiency. Mede door deze maatregelen en het opwekken van windenergie behoort Wageningen UR met haar gebouwen en campus tot de meest duurzame kenniscentra in Nederland;
- Diverse brandveiligheidsmaatregelen in het kader van de gebruiksvergunning;
- Planmatig conditie gestuurd onderhoud, d.w.z. rekening houdend met de status en toekomstplannen van de panden (handhaving, verkoop of sloop).

1.8.2 Informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs

De invoering van de vernieuwde *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* (WHW) vereist een groot aantal aanpassingen aan de Student Informatie Systemen (SIS). In 2010 is in samenwerking met de stafafdeling Education & Research, begonnen met ontwerp van functionaliteiten en met de bouw van de eerste aanpassingen.

Daarnaast is als follow up van het vooronderzoek in 2009, meer concreet gekeken naar een gezamenlijke toekomst voor één SIS voor beide onderwijsinstellingen (VHL en Wageningen University). Wat zijn de grote gemene delers? Waar zit specifieke functionaliteit? En wat is dan een goed routeplan om tot één SIS te komen?

In september 2010 is het vernieuwde EDUweb 3.0 in productie genomen. Het is nu bijvoorbeeld mogelijk om met meer dan één rol gebruik te maken van EDUweb, bijvoorbeeld als een docent van Wageningen University een cursus verzorgt voor VHL-studenten.

De belangstelling voor EDUexam is sterk gestegen. Door toenemende aantallen studenten is het digitaal afnemen van examens aantrekkelijker geworden voor zowel docenten als studenten.

Het succes van EDUexam gaat gepaard met een stijgende vraag naar functionele ondersteuning.

In 2010 is ook gestart met de pilot 'Lecture TV', waarbij docenten op verzoek hun college(serie) kunnen laten opnemen. De pilot had als doel te achterhalen welke investeringen nodig zijn en hoe een geschikte organisatie rondom het opnemen van colleges eruit dient te zien. Evaluatie van de pilot heeft ertoe geleid dat het opnemen van colleges in 2011 gaat worden opgeschaald.

Zijdelings aan onderwijs gerelateerd is veel geïnvesteerd in PROMIS, het promovendi informatie/registratie systeem van Wageningen UR en aan AAR, het aula activiteiten registratie-systeem.

1.8.3 Facilitaire diensten

Het Facilitair Bedrijf heeft ook in 2010 bijgedragen aan kostenreductie en –efficiency. Daar waar relevant zijn de besparingen al doorgerekend in de tarieven voor 2011 of worden doorgerekend in de tarieven voor 2012.

Een tweede Wageningen UR-brede klanttevredenheidsmeting eind 2010 wees uit dat de medewerkers de facilitaire voorzieningen en dienstverlening van Wageningen UR waarderen met een 7,1 gemiddeld. Dit is een verbetering van 0,3 ten opzichte van de nulmeting in 2008.

De Raad van Bestuur heeft besloten de facilitaire diensten van Wageningen UR voor zover deze nog decentraal worden gestuurd te integreren in het Facilitair Bedrijf. De gedachte daarachter is dat klanten en gebruikers beter worden geholpen, wanneer de dienstverlening eenduidig en als ononderbroken facilitaire keten wordt ingericht. Bovendien wordt hierdoor de dienstverlening naar de toekomst toe minimaal op peil gehouden tegen een goede prijs/kwaliteit-verhouding. Ook biedt het mogelijkheden meer flexibel te zijn bij groei en krimp van onderdelen.

1.8.4 Veiligheid en Milieu

• Milieu

Alle behaalde resultaten in 2010 én de te verwachten acties in 2011-2013 voor milieu, water, energie e.d. zijn opgenomen in respectievelijk het Milieujaarverslag 2010 en het Milieujaarplan 2011-2013.

Sinds 1 oktober 2010 is de Wabo (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht) van kracht. Voor Wageningen UR was dit de aanleiding om de versnipperde mandatering voor vergunningen nu centraal te beleggen bij de directeur Facilitair bedrijf en het hoofd van de sectie Veiligheid en Milieu. Tevens is centraal het 'Vergunningenloket' ingericht. Via dit loket worden alle vergunningen die nodig zijn voor realisatie van diverse projecten bij het bevoegd gezag aangevraagd. Daarnaast worden de vergunningen geregistreerd, de procedure(termijnen) bewaakt en beheerd.

Een groot deel van de inspanningen op het gebied van veiligheid en milieu zijn te relateren aan het traject Duurzaamheid. Zoals acties op gebied van energie, mobiliteit en afval en het bewaken van de voortgang daarvan.

• Veiligheid

Samen met de Kwaliteit, Arbo en Milieu (KAM) functionarissen van de verschillende organisatieonderdelen heeft Veiligheid & Milieu er voor gezorgd dat de risico's op de werkvloer binnen Wageningen UR werden geminimaliseerd of als continurisico's werden beheerst:

- In 2010 is goede ervaring opgedaan met de RIE Manager, een digitaal instrument voor de uitvoering van risico-inventarisatie en -evaluaties (RI&E). Voor de gebouwen met een verhoogd risico en/of een hoge bezettingsgraad zijn calamiteitenplannen gemaakt of geactualiseerd. Onder leiding van een extern oefenteam zijn oefeningen gehouden waarbij ook het calamiteitenmanagementteam (CMT) betrokken was.
- Om het veiligheidsniveau te verhogen is een Wageningen UR breed aanbestedingstraject gestart voor de uitvoering van de controle van de elektrische veiligheid conform NEN 3140. Hierbij worden ook de andere risico's beoordeeld. Tot nu toe werd deze controle in beperkte mate door verschillende instanties of in eigen beheer uitgevoerd. Verwacht wordt dat hiermee een betere borging van de veiligheid wordt verkregen.
- In 2010 zijn door de gemeentelijke brandweer handavingscontroles van afgegeven gebruiksvergunningen gehouden. Door veranderde regelgeving en voortschrijdend inzicht in brandveiligheidsoplossingen zijn voor een groot deel van de gebouwen diverse bouwkundige en installatietechnische aanpassingen doorgevoerd die de brandveiligheid op een hoger niveau en in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving hebben gebracht.
- Integrale Veiligheid heeft een impuls gekregen door onder meer het vastleggen van camerabeleid.
- In opdracht van de VSNU heeft Wageningen UR bijgedragen aan het opstellen van een (deel)Arbocatalogus voor gevaarlijke stoffen.

2 Personeel

2.1 HR in strategische plannen

Het HR-beleid van Wageningen UR is onlosmakelijk verbonden met de ambitie van de organisatie om binnen het domein van 'gezonde voeding en leefomgeving' een belangrijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van leven als zijnde dé Europese kennisinstelling in dit domein. Het realiseren van de organisatiedoelstellingen wordt ook gezien in het licht van een veranderende maatschappelijke context en de behoefte van de individuele medewerker.

Optimalisering van de kwaliteit van zowel medewerkers als management is een belangrijk issue. Speerpunten binnen het HR-beleid in 2010 zijn in dit kader de verdere internationalisering, het loopbaanbeleid Wetenschappelijk personeel (Tenure Track), 'ruimte voor commercieel talent' bij DLO, diverse ontwikkelprogramma's waaronder het talent-development programma, kwaliteitsverbetering van de resultaat- & ontwikkelingsgesprekken en het uitvoeren van een medewerkermonitor. De eigen verantwoordelijkheid van de medewerker voor werkzekerheid en employability krijgt steeds meer accent. Dit betekent dat de organisatie de medewerkers ook in staat moet stellen invulling te geven aan deze toenemende verantwoordelijkheid door een flexibele wijze van aansturing en faciliteren van behoeften. Het HR-beleid is erop gericht om de eisen van het werk en de mogelijkheden en behoeften van de medewerker in elke fase van zijn of haar loopbaan zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

2.1.1 Internationalisering

In 2010 is in het kader van het project Wervingskracht een sollicitant-volg-systeem geïmplementeerd. Hierdoor is het recruitment proces, van het plaatsen van een vacature tot en met het afhandelen van kandidaten, verder geautomatiseerd en geprofessionaliseerd. Om de bekendheid op de internationale arbeidsmarkt als aantrekkelijk werkgever te vergroten zijn er campagnes ontwikkeld die continue online zijn in elf landen (wereldwijd verspreid). De werkwijze en processen van de expertgroep Buitenlanders, die (gast)medewerkers ondersteunt bij de vergunningverlening en het inreizen, zijn verder geoptimaliseerd. Om de integratie van de buitenlandse (gast)medewerker te vergemakkelijken, krijgen zij en hun partners bij verblijf langer dan zes maanden, onder andere standaard het Holland Handbook, een workshop 'Introduction to the Netherlands' en een cursus 'Nederlands als tweede taal' aangeboden.

2.1.2 Loopbaanbeleid Wetenschappelijk Personeel

Begin 2010 zijn de eerste talentvolle medewerkers ingestroomd in Tenure Track. Eind 2010 waren er 48 deelnemers. Het gaat daarbij deels om medewerkers die al bij Wageningen University in dienst waren en nu de kans krijgen om door te groeien naar een volgende loopbaanstap, en deels gaat het om nieuwe instroom. Conform de gemaakte afspraken vindt in 2011 een evaluatie plaats. Daarbij wordt vooral ook gekeken of, door het aantrekken van toptalent naar Wageningen en het binden van al aanwezig toptalent aan de organisatie, de beoogde kwaliteitsslag wordt gerealiseerd.

2.1.3 Ruimte voor commercieel talent DLO

Het te ontwikkelen loopbaanbeleid voor DLO-onderzoekers was in eerste instantie gericht op een loopbaanbeleid voor excellente onderzoekers, vergelijkbaar met het loopbaanbeleid WP voor Wageningen University. De Raad van Bestuur heeft na ampele overwegingen geconcludeerd dat de focus van het loopbaanbeleid DLO vooral moet liggen op de belangrijkste uitdaging voor DLO namelijk het, via ondersteunend HR beleid, verder ontwikkelen van commercieel talentvolle medewerkers om de omzet uit de markt te vergroten. Naar verwachting wordt dit beleid in 2011 geïmplementeerd.

2.1.4 R&O-gesprekken

Wageningen UR hecht grote waarde aan het jaarlijks voeren van kwalitatief goede R&O-gesprekken tussen leidinggevend en medewerkers. Sinds de invoering van R&O digitaal is het mogelijk om de R&O-gesprekken beter te monitoren. Zo is er inzicht in het aantal gehouden R&O-gesprekken en de uitkomsten (op hoofdlijnen) van de coach-evaluaties. Deze resultaten zijn in 2010 aanleiding geweest om extra aandacht te besteden aan het houden van R&O-gesprekken. Ook is veel energie gezet op verbetering van de kwaliteit ervan. Dit is onder andere gebeurd door het aanbieden van trainingen aan leidinggevend (al dan niet gekoppeld aan bestaande overlegvormen) en

medewerkers en is regelmatig aandacht aan dit onderwerp besteed op intranet. Daarnaast worden de leidinggevendenden regelmatig geattendeerd op de nog te houden R&O-gesprekken, ondermeer vanuit HR.

2.1.5 Medewerkermonitor

Elke twee jaar wordt er een medewerkertevredenheidsonderzoek gehouden. Doel van dit onderzoek is te meten hoe de medewerkers van Wageningen UR denken over werk-gerelateerde onderwerpen, zodat eventuele bijsturing via beleid kan plaatsvinden. De respons was met 47% hoger dan de vorige keren (2008 41% en 2006 35%). Uit het onderzoek dat gehouden is in 2010 blijkt dat medewerkers in het algemeen een sterke binding hebben met hun huidige functie, hun organisatie-eenheid en met Wageningen UR. Belangrijkste drijfveer om bij Wageningen UR te werken is de inhoud van het werk. Medewerkers hebben een positief beeld van de leiderschapsstijl van hun direct leidinggevende. Dit beeld is minder positief naarmate de afstand tussen medewerker en management groter is. In navolging van de vorige onderzoeken vinden er ook nu weer activiteiten, via de lijn, plaats om gesignaleerde verbeterpunten te realiseren, waarbij de focus ligt op samenwerking.

2.1.6 Ontwikkeling leidinggevendenden en medewerkers

Speerpunten op het gebied van ontwikkeling betroffen in 2010 versterking van de communicatie met opdrachtgevers en financiers en het verder ontwikkelen van leiderschapskwaliteiten.

De training 'Acquieren met vertrouwen' voor medewerkers was wederom succesvol. Daarnaast is gestart met de training 'Sturen op acquisitie', bedoeld voor leidinggevendenden over hun eigen rol in het acquisitieproces en het aansturen van medewerkers met acquisitietaken.

Aan versterking van leiderschapskwaliteiten is aandacht besteed door een eerste uitvoering van de cursus 'Leidinggeven en bedrijfsvoering bij Wageningen UR', bedoeld voor alle nieuwe leidinggevendenden. Ook is de ontwikkeling van een Talent Development programma 'Young Leaders' in gang gezet. Dit programma wordt ontwikkeld voor talentvolle medewerkers op functieniveau-schaal 10 en 11. De inhoud ligt op het vlak van inhoudelijke kennis en conceptueel denken in combinatie met persoonlijke groei en effectiviteit. Daarnaast heeft voor de 2^e keer het programma 'Leading change' voor de Talent Development Group (leidinggevendenden in de schalen 13 en hoger) naar tevredenheid gedraaid. De inhoud van dit programma is gebouwd rond leiderschap, verandermanagement en een opdracht gericht op organisatieontwikkeling, in dit geval op ontwikkeling van ondernemerschap.

Voor deelnemers aan het tenure track traject is een specifiek ontwikkelprogramma opgezet voor zowel assistant professors als voor associate professors waarin competentieontwikkeling centraal staat.

2.1.7 Convenant Actieplan Leerkracht voor het HBO

Hogeschool van Hall Larenstein heeft verdere uitvoering gegeven aan het Convenant Actieplan Leerkracht voor het HBO onderwijs (2008). Dit is bedoeld om het beroep van leraren aantrekkelijker te maken door versterking van hun positie, een betere beloning en optimalisering van de inzetbaarheid.

In het lokaal overleg met de bonden zijn er afspraken gemaakt over nadere invulling van de incidenteel beschikbare middelen. Er is afgesproken dat binnen de hogeschool in vier jaar tijd 23,8 fte functies zijn opgeschaald van schaal 11 naar schaal 12. Dit is inmiddels voor 11,1 fte functies gerealiseerd. Daarnaast worden 7,4 fte functies opgeschaald van schaal 12 naar schaal 13.

In 2011 en 2012 wordt verdere invulling gegeven aan de gemaakte afspraken.

2.2 CAO-ontwikkelingen

Op 1 maart 2010 liep de CAO Nederlandse Universiteiten af. Na een periode van verlenging werd in december een nieuwe CAO overeengekomen die loopt van tot 31 december 2011. Het akkoord betrof onder meer de werkzekerheid en werkgelegenheid, in het bijzonder die voor WAJONG-ers. Het loopbaanbeleid wordt onderzocht en geconcretiseerd. Er wordt een discussie gestart over de organisatie van de medezeggenschap. De medewerkers ontvangen een eenmalige uitkering van €500,- (bij fulltime aanstelling).

Voor Stichting DLO is een nieuwe CAO van kracht voor de periode van 1 april 2010 tot 1 april 2011 met hernieuwde afspraken over loopbaanbeleid en talentontwikkeling, moderne arbeidsverhoudingen en levensfasegericht HR-beleid.

Voor individueel belonen wordt eerst ingezet op de verbetering van de kwaliteit van de R&O-gesprekken. De salarisstijging bedroeg 1%.

Op Hogeschool Van Hall Larenstein is de CAO HBO van toepassing. Deze is verlengd met een periode van 18 maanden van 1 augustus 2010 tot 1 februari 2012. De afspraken betreffen ook WAJONG-ers en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers. Periodiek wordt een medewerkertevredenheidsonderzoek uitgevoerd, ook met het oog op de werkdruk. Er is een gezamenlijke agenda voor de komende jaren geformuleerd met onder andere arbeidsrelaties en contractvormen, arbeidsmarkt en levensfasegericht HR-beleid. De salarisstijging bedroeg 2,4% per augustus 2010 gevolgd door een verhoging van 0,4% per 1 januari 2011.

2.3 Gezondheid en Welzijn

2.3.1 Gezonde leefstijl en verzuimbegeleiding

Wageningen UR kent een integrale aanpak vanuit de disciplines Bedrijfsgeneeskunde, Bedrijfsmaatschappelijk werk, Arbeid- en organisatiekunde en HR ten behoeve van het welzijn- en gezondheidsbeleid. Daarbij houdt Wageningen UR zich actief bezig met het promoten van een gezonde leefstijl van medewerkers. Veel belangstelling is er voor de, in samenwerking met het Sports Centre de Bongerd (SCB) verzorgde, gezondheidbevorderende cursussen voor medewerkers met (of ter voorkoming van) arm-, nek- en schouderklachten en rugklachten.

Geheel nieuw is het programma 'MyBalance' dat eind 2010 als pilot is gestart bij één van de Sciences Groups. MyBalance biedt de mogelijkheid voor een volledige check-up door aan medewerkers en leidinggevenden een gezondheidscheck aan te bieden inclusief meting van de workability index (WI). Resultaten kunnen met een hiervoor beschikbaar gestelde coach worden besproken, eventueel gevolgd door het opstellen van een persoonlijk plan van aanpak, dit alles onder eigen regie.

Daarnaast blijft een goede verzuimbegeleiding (zowel preventief als curatief) uiteraard noodzakelijk. Essentieel is dat de werkgever tijdens de ziekteverzuimperiode contact houdt met de zieke werknemer en dat zij gezamenlijk alle acties ondernemen die nodig zijn om spoedige terugkeer naar de eigen werkplek te bewerkstelligen.

In een aantal gevallen (10 in 2010) is bij (dreigend) verzuim mediation ingezet waarvan negen trajecten zijn afgerond met een positief resultaat; één loopt nog. In 2009 werden elf mediationtrajecten (van de elf) succesvol afgerond.

2.3.2 Verzuimgegevens

	2008	2009	2010
Stichting DLO	3,3	3,3	3,7
Wageningen University	3,3	3,2	3,5
Hogeschool Van Hall Larenstein	6,0	5,6	6,1

De verzuimgegevens laten bij alle organisatieonderdelen een stijging zien van het ziekteverzuim. Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage binnen Wageningen UR bedroeg in 2010 ca. 3,8%. Hoewel Wageningen UR een streefpercentage hanteert van maximaal 4% is dit een ongewenste ontwikkeling. De stijging wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het langdurig verzuim. De gemiddelde verzuimduur is toegenomen met ca.7% terwijl het aantal afzonderlijke ziektegevallen is afgenomen met ca.8%. Tot slot is het aantal medewerkers zonder verzuim toegenomen met ca.4% (zie ook bijlage 2. Personeel).

2.3.3 Bedrijfsmaatschappelijk Werk

Methodische hulpverlening aan werknemers en groepen medewerkers vormt het fundament van de werkzaamheden van BMW. Kerntaken zijn hulpverlening, advies en consultatie, bijdragen aan beleidsontwikkeling en voorlichting en preventie.

- **Preventie en voorlichting**

Werkstress en overspannenheid, en het herkennen en voorkomen daarvan, vormen een belangrijk onderdeel van het geheel aan hulpvragen. In preventieve zin is daarom veel aandacht geschonken aan het voorkomen van werkstress. BMW verzorgde achttien workshops in 2010, waarvan zeventien over werkstress en één over professionele communicatie voor labhoofden en analisten.

- **Overzicht van de belangrijkste cliëntgegevens**

Het aantal nieuwe aanmeldingen is in 2010 met 14% gestegen (in 2010 339 nieuwe aanmeldingen, 5,2% van alle medewerkers). In totaal, dat wil zeggen samen met de medewerkers met wie het contact van 2009 in 2010 nog doorliep, maakten 517 medewerkers of 7,9% van alle medewerkers van Wageningen UR in 2010 gebruik van BMW, tegenover 7,4% in 2009. De herkomst van de nieuw aangemelde cliënten is over alle organisatieonderdelen evenwichtig verdeeld. De hulpvragen betroffen werkstress en overspannenheid (37%, was 39%), samenwerkingsproblemen (24% was 19%), mobiliteit en reorganisatie (14% was 14%) en privéproblemen (16%, was 14%). In 2010 werd met 397 cliënten de behandeling afgerond; dit gebeurde voor 88% binnen zes gesprekken. Cliënten gebruiken het contact met BMW om een tijdige en adequate aanpak van hun situatie te bereiken waarbij veelal (70%) geen sprake is van ziekteverzuim. Daarmee beantwoordt het BMW aan de preventieve taakstelling die Wageningen UR voor het BMW heeft geformuleerd.

2.3.4 Vertrouwenspersonen Wageningen UR

In 2011 verschijnt de tweejaarlijkse rapportage 2009-2010 Vertrouwenspersonen Ongewenste Omgangsvormen (WU en DLO). Inclusief de meldingen bij de vertrouwenspersonen van Hogeschool Van Hall Larenstein is in 2010 58 keer melding gemaakt van ongewenste omgangsvormen, waarvan 44 keer door een medewerker en 14 keer door een student. In 2/3 van de gevallen, zowel bij studenten als bij medewerkers, is de melder een vrouw. Van de student-melders is ongeveer de helft een buitenlandse student. Bij de vertrouwenspersoon van Wageningen University werd daarnaast tien keer melding gemaakt van arbeidgerelateerde problemen.

2.3.5 Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)

Het PMO is bedoeld om gezondheidsrisico's vroegtijdig op te sporen en de medewerkers bij het voorkómen van deze gezondheidsrisico's te begeleiden. Met een gericht PMO wordt mogelijke schade aan de gezondheid van medewerkers opgespoord en worden er vervolgens adequate maatregelen genomen.

De RI&E is bedoeld om, met een nauwkeurige inventarisatie, mogelijke blootstelling aan risicofactoren te traceren.

Aan de hand van een (verdiepend) RI&E kunnen daarna preventieve maatregelen worden genomen.

Voor harmonisatie van de afzonderlijke gegevensbestanden, die de uitvoering van de keuringen ondersteunen, is in 2009 een technische oplossing gerealiseerd die in 2010 operationeel is geworden.

3 Financieel verslag

3.1 Wageningen University

3.1.1 Financieel verslag Wageningen University

• Ontwikkeling resultaat

Wageningen University heeft in 2010 een positief resultaat behaald van € 6,2 mln. Ten opzichte van het begrote resultaat van € 0,6 mln. is dit een verbetering van € 5,6 mln., waarvan € 2,4 mln. bij de departementen en € 3,2 mln. bij de centrale afdelingen.

De resultaten van de departementen zijn verbeterd door meevallende salariskosten (lagere loonkostenstijgingen) dan waarmee in de begroting rekening was gehouden en door een hogere derde geldstroomomzet, waarbij vooral het departement Maatschappijwetenschappen (€ 1,8 mln.), het departement Plantenwetenschappen (€ 0,4 mln.) en het departement Agrotechnologie en Voeding (€ 0,3 mln.) een beter resultaat hebben behaald dan begroot. Het cumulatieve operationele resultaat van de centrale afdelingen en Wageningen Business School bedraagt € 4,2 mln., € 5,1 mln. meer dan begroot. De belangrijkste oorzaken van deze verbetering zijn de lagere huisvestingskosten (€ 1,1 mln.), lagere kosten voor de concernactiviteiten (€ 1,2 mln.) en lagere uitgaven op strategische projecten en beleidsruimte van de Raad van Bestuur (€ 3,1 mln.).

Het incidentele resultaat bedraagt € 1,0 mln. negatief, dit is € 1,9 mln. slechter dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door het niet doorgaan van de verkoop van de Lawet, een bijstelling van de waarde van het Dreijencomplex in verband met de voorgenomen verandering van het gebruik en dotaties aan voorzieningen.

De baten hebben zich, met uitzondering van de tijdelijke terugval in de Rijksbijdrage, in 2010 positief ontwikkeld. De Rijksbijdrage EL&I is ten opzichte van 2009 met € 1,6 mln. gedaald tot € 159,5 mln. Het betreft een tijdelijke terugval in de Rijksbijdrage die wordt veroorzaakt door een dip in de gerealiseerde promoties in 2008. De baten uit de tweede geldstroom zijn gegroeid van € 17,9 mln. naar € 20,9 mln., een stijging van 17%. De omzet derde geldstroom is gegroeid met € 3,2 mln. tot € 74,7 mln., een stijging van 4%. De omzet groeit bij alle departementen en vooral bij de Rijksoverheid.

De personele lasten zijn ten opzichte van 2009 met € 5,4 mln. gestegen tot € 170,4 mln. Deze stijging wordt veroorzaakt door een hogere personele bezetting (4,3%) als gevolg van de extra derde geldstroom-projecten en door salarisstijgingen (0,6%). Daarnaast is € 1,2 mln. minder gedoteerd aan de personele voorziening. De juiste interpretatie van het resultaat vereist een nadere toelichting. Hiervoor wordt het resultaat als volgt gedecomposeerd:

	2010	2009
Exploitatiesaldo conform richtlijnen van het Ministerie van OCenW	€ 6,2 mln.	€ 9,6 mln.
Toevoeging aan bestemmingsreserve voor projectkosten latere jaren	€ -0,7 mln.	€ 0,8 mln.
Exploitatieresultaat op basis van baten/lastenstelsel	€ 5,5 mln.	€ 10,4 mln.
Boekwinsten en bijzondere waardeverminderingen	€ 1,0 mln.	€ 0,1 mln.
Regulier resultaat	€ 6,5 mln.	€ 10,5 mln.

Toelichting:

Conform de richtlijnen verantwoordt Wageningen University de op kasbasis ontvangen rijksbijdrage als baten. Voor zover deze baten betrekking hebben op projectkosten die in latere jaren worden gemaakt, ontstaat hierdoor in het verslagjaar een positief resultaat en in latere jaren een negatief resultaat. Het neutraliseren van deze vertekenende resultaat-effecten verloopt via de bestemmingsreserve. Op deze wijze is vanuit het resultaat 2010 € 0,7 mln. toegevoegd aan deze bestemmingsreserve, waartegenover onttrekkingen in komende jaren komen te staan.

• Ontwikkeling balans

De liquiditeit van Wageningen University is in 2010 toegenomen van € 83,7 mln. tot € 101,7 mln. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een verbetering van € 84,2 mln. De factoren die de betere liquiditeitspositie verklaren zijn:

Betere beginstand 1-1-2010	€ 31,1 mln.
Hoger dan begroot resultaat	€ 5,6 mln.
Hogere afschrijvingen (incl. bijzondere waardeverminderingen)	€ 1,1 mln.
Verbetering kortlopende schulden en vorderingen	€ 18,7 mln.
Lagere investeringen	€ 25,1 mln.
Overige posten	€ 2,6 mln.
Totaal	€ 84,2 mln.

De totale liquiditeitspositie van € 101,7 mln. bestaat voor € 104 mln. uit voorschotten, waarvan € 10,0 mln. het karakter van doorstortgelden heeft. Deze doorstortgelden worden ontvangen omdat Wageningen University trekker is van een aantal consortia. De doorstortgelden worden in 2011 doorbetaald aan partners.

De solvabiliteit van Wageningen University bedraagt per 31-12-2010 40,8%, de solvabiliteit was in 2009 41,5%. Deze verslechtering wordt veroorzaakt door de sterke stijging van de kortlopende schulden als gevolg van vooruitontvangen subsidies en projectvoorschotten. De extra voorschotten hebben geleid tot een hogere liquiditeitspositie en hebben daarom geen nadelig effect voor het weerstandsvermogen van de organisatie. De voorschotten kunnen immers worden ingezet zonder additionele financiering aan te trekken. In 2010 is een stelselwijziging doorgevoerd met betrekking tot de tuition fees van buitenlandse studenten. De herrubricering heeft in de openingsbalans tot een verlaging van het eigen vermogen met € 3,9 mln. geleid, waardoor de solvabiliteit in de openingsbalans is verslechterd van 42,6% naar 41,5%.

• Vooruitzichten 2011

Resultaatontwikkeling

Wageningen University begroot voor 2011 een resultaat van € 0,0 mln. De verslechtering van het operationele resultaat wordt veroorzaakt doordat in 2011 al wel kosten worden gemaakt als gevolg van de stijgende studentenaantallen, terwijl de financiering van deze stijging pas twee jaar later in de rijksbijdrage plaats vindt. In 2011 wordt net als de afgelopen twee jaar € 2,0 mln. ingezet op de thema's uit het Strategisch Plan. Voor 2011 worden vooralsnog geen negatieve effecten verwacht van de maatregelen die in het regeerakkoord zijn aangekondigd, zoals de langstudeerders-korting en de efficiëncy-korting onderzoek. Wageningen University onderkent dat de risico's na 2012 toenemen, onder meer door de kortingen, verwaardingsrisico's bij de verkoop van de Dreijen en Kortenoord en de extra kosten die ontstaan door de ingebruikname van Orion, het tweede onderwijsgebouw.

Strategisch Nieuwbouwplan

In 2009 is besloten om in de periode tot en met 2013 circa € 100 mln. te investeren op Wageningen Campus ten behoeve van onderwijsruimten en de unilocatie van de Agrotechnology en Food Sciences Group. In 2011 zal volgens de begroting € 71,3 mln. worden geïnvesteerd, waarvan € 43,6 mln. in het kader van het Strategisch Nieuwbouwplan.

Bedragen * € 1000,-

3.1.2 Jaarrekening Wageningen University

Geconsolideerde balans

Na bestemming van het netto resultaat

ACTIVA		31-12-2010	Begroting 2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA				
1	Materiële vaste activa	192.617	231.000	190.645
2	Financiële vaste activa	267	200	300
	Totaal vaste activa	192.884	231.200	190.945
VLOTTENDE ACTIVA				
3	Vorraden	100	0	121
4	Vorderingen en overlopende activa	55.026	35.200	54.307
5	Liquide middelen	101.657	17.400	83.729
	Totaal vlottende activa	156.783	52.600	138.157
	TOTAAL ACTIVA	349.667	283.800	329.102
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
	Algemene reserve	133.849	142.900	128.302
	Bestemde reserves	8.820		8.145
6	EIGEN VERMOGEN	142.669	142.900	136.447
7	VOORZIENINGEN	20.465	18.500	20.677
8	LANGLOPENDE SCHULDEN	19.682	17.400	17.612
9	KORTLOPENDE SCHULDEN	166.851	105.000	154.366
	TOTAAL PASSIVA	349.667	283.800	329.102

Bedragen * € 1000,-

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Resultaat 2010	Begroting 2010	Resultaat 2009
10 BATEN			
Rijksbijdragen EL&I	159.537	158.100	161.183
Overige bijdragen en subsidies	73	0	74
College-, cursus- en examengelden	16.120	16.300	13.845
Baten werk in opdracht van derden	95.638	85.400	89.466
Overige baten	20.480	23.500	20.270
TOTAAL BATEN	291.848	283.300	284.838
LASTEN			
11 Personele kosten	170.379	172.300	164.953
12 Afschrijvingen	16.469	15.400	16.761
13 Huisvestingskosten	22.053	21.000	21.465
14 Algemene kosten	33.783	34.200	34.627
15 Specifieke kosten	43.343	39.800	40.939
TOTAAL LASTEN	286.027	282.700	278.745
BEDRIJFSRESULTAAT	5.821	600	6.093
16 Financiële baten en lasten	457	0	136
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	6.278	600	6.229
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening			
17 Resultaat uit deelnemingen	-56	0	3.361
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	6.222	600	9.590
Aandeel van derden	0	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0	0
NETTO RESULTAAT	6.222	600	9.590

Bedragen * € 1000,-

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	Resultaat 2010	Begroting 2010	Resultaat 2009
OPERATIONELE ACTIVITEITEN			
Netto resultaat	6.222	600	9.590
Afschrijvingen	16.469	15.400	16.761
	22.691	16.000	26.351
Mutaties voorzieningen	-212	-600	-1.016
Mutaties in werkkapitaal	11.787	-7.100	29.197
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	59		-126
	11.634	-7.700	28.055
Kasstroom uit operationele activiteiten	34.325	8.300	54.406
INVESTERINGSACTIVITEITEN			
Investerings in gebouwen en terreinen	-11.959	-37.900	-15.225
Investerings in overige materiële activa	-7.765	-6.500	-8.603
Investerings in deelnemingen en ledenkapitaal	-26		584
Desinvesteringen in vaste activa	1.283	800	4.665
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-18.467	-43.600	-18.579
FINANCIERINGSACTIVITEITEN			
Mutatie langlopende vorderingen	0	0	641
Mutaties overige langlopende schulden	2.070	0	-816
Mutaties van het eigen vermogen			
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	2.070	0	-175
KASSTROOM	17.928	-35.300	35.652
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN			
Saldo liquide middelen per 1 januari	83.729	52.700	48.077
Saldo liquide middelen per 31 december	101.657	17.400	83.729
Mutatie liquide middelen	17.928	-35.300	35.652

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door de Raad van Bestuur per 11 april 2011.

• Algemeen

De voorliggende jaarrekening betreft de jaarrekening van Wageningen University. De opstelling heeft plaatsgevonden volgens de onderstaande waarderingsgrondslagen. Daar waar van deze grondslagen is afgeweken, wordt dit bij de betreffende financiële gegevens kenbaar gemaakt.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar. Afwijkingen kunnen zijn ontstaan als gevolg van correcties c.q. onderlinge verschuivingen. Daar waar dit aan de orde is en van relevante betekenis, wordt dit kenbaar gemaakt.

• Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Wageningen University vormt samen met WU Holding, Stichting ISRIC en Stichting Restaurant van de Toekomst een groep.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta's zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum.

Koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord.

In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten in vreemde valuta's verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Uitgangspunt voor het opstellen van de jaarrekening zijn de vereisten uit de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs van 28 december 2007, BW2 titel 9 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ).

• Stelselwijzigingen

Wageningen University heeft met ingang van de jaarrekening 2010 de collegegelden voor buitenlandse studenten conform het baten/lastenstelsel verantwoord. Dat wil zeggen dat 8/12 deel van de ontvangen collegegelden voor het lopende studiejaar onder de kortlopende schulden zijn opgenomen.

Het eigen vermogen is als gevolg van de stelselwijziging als volgt gemuteerd:

Eigen vermogen balans 31-12-2009, jaarrekening 2009	140.302
Af: toename balanspost 'vooruitontvangen van derden'	<u>3.855</u>
Eigen vermogen 01-01-2010	136.447

De vergelijkende cijfers 2009 in de winst- en verliesrekening zijn aangepast van € 12.649.000 tot € 11.723.000, een verlaging met € 926.000.

Resultaat volgens jaarrekening 2009	10.516
Lagere collegegelden	<u>926</u>
Resultaat 2009 op basis van grondslagen 2010	9.590

• Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van de instelling opgenomen, haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de instelling overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken (zie hoofdstuk 217 Consolidatie). Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

• Consolidatiekring

Deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel netto vermogenswaarde (nvw)

	Statutaire zetel	% in 2009	% in 2010
Wageningen Universiteit Holding BV	Wageningen	100	100
Nexus Holding BV	Wageningen	100	100
CAN-IT BV	Wageningen	51	51
Ceradis BV	Wageningen	50	50
Bio Product BV	Wageningen	51	51
Biqualys BV	Wageningen	33	33
Biopartner BV	Wageningen	68	0
Green Dino BV	Wageningen	11	11
Stichting ISRIC	Wageningen		
Stichting Restaurant van de Toekomst	Wageningen		

• Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Onderzoekskosten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven met uitzondering van gebouwen. Bij gebouwen wordt de afschrijving gestart op 1 januari van het jaar bij gebouwen die voor 1 juli in gebruik zijn genomen en op 1 januari van het volgende jaar bij gebouwen die na 1 juli in gebruik zijn genomen.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de vennootschap in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

De afschrijving voor de verschillende groepen van objecten is als volgt:

Onderdeel	Afschrijving
Bedrijfsterreinen / Werk in uitvoering	0%
Terreininrichting en infrastructuur	60 jaar
Bedrijfsgebouwen	
– Casco	60 jaar
– Afbouwpakket	30 jaar
– Inbouwpakket / inrichting bedrijfsgebouwen	15 jaar
Kassen, barakken, diverse opstallen / bouwwerken	15 jaar
Apparatuur en inventaris:	
– Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10 jaar
– Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5 jaar
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware t.b.v. netwerken)	5 jaar
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	3 jaar

Verkregen investeringssubsidies alsmede bijdragen uit extern gefinancierde projecten worden in het jaar van aanschaf in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Ontvangen subsidies ten behoeve van voor het primaire proces noodzakelijke activa, zoals onderwijsgebouwen, worden gepassiveerd onder de schulden en vallen vrij gedurende de gebruiksduur van het actief.

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vaste activa die niet meer dienstbaar zijn voor de primaire activiteiten worden niet afgeschreven. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Financiële vaste activa

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde. Deze waarde wordt berekend op basis van dezelfde grondslagen die de groep hanteert bij de waardering en resultaatbepaling.

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering hiervan wordt rekening gehouden met waardedalingen, indien deze duurzaam zijn.

Vorraden

Deze post bestaat uit de handelsvoorraad, gereed product, de levende have en de voorraad geoogste landbouwproducten. De handelsvoorraad en gereed product worden gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

Waardering van de voorraad geoogste landbouwproducten vindt niet plaats.

Bij incurrantheid of lagere marktwaarde wordt de voorraad overeenkomstig afgewaardeerd.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Onderhanden werk

De waardering van het onderhanden werk ten behoeve van derden vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid, inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedecclareerde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. De post Onderhanden werk wordt verwerkt onder de kortlopende vorderingen en de vooruitontvangen bedragen.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (FIFO-methode) of lagere marktwaarde.

Eigen vermogen

Wageningen University maakt geen onderscheid tussen privaat vermogen en publiek vermogen.

– Algemene reserve

Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.

– Bestemde reserve

Binnen het eigen vermogen zijn op concernniveau twee bestemde reserves gevormd:

- het innovatiefonds;
- reserve i.v.m. nog uit te voeren projecten.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzonderingen van personele voorzieningen op basis van RJ 271. Bij de berekening van de hoogte van de verplichtingen wordt rekening gehouden met toekomstige indexeringen en prijsverhogingen. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan;
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen.

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van de op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening WAO/WGA

De voorziening voor WAO- en WGA-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van op balansdatum te verwachten WAO- en WGA-verplichtingen in verband met eigen risicodragerschap.

Overige personele voorzieningen - gratificaties ambtsjubilea

De verwachte verplichting voor toekomstige jubilea-uitkeringen is op basis van historische gegevens berekend, de onttrekking op basis van realisatie. De voorziening is contant gemaakt op basis van de voor Wageningen University geldende markttrente.

Overige personele voorzieningen – pensioenen

De pensioenverzekering is afgesloten bij ABP. De regeling is een toegezegd pensioenregeling, waardoor rekening gehouden moet worden met toekomstige premieontwikkelingen en beleggingsresultaten.

De verplichting is als een toegezegde bijdrage verantwoord op grond van RJ 271.310. Voor een toegezegde bijdrageregeling zijn er naast de betaling van premies geen verdere verplichtingen uit hoofde van de pensioenregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De pensioenregelingen zijn conform het middelloonstelsel en worden geïndexeerd indien de dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. Het ABP heeft per 31-12-2010 een dekkingsgraad van 105,4%. Dit is 11% boven de dekkingsgraad die in het herstelplan van het ABP voor die datum was voorzien. Op grond van de huidige dekkingsgraad heeft het ABP besloten de uitkering in 2011 niet te indexeren.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen en binnen de organisatie bekendgemaakte besluiten, die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

Voorziening product-/contractrisico's

Deze voorziening dekt de kosten van verlieslatende contracten, garantstellingen en claims voortvloeiende uit aan derden geleverde diensten en producten.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

• Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Algemeen

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt de baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of .activiteit, onverschillig of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdrage en overige vergoedingen

De rijksbijdrage wordt als opbrengst verantwoord in het jaar waarin hij wordt ontvangen. De overige vergoedingen worden ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar dat het project wordt uitgevoerd en de kosten worden gemaakt.

College- en cursusgelden

Onder de collegegelden worden de aan het verslagjaar toe te rekenen wettelijke collegegelden en instellingscollegegelden toegerekend. Onder de cursusgelden zijn de vergoedingen voor post-initiële cursussen verantwoord.

Baten werk in opdracht van derden

Onder de post 'Baten werk in opdracht van derden' worden de opbrengsten uit contractactiviteiten verantwoord. De baten worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

- **Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht**

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht wordt de indirecte methode gehanteerd.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de balans

1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	<i>Terreinen</i>	<i>Gebouwen</i>	<i>Apparatuur en inventaris</i>	<i>Werk in Uitvoering</i>	<i>Niet aan het primair proces dienstbare activa</i>	<i>Totaal</i>
Boekwaarde 31-12-2009	11.049	138.277	20.896	11.195	9.228	190.645
Investerings	24	2.083	7.924	9.693	0	19.724
Desinvesteringen *	25	1.256	2	0	0	1.283
Afschrijvingen	62	7.431	7.419	0	0	14.912
Bijzondere waardeverminderingen	0	1.557	0	0	0	1.557
Boekwaarde 31-12-2010	10.986	130.116	21.399	20.888	9.228	192.617
Aanschafwaarde 31-12-2009	15.913	240.202	95.109	11.195	35.285	397.704
Aanschaffingen 2010	24	2.083	7.924	9.693	0	19.724
Aanschafwaarde desinvest. 2008	26	1.268	7.210	0	0	8.504
Aanschafwaarde 31-12-2010	15.911	241.017	95.823	20.888	35.285	408.924
Cumulatieve afschrijvingen	4.925	97.517	74.424	0	24.629	201.495
Cumulatieve waardeverminderingen	0	13.384	0	0	1.428	14.812
Boekwaarde 31-12-2010	10.986	130.116	21.399	20.888	9.228	192.617
* Desinvesteringen waarvan:						
- Aanschaffingsprijs	26	1.268	7.210	0	0	8.504
- Afschrijvingen	1	12	7.208	0	0	7.221
Totaal desinvesteringen	25	1.256	2	0	0	1.283

Wageningen University voert een omvangrijk nieuwbouwprogramma uit. In 2010 is geïnvesteerd in onderwijsvoorzieningen op de Dreijen. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor het nieuwe onderwijsgebouw Orion en is geïnvesteerd in de nieuwe huisvesting voor het departement Dierwetenschappen.

Van de afschrijvingen ad € 14,9 mln. heeft € 7,5 mln. betrekking op reguliere afschrijving van gebouwen en infrastructuur en € 7,4 mln. op apparatuur en inventaris.

Wageningen UR heeft een verkoopovereenkomst inzake het complex Kortenoord met Bouwfonds MAB Ontwikkeling BV gesloten. Levering van de betreffende activa heeft plaatsgevonden. De definitieve verkoopprijs zal worden vastgesteld n.a.v. de planontwikkeling van het gebied. Omdat Wageningen University nog als economische eigenaar van de activa kan worden beschouwd, zijn de activa met een boekwaarde van € 20,9 mln. nog in de balans opgenomen. Het ontvangen voorschot van € 16,7 mln. (incl. rente) is verwerkt onder de kortlopende schulden. In paragraaf 1.8.1 Huisvesting wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de ontwikkelingen van het strategisch Nieuwbouwplan.

Bedragen * € 1000,-

Het onroerend goed van Wageningen University is verzekerd voor € 461,7 mln. (peildatum 1-6-2010).
De WOZ-waarde bedraagt € 150,4 mln. (peildatum 1-1-2010).

Door Wageningen University is in 2010 € 11,8 mln. in gebouwen geïnvesteerd, hiervan is € 9,0 mln. ten behoeve van het Strategisch Nieuwbouw Plan.

2 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	133	192
Overige deelnemingen	24	24
Ledenkapitaal	110	84
Overige vorderingen	0	0
Totaal financiële vaste activa	267	300

Uitsplitsing van de post deelnemingen in groepsmaatschappijen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings/ desinvestering	Overige mutaties	Boekwaarde 31-12-2010
Nexus Holding BV	6	0	-6	0
CAN-IT BV	53	0	-53	0
Bio Product BV	133	0	0	133
Totaal groepsmaatschappijen	192	0	-59	133

Uitsplitsing van de post overige deelnemingen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings/ desinvestering	Overige mutaties	Boekwaarde 31-12-2010
Green Dino BV	0	0	0	0
KLV Professional Match BV	0	0	0	0
ICG	20	0	0	20
Ceradis BV	0	0	0	0
Biqualys BV	0	0	0	0
Overige deelnemingen	4	0	0	4
Totaal overige deelnemingen	24	0	0	24

Bedragen * € 1000,-

Specificatie ledenkapitaal

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Toename	Afname	Boekwaarde 31-12-2010
Ledenkapitaal Friesland Foods	84	10	0	94
Avebe	0	8	0	8
CSM/Cosun	0	8	0	8
Totaal ledenkapitaal	84	26	0	110

3 VOORRADEN

	31-12-2010	31-12-2009
VOORRADEN		
Handelsvoorraad	11	11
Levende have	89	110
Voorraad halffabrikaat	0	0
	100	121
Af: Voorziening voor incourantheid	0	0
TOTAAL VOORRADEN	100	121

Bedragen * € 1000,-

4 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Debiteuren	17.769	15.681
Debiteuren gelieerde partijen	0	1
Af: Voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-1.509	-1.140
Totaal debiteuren	16.260	14.542
Onderhanden projecten		
Kosten uitgevoerde werkzaamheden voor derden	267.103	239.273
Af: gedeclareerde termijnen	273.257	242.078
Opdrachten van derden	-6.154	-2.805
Af: verwachte verliezen	-3.305	-2.508
Verwerkt onder kortlopende schulden	34.209	25.720
Totaal opdrachten van derden	24.750	20.407
Voorschotten	2.161	1.433
Te vorderen BTW	1.765	2.550
Vorderingen op overige gelieerde partijen	1.428	1.302
Vorderingen op studenten	1.581	1.793
Overlopende activa	6.658	11.330
Overig	423	950
Totaal voorschotten en overlopende activa	14.016	19.358
Totaal vorderingen en overlopende activa	55.026	54.307

De vordering op overige gelieerde partijen ad k€ 1.428 (2010) en k€ 1.302 (2009) betreft Stichting DLO.

5 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2010	31-12-2009
Kas	28	24
Bank (incl. kruisposten)	13.463	14.916
Deposito	88.166	68.789
Totaal liquide middelen	101.657	83.729

Van het saldo liquide middelen bestaat k€ 9.962 uit vooruitontvangen subsidies die doorgestort moeten worden naar contractpartners (doorstortgelden).

Bedragen * € 1000,-

	Begroting	Realisatie	Mutatie t.o.v. begroting
Resultaat	0,6	6,2	5,6
Afschrijvingen	15,4	16,5	1,1
Afname voorzieningen	-0,6	-0,2	0,4
Mutatie werkkapitaal	-7,0	11,7	18,7
Resultaat deelnemingen	0,0	0,1	0,1
Kasstroom uit operationele activiteiten	8,4	34,3	25,9
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-43,6	-18,5	25,1
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0,0	2,1	2,1
Kasstroom 2010	-35,2	17,9	53,1
Liquide middelen per 1 januari 2010	52,6	83,7	31,1
Liquide middelen per 31 december 2010	17,4	101,6	84,2

Operationele activiteiten

De afschrijvingen zijn € 1,1 mln. hoger uitgekomen door met name de bijzondere waardevermindering van de Dreijen ad. € 1,6 mln. Daar tegenover staan onder andere lagere afschrijvingen voor gebouwen dan begroot ad. € 0,3 mln.

De verbetering van het werkkapitaal wordt veroorzaakt door ontvangen voorschotten voor projecten.

Investeringsactiviteiten

De gerealiseerde kasstroom uit investeringsactiviteiten is € 25,1 mln. lager dan begroot. Dit werkt positief door op de liquide middelen. Dit is vooral een gevolg van lagere investeringsuitgaven dan begroot in het Strategisch Nieuwbouw Plan (€ 20,0 mln.). Het betreft in het bijzonder de projecten voor departement Dierwetenschappen (herhuisvesting en proef accommodatie), het 2e onderwijsgebouw Orion en onderwijsruimte Leeuwenborch. De reden van de lagere investeringsuitgaven zijn gelegen in langere doorlooptijden, een langer dan gepland ontwerpproces en goedkeuring van het bestek.

Financieringsactiviteiten

De positieve kasstroom uit financieringsactiviteiten betreft de verwerking van de investeringssubsidie vanuit de Bouwimpuls onder de langlopende schulden (€ 2,5 mln.) en de vrijval van de egalisatierekening voor eerder ontvangen subsidies.

Bedragen * € 1000,-

6 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2009	128.302	8.145	136.447
Resultaatbestemming	5.547	675	6.222
Toevoeging reserve			
Onttrekking reserve			
Saldo per 31-12-2010	133.849	8.820	142.669

De bestemde reserve heeft betrekking op het innovatiefonds ad € 3,9 mln. en de reserve in verband met nog uit te voeren projecten ad € 4,9 mln. Aan deze laatste reserve is in 2010 € 0,7 mln. gedoteerd.

Het netto resultaat over het verslagjaar is voor € 5,5 mln. ten gunste van de algemene reserve verwerkt en voor € 0,7 mln. ten gunste van de bestemde reserve.

Als gevolg van de stelselwijziging inzake tuition fees is de beginstand van de algemene reserve met € 3,9 mln. verlaagd.

7 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2009	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2010
WW-verplichtingen	6.993	2.364	1.157	504	7.696
Voorziening WAO	746	202	-68	675	341
Overige personele voorzieningen	2.544	368	373	0	2.539
Reorganisatiekosten	8.994	1.968	1.948	194	8.820
Product-/contractrisico's					
Voorziening overig	1.400	334	-4	669	1.069
Totaal voorzieningen	20.677	5.236	3.406	2.042	20.465

	31-12-2010	31-12-2009
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk 31-12-2009)	4.633	9.796
Langlopend (tussen 31-12-2009 en 31-12-2013)	10.042	6.589
Langlopend (vervallend na 31-12-2013)	5.790	4.291
Totaal voorzieningen	20.465	20.677

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband. In 2010 is een dotatie gedaan ad k€ 2.364, en een vrijval van k€ 504.

WAO-verplichtingen

De voorziening voor WAO-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van te verwachten toekomstige WAO en WGA-uitkeringen. Wageningen University heeft in 2009 geopteerd voor het eigen risicodragerschap voor de WGA. Voor de lopende uitkeringen is een voorziening getroffen van k€ 341.

Bedragen * € 1000,-

Overige personele voorzieningen

Onder overige personele voorzieningen is een voorziening opgenomen voor toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea.

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten wordt getroffen voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties. In 2010 zijn dotaties gedaan aan de voorziening voor reeds eerder uitgevoerde reorganisaties in verband met langer doorlopende uitgaven dan eerder verwacht en is een voorziening getroffen voor de afbouw van de Prota-sectie.

Overige voorzieningen

Overige voorzieningen betreffen claims die door derden aan Wageningen University zijn geadresseerd.

8 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2009	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2010
Overige langlopende schulden	16.618		460	16.158
Egalisatie langlopende investeringsubsidies	994	2.530		3.524
Totaal langlopende schulden	17.612	2.530	460	19.682

Overzicht langlopende schulden:

Omschrijving	Totaal (k€)	Rente	Looptijd	Cumulatieve aflossing (k€)	Langlopend > 1 jaar (k€)	Kortlopend < 1 jaar (k€)
ABN Amro Bank	15.000	4,9%	10 jaar	0	15.000	
Rabobank Vallei en Rijn	2.000	4,4%	10 jaar	800	1.000	200
Rabobank Vallei en Rijn	300	4,4%	10 jaar	112	158	30
Totaal	17.300			912	16.158	230

Van de lopende schuld heeft k€ 15.238 een resterende looptijd van meer dan 5 jaar.

Bedragen * € 1000,-

9 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vooruitontvangen van derden	103.880	92.668
Schulden leveranciers	10.806	8.561
Schulden leveranciers gelieerde partijen		
Te betalen belastingen	9.598	9.159
Schulden aan overige gelieerde partijen	10.479	7.364
Schulden aan EL&I	5.647	9.134
Overlopende passiva	11.639	13.178
Overig	14.802	14.302
Totaal kortlopende schulden	166.851	154.366

De vooruitontvangen bedragen van derden zijn in 2010 gestegen ten opzichte van 2009 met € 11,2 mln. Dit wordt onder meer veroorzaakt door ontvangen voorschotten voor CAT-Agrofood en voorschotten op EU-contracten. De kortlopende schuld aan EL&I is afgenomen met € 3,1 mln. door de besteding van de Bouwimpuls. Onder overige schulden wordt grotendeels verstaan opgebouwde vakantiegelden en verlofdagen van medewerkers.

Bedragen * € 1000,-

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen

Overzicht aangegane verplichtingen ter zake van huur, operational lease en dergelijke:

Omschrijving	Totaal verplichtingen	Vervallend in 2011	Vervallend tussen 2012 en 2015	Vervallend na 2015
Leaseverplichtingen	90	40	50	
Verzekeringen	1.094	276	818	
Onderhoudscontracten	410	410		
Energielevering	10.434	5.229	5.205	
Investerings	16.141	16.141		
Totaal	28.169	22.096	6.073	

Rente-instrumenten

De volgende rente-instrumenten zijn afgesloten:

Instrument	Volume in mln.	Datum ingang	Datum einde
Interest rate swap	10,0	03-01-2005	02-01-2017
Interest rate swap	7,0	03-01-2005	04-01-2016

De waarde van de swaps per 31-12-2010 is € -2,4 mln.

De rente-instrumenten zijn afgesloten ter dekking van het renterisico op de langlopende lening van € 15 mln.

Bedragen * € 1000,-

Verbonden Partijen

WU participeert direct of via Wageningen Universiteit Holding BV in de volgende deelnemingen:

	Statutaire zetel	Code activi- teiten	Eigen vermogen 31-12-2010	Resultaat 2010	Art 2:403 BW	Deelname in 2010	Consolidatie
Wageningen Universiteit Holding BV	Wageningen	4	-561	-56	J	100%	100%
Nexus Holding BV	Wageningen	4	0	-6	N	100%	0%
CAN-IT BV	Wageningen	4	0	nb	N	51%	0%
Ceradis BV	Wageningen	4	0	nb	N	50%	0%
Bio Product BV		4	133	nb	N	51%	0%
Biqualy BV	Wageningen	2	0	nb	N	33%	0%
Green Dino BV	Wageningen	4	0	nb	N	11%	0%
KLV Professional Match BV	Wageningen	4	nb	nb	N	5%	0%
Stichting ISRIC	Wageningen	2	391	-287			100%
Stichting Restaurant van de Toekomst	Wageningen	2	-53	11			100%

De jaarrekeningen van Wageningen Universiteit Holding BV, Stichting ISRIC en Stichting Restaurant van de Toekomst zijn geconsolideerd in deze jaarrekening.

Wageningen University neemt op grond van haar taakstelling deel in een aantal stichtingen en levert bij deze stichtingen één of meer bestuursleden of is op andere wijze betrokken bij de stichting. Consolidatie van de stichtingen die voldoen aan de criteria m.b.t. aanmerkelijk belang zou geen materiële invloed op het resultaat en balans totaal van Wageningen University hebben gehad.

Wageningen University vormt samen met stichting DLO en hogeschool VHL het samenwerkingsverband Wageningen UR. In het kader van dit samenwerkingsverband zijn de centrale stafafdelingen en het Facilitair Bedrijf samengevoegd. De kosten van deze onderdelen worden naar rato van het gebruik doorbelast aan de deelnemers in Wageningen UR.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de winst- en verliesrekening

10 BATEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
RIJKSBIJDAGEN		
Rijksbijdrage EL&I	157.063	159.590
Overige subsidies EL&I	2.474	1.593
TOTAAL RIJKSBIJDAGEN	159.537	161.183
OVERIGE BIJDAGEN EN SUBSIDIES	73	74
COLLEGE- EN CURSUSGELDEN		
College- en examengelden	14.256	11.723
Cursusgelden	1.864	2.122
TOTAAL COLLEGE- EN CURSUSGELDEN	16.120	13.845
BATEN WERK I.O.V. DERDEN		
Opbrengst werk i.o.v. derden	97.744	95.182
Mutatie onderhanden werk	-2.106	-5.716
TOTAAL BATEN WERK I.O.V. DERDEN	95.638	89.466
OVERIGE BATEN		
Verkopen en gebruik faciliteiten	485	739
Verhuurinkomsten	3.322	2.536
Detacheringen	83	194
Overige baten	16.590	16.801
TOTAAL OVERIGE BATEN	20.480	20.270
TOTAAL BATEN	291.848	284.838

De baten hebben zich in 2010 positief ontwikkeld. De Rijksbijdrage EL&I is met € 2,5 mln. gedaald tot € 157,1 mln. Deze daling wordt veroorzaakt door een terugval in de aantallen promoties in voorgaande jaren. De stijging van de Rijksbijdrage als gevolg van de gestegen studentenaantallen wordt pas na 2012 verwacht. Dit wordt veroorzaakt door de bekostigingsmethodiek, waarin betere prestaties pas na enige tijd tot een hogere Rijksbijdrage leidt.

De baten uit werk in opdracht van derden zijn gestegen met 7% tot € 95,6 mln. Deze baten bestaan uit de tweede geldstroom, die 17% is gegroeid naar € 20,9 mln., en de derde geldstroom, die 4% is toegenomen tot € 74,7 mln. De omzet groeit bij alle departementen en vooral bij de klantgroep Nederlandse overheid. De collegegelden zijn ten opzichte van 2010 toegenomen als gevolg van de stijging van het aantal studenten.

In bijlage 3 is een specificatie van het werk in opdracht van derden naar type financiers en type omzet opgenomen.

De overige baten omvatten onder meer de doorberekening van kosten aan VHL (€ 4,4 mln.) en de Groene kenniscoöperatie (€ 2,1 mln.), directe opbrengsten van de servicelabs (€ 1,8 mln.) en opbrengsten uit Sportkaarten (€ 0,5 mln.).

Bedragen * € 1000,-

LASTEN

11 PERSONELE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Bruto lonen en salarissen	159.212	151.770
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	5.718	6.364
Overige personeelskosten	3.694	4.175
Dotatie voorziening WW-verplichtingen	1.860	1.688
Dotatie voorziening WAO	-473	717
Dotatie overige personele voorzieningen	368	239
Totaal personele kosten	170.379	164.953

In de post bruto lonen en salarissen zijn de pensioenpremies ad € 16,1 mln. en de sociale lasten ad € 6,2 mln. opgenomen. De personele bezetting is in 2010 gestegen van 2.439 fte naar 2.544 fte. De gemiddelde loonsom is gestegen met 0,6%.

In 2010 is door Wageningen University € 0,4 mln. (2009: € 0,4 mln.) uitgegeven aan salariskosten en vergoedingen van leden van het College van Bestuur en € 25.000 (2009: € 36.000) aan leden van de Raad van Toezicht. De leden van het College van Bestuur vormen tevens het College van Bestuur van Stichting DLO en van Stichting Van Hall Larenstein. Een nadere toelichting op de salariskosten van College van Bestuur en Raad van Toezicht is opgenomen in paragraaf 2.4.

De leden van de Raad van Toezicht vormen tevens de Raad van Toezicht van Stichting DLO en van Stichting Van Hall Larenstein.

12 AFSCHRIJVINGEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Materiële vaste activa	14.912	13.391
Bijzondere waardeverminderingen	1.557	3.370
Totaal afschrijvingen	16.469	16.761

In 2010 is een bijzondere waardevermindering van € 1,6 mln. verwerkt in verband met het Dreijencomplex als gevolg van de veranderde bestemming van dit complex.

Bedragen * € 1000,-

13 HUISVESTINGSLASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Huur	7.696	7.280
Verzekeringen	294	340
Onderhoud	3.569	3.586
Energie en water	4.982	6.158
Schoonmaakkosten	2.174	2.198
Heffingen	887	856
Overige huisvestingskosten	2.451	1.047
Totaal huisvestingskosten	22.053	21.465

Enkele leerstoelgroepen van Wageningen University zijn gehuisvest in gebouwen van DLO. Wageningen University heeft voor het medegebruik van gebouwen in 2010 een huur betaald van € 7,7 mln.

14 ALGEMENE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Overige apparatuurkosten	6.535	7.382
Overige algemene kosten	25.809	26.479
Dotatie voorzieningen:		
Reorganisatiekosten	1.773	1.016
Product- / contractrisico's		-250
Voorziening overig	-334	
Totaal dotatie algemene voorzieningen	1.439	766
Totaal algemene kosten	33.783	34.627

Onder overige algemene kosten zijn begrepen bureaunkosten (€ 3,1 mln.), reis- en verblijfkosten (€ 7,4 mln.), representatiekosten, PR-activiteiten en studentenwerving (€ 2,5 mln.), literatuurvoorziening (€ 3,6 mln.), niet terugvorderbare BTW (€ 5,7 mln.) en de kosten catering (€ 1,1 mln.).

In de overige algemene kosten zijn de volgende accountantskosten opgenomen:

A Controle jaarrekeningen	€ 139.000
B Overige controlewerkzaamheden	€ 392.000

15 SPECIFIEKE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Specifieke kosten	15.618	13.823
Diensten door derden	18.600	18.732
Bijdragen en subsidies	9.125	8.384
Totaal specifieke kosten	43.343	40.939

Bedragen * € 1000,-

16 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Financiële baten	1.675	1.749
Financiële lasten	-1.218	-1.613
Totaal financiële baten en lasten	457	136

De financiële baten hebben betrekking op ontvangen rente op in het verslagjaar aanwezige banktegoeden. De rentebaten zijn over 2010 toegenomen door de stijging van de liquide middelen.

De financiële lasten hebben met name betrekking op een rentelast van € 0,4 mln. aan Bouwfonds MAB Ontwikkeling BV wegens een ontvangen voorschot voor de verkoop van Kortenoord en een rentelast van € 0,8 mln. voor de langlopende schuld bij ABN Amro.

17 RESULTAAT UIT DEELNEMINGEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Biopartner Center BV		3.436
Nexus Holding BV BV	-6	
CAN-IT BV	-53	-86
Overige deelnemingen	3	11
Totaal resultaat uit deelnemingen	-56	3.361

Bedragen * € 1000,-

Enkelvoudige jaarrekening

ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA	31-12-2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	192.613	190.639
Financiële vaste activa	-447	-418
Totaal vaste activa	192.166	190.221
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	100	121
Vorderingen en overlopende activa	53.675	52.502
Liquide middelen	100.135	82.149
Totaal vlottende activa	153.910	134.772
TOTAAL ACTIVA	346.076	324.993
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN	142.331	135.835
VOORZIENINGEN	20.134	20.676
LANGLOPENDE SCHULDEN	15.000	15.000
KORTLOPENDE SCHULDEN	168.611	153.482
TOTAAL PASSIVA	346.076	324.993

In de enkelvoudige balans zijn de gegevens van Stichting ISRIC en Stichting Restaurant van de Toekomst niet opgenomen. Voorts is WU Holding BV niet opgenomen. In deze balans zijn de vorderingen van Wageningen University op Stichting ISRIC en WU Holding BV opgenomen. Het eigen vermogen wijkt ten opzichte van de geconsolideerde balans k€ 338 af; dit betreft het eigen vermogen van Stichting ISRIC (k€ 391) en Stichting Restaurant van de Toekomst (k€ -53).

De niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn gelijk aan die in de geconsolideerde jaarrekening.

Van het saldo liquide middelen bestaat k€ 9.962 uit vooruitontvangen subsidies die doorgestort moeten worden naar contractpartners (doorstortgelden).

Bedragen * € 1000,-

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
BATEN		
Rijksbijdragen EL&I	158.361	160.055
College-, cursus- en examengelden	16.119	13.845
Baten werk in opdracht van derden	94.746	88.684
Overige baten	20.402	20.104
Totaal baten	289.628	282.688
LASTEN		
Personele kosten	168.906	163.546
Afschrijvingen	16.468	16.760
Huisvestingslasten	22.000	21.373
Algemene kosten	33.084	34.346
Specifieke kosten	43.066	40.639
Totaal lasten	283.524	276.664
BEDRIJFSRESULTAAT	6.104	6.024
Financiële baten en lasten	448	127
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	6.552	6.151
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
Resultaat uit deelnemingen	-56	3.361
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	6.496	9.512
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	6.496	9.512

De Rijksbijdrage EL&I ad € 158,4 mln. is exclusief de door Stichting ISRIC verantwoorde Rijksbijdrage ad € 1,2 mln. Het resultaat van WU Holding BV is k€ -56, dat van Stichting ISRIC bedraagt k€ -285, het resultaat van Stichting Restaurant van de Toekomst bedraagt in 2010 k€ 11.

Overige gegevens

- **Gebeurtenissen na balansdatum**

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

- **Controleverklaring van de onafhankelijke accountant**

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Wageningen University te Wageningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van het interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Wageningen University per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over

2010 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties
Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:393 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Arnhem, 23 mei 2011

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. F. de Bruijn RA

3.1.3 Bijlagen Wageningen University

• Bijlage 1 Helderheidsaspecten

Uitbesteding een of meer delen onderwijsprogramma('s) CROHO-opleidingen aan een private organisatie (+ kosten)

Aan Wageningen University vindt geen uitbesteding van werkzaamheden plaats in de hierboven bedoelde zin. Waar voor het verzorgen van onderwijs expertise van elders wordt ingehuurd (bijvoorbeeld als gevolg van eerdere operaties 'taakverdeling & concentratie'), gebeurt dat bij zusterinstellingen voor hoger onderwijs en niet bij private instellingen.

Maatwerktraject voor bedrijven / organisaties

Wageningen University verzorgt geen maatwerktrajecten voor bedrijven en / of organisaties in de vorm van CROHO-opleidingen die leiden tot een diploma. Onder de paraplu van Wageningen UR wordt maatwerk in de vorm van post-initiële cursussen geleverd door het Centre for Development and Innovation (CDI) en Wageningen Business School (WBS).

Eigen personeel ingeschreven voor initiële opleidingen

Wageningen University kent ook in 2010 een groot aantal studenten die tegelijkertijd als personeelslid bij de universiteit zijn aangesteld, of anders gezegd, personeelsleden die tevens als student staan ingeschreven. De namen van deze personen zijn bekend. Het betreft ondermeer student-assistenten en studenten met een bijbaan van geringe omvang.

Geen van deze 'personeelslidstudenten' volgt in het kader van opleiding en vorming van WU-personeel één van de initiële opleidingen van de universiteit. Er is dus ook geen sprake van dat de universiteit voor enig personeelslid het collegegeld heeft betaald.

Aanwending rijksbijdrage voor private activiteiten

Wageningen University besteedt middelen aan de volgende private activiteiten:

- post-initieel onderwijs in verband met opzetten van nieuwe opleidingen en overdracht van kennis aan de maatschappij;
- studentenvoorzieningen, zoals sportvoorzieningen en vormingsactiviteiten;
- studentenhuysvesting voor buitenlandse MSc-studenten. Hoewel studentenhuysvesting niet tot de primaire taken van de universiteit behoort, heeft de acute huysvestingsnood de Raad van Bestuur in 2009 doen besluiten te investeren in tijdelijke huysvesting voor buitenlandse studenten. De Raad van Toezicht heeft hiermee ingestemd, gezien de uitzonderlijke situatie op de Wageningse (studenten-)woningmarkt. De woonruimte wordt tegen marktconforme tarieven doorberekend aan de huurders. Het streven is deze investeringen kostendekkend te exploiteren. Wageningen University heeft overleg gehad met de woningbouwcorporaties over de realisatie van deze eenheden.

Wageningen University heeft in 2010 niet geïnvesteerd in spin-outs.

• **Bijlage 2 Personele bezetting (fte)**

Gemiddelde bezetting

	2010	2009
FACULTEIT		
Wetenschappelijk personeel:		
Hoogleraar	98,2	97,6
Universitair hoofddocent	140,3	133,9
Universitair docent	262,7	276,9
Onderzoekers	264,8	265,1
Docenten en overig WP	40,4	34,2
Assistent in opleiding	602,4	608,5
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	1.408,8	1.416,2
Ondersteunend en beheerpersoneel:		
Schaal 13 en hoger	20,0	21,2
Schaal 9 t/m 12	231,7	224,5
Lager dan schaal 9	393,3	369,9
TOTAAL ONDERSTEUNEND EN BEHEERPERSONEEL	645,0	615,6
TOTAAL FACULTEIT	2.053,8	2.031,8
ALGEMENE DIENST		
Schaal 13 en hoger ⁹	43,4	40,3
Schaal 9 t/m 12	205,2	194,7
Lager dan schaal 9	220,9	208,5
TOTAAL ALGEMENE DIENST	469,5	443,5
TOTAAL Medewerkers met Wageningen University contract	2.523,3	2.475,3
Doorbelaste medewerkers met DLO contract	22,1	
Totaal personele bezetting	2.545,4	2.475,3

⁹ De medewerkers zonder schaal zijn toegerekend aan de groep waarmee hun salaris overeenkomt.

Bedragen * € 1000,-

• **Bijlage 3 Werk in opdracht van derden naar type financier en type omzet**

Specificatie opbrengsten naar opdrachtgever

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Tweede geldstroom	20.905	17.937
Rijksoverheid	10.178	9.173
Overige Nederlandse overheid	19.093	15.740
Bedrijfsleven	11.384	10.323
Europese Unie	14.654	15.434
Buitenlandse overheid en publieke sector	1.386	3.069
Collectebus fondsen	433	315
DLO	4.548	4.100
Overige	13.057	13.375
Totaal opbrengsten naar opdrachtgever	95.638	89.466

• Bijlage 4 Doelsubsidies, overlopende passiva en terug te betalen bedragen EL&I

Projectomschrijving	Beschikking	Toegewezen bedrag	Saldo 31-12-2009	Ontvangen 2010	Besteding 2010	Saldo 31-12-2010
Doelsubsidies						
WURKS 2008 (incl. Arbeidsmarktbeleid)	DK 2007/3376 d.d. 11-12-2007	903.000	71.960	0	71.960	0
WURKS 2009	DWK 2008/2708 d.d. 27-11-2008	718.000	718.000	0	718.000	0
WURKS 2009-2010	TRCDK 2009/2029 d.d. 24-11-2009	1.864.332	1.864.332	0	218.453	1.645.879
BAMA	DWK 2002/4101 d.d. 9-12-2002	499.158	58.232	0	0	58.232
Businessclub Leren en Werken groen 2007-2008	DK 2007/3189 d.d. 30-11-2007	60.000	2.570	-2.570	0	0
Praktijkleren	TRCDK/09/0676 d.d. 24-3-2009	166.600	128.529	0	112.481	16.048
Invoering educatieve minoren	804A0-27081 (CFI 11-11-2009)	136.906	96.906	0	3.354	93.552
In search of excellence in the European PhD	TRCDKI/09/2041 d.d. 29-10-2009	100.000	80.000	0	0	80.000
Professionalisering en Leraren 2009-2012	TRCDK 2009/2239	920.000	368.000	368.000	188.445	547.555
Kwaliteitsimpuls 2009-2012	TRCDKI/09/2064 d.d. 13-11-2009	1.925.000	573.786	0	490.312	83.474
Bouwimpuls	TRCDKI/2009/2247 d.d. 26-11-2009	3.715.534	2.972.427	0	3.715.534	-743.107
Academici voor de klas	TRCDKI 2010/2195 d.d. 13-12-2010	625.000	0	325.000	0	325.000
Herstel bodemonsters ISRIC	TRCDKI 2010/1427 d.d. 12-10-2010	330.000	0	66.000	0	66.000
Center for biobased Economy	TRCDKI 2010/2190 d.d. 15-12-2010	5.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Overlopende passiva Rijksbijdragebrief						
GKC	DK 2007/2775 d.d. 13-11-2007	5.800.000	1.530.978	4.640.000	4.772.807	1.398.171
Huisvestingsmiddelen	TRCDK-DH/06/2543 d.d. 18-10-2006	1.600.000	671.261	0	671.261	0
Praktijkleren 2010		238.000	0	238.000	0	238.000
Stimuleringsfonds Joint Degrees	TRCDKI 2009/1402	95.000	0	95.000	0	95.000
Totaal verantwoord onder EL&I-subsidies		24.696.530	9.136.981	6.729.430	10.962.607	4.923.804

De besteding van GKC is niet in de winst- en verliesrekening van Wageningen University opgenomen, omdat Wageningen University slechts penvoerder voor deze subsidie is. De bestedingen worden middels een accountantsverklaring verantwoord. De vordering op EL&I van € 743.107 is niet opgenomen in de balanspost Schulden aan EL&I onder de kortlopende schulden.

De post Overige subsidies onder de baten is als volgt opgebouwd

Besteding EL&I en OC&W-subsidies conform bijlage 4	€ 10.219.500
Af: investeringen Bouwimpuls naar egalisatierekening	€ 2.972.427
Af: GKC	<u>€ 4.772.807</u>

Verantwoorde subsidies	€ 2.474.267
------------------------	-------------

3.2 Stichting Van Hall Larenstein

3.2.1 Financieel verslag Stichting Van Hall Larenstein

• Resultaatontwikkeling

De geconsolideerde jaarrekening 2010 sluit met een positief resultaat € 0,4 mln. en is daarmee op het niveau van de begroting gebleven.

De totale opbrengsten stegen in 2010 met € 0,4 mln. tot € 50,8 mln. De stijging wordt voornamelijk verklaard door toename van de baten uit derde geldstroom met € 0,6 mln., de toename van de collegegelden met € 0,4 mln. en de afname van de overige baten met € 0,8 mln. De toename van de collegegelden wordt veroorzaakt door stijging van de studentenaantallen en de jaarlijkse prijsverhoging. De overige baten zijn gedaald als gevolg van lagere huuropbrengsten en een vermindering van de detacheringsofbrengsten.

De kosten zijn per saldo met € 0,4 mln. gedaald. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van de algemene kosten met € 1,2 mln. en anderzijds door een stijging van de salariskosten met € 0,6 mln. De daling van de algemene kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere dotatie aan de reorganisatievoorziening

• Balansontwikkeling

De materiële vaste activa zijn afgenomen met € 1,7 mln. als gevolg van lagere afschrijvingskosten, additionele afschrijving op ICT apparatuur als gevolg van schattingswijziging, vrijval van de egalisatierekening Mediatheken (in 2009 was hiervan nog geen sprake) en lagere investeringen.

De vorderingen en overlopende activa zijn afgenomen met € 0,5 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lager debiteurensaldo.

Onderhandenwerk als onderdeel van de vorderingen en overlopende activa is in 2010 licht gestegen tot € 1,8 mln.

De liquide middelen zijn met € 1,1 mln. afgenomen. Dit wordt voornamelijk verklaard doordat de voorschotten voor de master opleiding niet volledig zijn ontvangen in december 2010. In tegenstelling tot het boekjaar 2009 is slechts 50% van de voorschotten ontvangen.

De voorzieningen zijn per saldo afgenomen met € 1,4 mln. Dit wordt voornamelijk verklaard door teruglopende wachtgeldvoorziening (met € 0,5 mln.) en door afname van de overige personele voorzieningen met € 0,9 miljoen.

De kortlopende schulden zijn afgenomen met € 2,2 mln. als gevolg van o.a. afname van de post 'nog uit te voeren onderzoek EL&I.

De solvabiliteit bedraagt per 31-12-2010 15,7%, de solvabiliteit was in 2009 van 13,6%. Deze lichte stijging wordt veroorzaakt door een balansverkortings als gevolg van de afname van de kortlopende schulden en afname van de post voorzieningen.

• Vooruitzichten 2011

Resultaatontwikkeling

De begroting voor 2011 laat een exploitatieresultaat van € 0,0 zien. Echter het jaar 2011 is voor Van Hall Larenstein een jaar waarin veel veranderingen op stapel staan. Hierdoor zijn er diverse onderwerpen en/of ontwikkelingen die nog in 2011 tot aanvullende maatregelen en extra kosten zullen leiden. Daarnaast zijn er echter ook maatregelen die leiden tot beperking van kosten, waardoor per saldo het streven is dat er een positief exploitatieresultaat wordt behaald.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

1. De solvabiliteitspositie van VHL dient de komende jaren verbeterd te worden. Het waarborgfonds HBO wordt opgeheven waardoor solvabiliteit nog kritischer zal worden beoordeeld t.b.v. (her)financiering.

2. De Rijksoverheid heeft aangegeven de komende jaren fors te zullen bezuinigen. Gezien de omvang dient men ervan uit te gaan dat ook het HBO-onderwijs met bezuinigingen zal worden geconfronteerd.
3. In 2011 zal een start gemaakt worden met de implementatie van de nieuwe strategie VHL, waarmee extra investeringen gemoeid zullen zijn.

In 2011 zijn de volgende maatregelen voorzien:

a. Evaluatie en herinrichting stafdiensten

In 2011 zal een start gemaakt worden met de herinrichting van de stafdiensten hetgeen dient plaats te vinden d.m.v. organisatieontwikkeling. De verwachting is dat de afname via natuurlijk verloop zal uitkomen op 15-20 fte's. De kosten van de uitgaven voor assessment, ontwikkeling en evt. afvloeiing worden gedekt uit de lopende exploitatie. Het tempo van herinrichting verschilt per stafafdeling, uiteenlopend van 1 tot 3 jaren. Ten tijde van het vaststellen van de jaarrekening dient nog een formeel besluit genomen te worden, i.v.m. overleg medezeggenschap en het besluit hieromtrent wordt verwacht in mei 2011. Na de reorganisatie wordt een structurele resultaatverbetering tussen de € 0,8 mln. en € 1,0 mln. verwacht.

b. Opheffing Training & Consultancy

De afdeling Training & Consultancy, die al jaren achtereen verliezen toont, zal worden opgeheven. Alleen de gezond geachte onderdelen Internationaal en Cursussen & Trainingen zullen doorstarten en het primaat van het uitvoeren van GS2/GS3 projecten komt expliciet bij de opleidingen te liggen. Reeds eind 2009 werd deze reorganisatie voorzien en is een reorganisatievoorziening getroffen die nog steeds voldoende wordt geacht. Definitieve besluitvorming met medezeggenschap staat gepland in april 2011. Na de reorganisatie wordt een structurele resultaatverbetering tussen de € 0,3 mln. en € 0,5 mln. verwacht.

c. Sturen op financieel resultaat

Met ingang van 2011 worden (clusters) van opleidingen benaderd als businessunits en worden indirecte kosten d.m.v. een kostenverdeelstaat doorbelast aan opleidingen. Ter verbetering van de solvabiliteit wordt op opleidingsniveau de komende 5 jaar gestreefd naar een rendement van 3% waardoor het eigen vermogen met € 5 mln. tot € 7,5 mln. dient toe te nemen. E.e.a. dient bereikt te worden d.m.v. een combinatie van een hogere student/docent ratio, verbetering van de dekkingsgraad uit GS2/GS3 projecten, sturen op beperking overhead vanuit MT en afbouw verliesgevende onderdelen.

Instellingsfusie

Per 1 september 2011 zal er sprake zijn van een instellingenfusie. Dit heeft consequenties voor zowel de bekostiging als (bestuurlijke) organisatie en de daaronder liggende processen. Bovendien zijn er tussen de medezeggenschap en het CvB diverse afspraken gemaakt waarvan een groot aantal in 2011 zullen worden geëffectueerd.

Operational Excellence

Belangrijk onderdeel uit de nieuwe strategie van VHL betreft operational excellence. Dit heeft voornamelijk betrekking op de ondersteuning van het onderwijs en de dienstverlening en informatievoorziening naar studenten. Toenemende eisen op het gebied van jaarverslaggeving t.a.v. studenten-dossiers en bekostiging maar ook de eisen die gesteld worden aan een instellings-accreditatie leiden tot een noodzaak van uniformering van ondersteuning en processen. Vanwege de verschillende achtergrond en werkwijzen van de diverse opleidingen zal dat leiden tot ingrijpende veranderingen waartoe een groot aantal transitie-projecten wordt opgestart. Daarnaast zal worden geïnvesteerd in een nieuw Studenten Informatie Systeem en een web-based Informatie-Portaal voor studenten ten behoeve van adequaat projectmatig en programmatig werken.

Bedragen * € 1000,-

3.2.2 Jaarrekening Stichting Van Hall Larenstein

Balans

Na bestemming van het netto resultaat.

ACTIVA		31-12-2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA			
1	Materiële vaste activa	22.864	24.538
	Totaal vaste activa	22.864	24.538
VLOTTENDE ACTIVA			
2	Vorraden	0	55
3	Vorderingen en overlopende activa	6.138	6.595
4	Liquide middelen	11.680	12.794
	Totaal vlottende activa	17.818	19.444
	TOTAAL ACTIVA	40.682	43.982
PASSIVA			
	EIGEN VERMOGEN		
	Algemene reserves	6.395	5.986
5	EIGEN VERMOGEN	6.395	5.986
6	VOORZIENINGEN	4.503	5.854
7	LANGLOPENDE SCHULDEN	7.722	7.864
8	KORTLOPENDE SCHULDEN	22.062	24.278
	TOTAAL PASSIVA	40.682	43.982

Bedragen * € 1000,-

Winst- en verliesrekening

	Resultaat 2010	Begroting 2010	Resultaat 2009
9 BATEN			
Rijksbijdragen EL&I	27.216	27.510	27.744
Overige bijdragen en vergoedingen	3.831	2.819	3.074
College-, cursus- en examengelden	6.932	6.808	6.542
Baten werk in opdracht van derden	9.744	11.198	9.170
Overige baten	3.059	3.005	3.894
Totaal baten	50.782	51.340	50.424
LASTEN			
10 Personele kosten	29.513	29.427	28.907
11 Afschrijvingen	2.099	2.059	1.847
12 Huisvestingskosten	3.504	3.642	3.709
13 Algemene kosten	10.522	9.722	11.675
14 Specifieke kosten	4.548	5.766	4.390
Totaal lasten	50.186	50.616	50.528
BEDRIJFSRESULTAAT	596	724	-104
15 Financiële baten en lasten	-187	-294	-163
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	409	430	-267
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
16 Resultaat uit deelnemingen	0	0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	409	430	-267
Aandeel van derden	0	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0	0
NETTO RESULTAAT	409	430	-267

Bedragen * € 1000,-

Kasstroomoverzicht

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto resultaat	409	-267
Afschrijvingen	2.099	1.847
	2.508	1.580
Mutaties voorzieningen	-1.351	386
Mutaties in werkkapitaal	-1.705	1.080
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen		0
	-3.056	1.466
Kasstroom uit operationele activiteiten	-548	3.046
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in gebouwen en terreinen	-131	-1.836
Investerings in overige materiële activa	-293	-1.884
Herrubricering egalisatierekening investeringssubsidies	0	11.034
Desinvesteringen in vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-424	7.314
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende schuld aan Ministerie van EL&I	0	-8.520
Mutaties overige langlopende schulden	-142	-661
Mutaties van het eigen vermogen		0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-142	-9.181
KASSTROOM	-1.114	1.568
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		
Saldo liquide middelen per 1 januari	12.794	11.226
Saldo liquide middelen per 31 december	11.680	12.794
Mutatie liquide middelen	-1.114	1.568

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door de Raad van Bestuur per 11 april 2011.

• Algemeen

De voorliggende jaarrekening betreft de jaarrekening van Stichting Van Hall Larenstein. De opstelling heeft plaatsgevonden volgens de onderstaande waarderingsgrondslagen.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar, met uitzondering van de in de balans verwerkte effecten van de stelselwijziging met betrekking tot de presentatie van egalisatierekening investeringssubsidies. Conform RJ 660 zijn de ontvangen subsidiegelden met ingang van het boekjaar 2010 verwerkt onder de materiële vaste activa in plaats van onder de langlopende schulden. Als gevolg hiervan zijn de vergelijkende cijfers ook aangepast. Deze wijze van presenteren heeft geen gevolgen voor het resultaat en het vermogen.

• Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Van Hall Larenstein vormt samen met Stichting Business Center Van Hall, Stichting Onroerend Goed Larenstein en Stichting Larenstein Transfer een groep.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta's zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord. In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten in vreemde valuta's verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Uitgangspunt voor het opstellen van de jaarrekening zijn de vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving alsmede de toelichting daarop van het ministerie van OCW.

• Stelselwijzigingen

Conform de richtlijnen voor de jaarrekening zijn de ontvangen subsidiegelden met ingang van het boekjaar 2010 verwerkt onder de materiële vaste activa in plaats van onder de langlopende- en kortlopende schulden. Deze stelselwijziging heeft geen gevolgen voor het resultaat en het vermogen.

Voor de vergelijkbaarheid van de boekjaren onderling zijn de vergelijkende cijfers van de posten materiële vaste activa, langlopende schulden, kortlopende schulden, overige baten en afschrijvingskosten aangepast.

De ontvangen subsidiegelden waren tot en met het boekjaar 2009 verantwoord onder de langlopende- en kortlopende schulden, onder de post egalisatierekening investeringssubsidies. Jaarlijks werd een deel van de investeringssubsidie ten gunste van het resultaat gebracht, gebaseerd op de gebruiksduur van het actief. De jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening werd tot en met het boekjaar 2009 verantwoord onder de overige baten. Met ingang van het boekjaar 2010 wordt de jaarlijkse vrijval in mindering gebracht op de jaarlijkse afschrijvingslasten.

De effecten van de herrubricering van de vergelijkende cijfers worden hieronder weergegeven.

1. Materiële vaste activa is verlaagd met € 11.034
2. Langlopende schulden zijn verlaagd met € 10.302
3. Kortlopende schulden zijn verlaagd met € 732
4. De overige baten zijn verlaagd met € 389
5. De afschrijvingskosten zijn verlaagd met € 389.

Door de stelselwijziging is de solvabiliteit gestegen van 11,0% tot 13,6% per 31-12-2009.

• Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van de instelling opgenomen, haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de instelling overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

• Consolidatiekring

In deze jaarrekening is de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Van Hall Larenstein opgenomen.

Verrekening van kosten tussen de Stichting van Hall Larenstein, Stichting Business Center van Hall, Stichting Onroerend Goed Larenstein en Stichting Larenstein Transfer vindt plaats op basis van werkelijke directe kosten met een opslag voor indirecte kosten.

• Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de vennootschap in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

De afschrijving voor de verschillende groepen van objecten is als volgt:

Onderdeel	Afschrijving
Bedrijfsterreinen / Werk in uitvoering	0%
Terreininrichting en infrastructuur	60 jaar
Bedrijfsgebouwen	
– Casco	60 jaar
– Afbouwpakket	30 jaar
– Inbouwpakket / inrichting bedrijfsgebouwen	15 jaar
Kassen, barakken, diverse opstallen/ bouwwerken	15 jaar
Apparatuur en inventaris	
– Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10 jaar
– Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5 jaar
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware voor netwerken)	3 jaar
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	3 jaar

Verkregen investeringssubsidies worden met ingang van het boekjaar 2010 in mindering gebracht op het actief waarop het betrekking heeft.

Vaste activa die niet meer dienstbaar zijn voor de primaire activiteiten worden niet afgeschreven. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Schattingwijziging economisch levensduur van automatiseringsapparatuur

In het boekjaar 2010 heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van de levensduur van ICT apparatuur. Op basis hiervan is de economisch levensduur teruggebracht van 5 jaar naar 3 jaar.

Dit resulteert in een additionele afschrijving van € 0,4 mln. die in 2010 ten laste van het resultaat is gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Onderhanden werk

De waardering van het onderhanden werk ten behoeve van derden vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedecclareerde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. De post Onderhanden werk wordt in de balans opgenomen onder de kortlopende vorderingen en de kortlopende schulden, afhankelijk van de stand van het onderhanden werk per project.

Eigen vermogen

Stichting Van Hall Larenstein maakt geen onderscheid tussen privaat vermogen en publiek vermogen.

– Algemene reserve

Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.

– Bestemde reserve

De bestemde reserves is gevormd ten behoeve van de Stichting Waarborgfonds HBO.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij de berekening van de hoogte van de verplichtingen wordt rekening gehouden met toekomstige indexeringen en prijsverhogingen. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan;
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen.

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen en binnen de organisatie bekendgemaakte besluiten, die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

De pensioenregelingen zijn conform het middelloonstelsel en worden geïndexeerd indien de dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. Het ABP heeft per 31-12-2010 een dekkingsgraad van 105,4%. Dit is 11% boven de dekkingsgraad die in het herstelplan van het ABP voor die datum was voorzien. Op grond van de huidige dekkingsgraad heeft het ABP besloten de uitkering in 2011 niet te indexeren.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

• Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Algemeen

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt die baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of activiteit, onverschillig of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdrage en overige vergoedingen

De rijksbijdrage wordt als opbrengst verantwoord in het jaar waarin hij wordt ontvangen. De overige vergoedingen worden ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar dat het activiteit wordt uitgevoerd en de kosten worden gemaakt.

College- en cursusgelden

Onder de collegegelden- en cursusgelden worden de aan het verslagjaar toe te rekenen wettelijke collegegelden en de vergoedingen voor post-initiële cursussen verantwoord.

Baten werk in opdracht van derden

Onder de post 'Baten werk in opdracht van derden' worden de opbrengsten uit contractactiviteiten verantwoord. De baten worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

• Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht wordt de indirecte methode gehanteerd.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de balans

1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	<i>Terreinen</i>	<i>Gebouwen</i>	<i>Apparatuur en inventaris</i>	<i>Totaal</i>
Boekwaarde 31-12-2009	3.945	17.288	3.305	24.538
Investeringsen	0	132	293	425
Desinvesteringen*	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	568	1.105	1.673
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	426	426
Boekwaarde 31-12-2010	3.945	16.853	2.067	22.864
Aanschaffingswaarde 31-12-2009	3.945	34.670	21.297	59.912
Aanschaffingen 2010	0	132	293	425
Aanschafwaarde 31-12-2010	3.945	34.802	21.590	60.337
Cumulatieve afschrijvingen	0	17.950	19.097	37.047
Cumulatieve waardeverminderingen	0	0	426	426
Boekwaarde 31-12-2010	3.945	16.852	2.067	22.864
* Desinvesteringen waarvan:				
– Aanschaffingsprijs	0	0	0	0
– Afschrijvingen	0	0	0	0
Totaal desinvesteringen	0	0	0	0

Bedragen * € 1000,-

2 VOORRADEN

	31-12-2010	31-12-2009
VOORRADEN		
Handelsvoorraad	0	55
	0	55
Af: voorziening voor incourantheid	0	0
TOTAAL VOORRADEN	0	55

Met ingang van het boekjaar 2010 wordt de voorraad drukwerk direct ten laste van het resultaat gebracht.

3 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Debiteuren	1.924	2.036
Debiteuren gelieerde partijen	425	373
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-913	-313
Totaal debiteuren	1.436	2.096
Kosten uitgevoerde werkzaamheden voor derden	1.849	1.693
Af: Gedeclareerde termijnen	0	0
Opdrachten van derden, geen EL&I	1.849	1.693
Totaal onderhanden werk	1.849	1.693
Overlopende activa	261	233
Overig	2.592	2.573
Totaal voorschotten en overlopende activa	2.853	2.806
Totaal vorderingen en overlopende activa	6.138	6.595

De debiteuren gelieerde partijen betreft DLO en Wageningen University.

Bedragen * € 1000,-

4 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2010	31-12-2009
Kas	5	9
Bank (incl. kruisposten)	11.675	12.676
Deposito	0	109
Totaal liquide middelen	11.680	12.794

Alle liquide middelen zijn vrij beschikbaar. De liquiditeit is in 2010 afgenomen met € 1,1 mln. als gevolg van het feit dat de voorschotten voor de master opleidingen niet volledig zijn ontvangen.

In de begroting was een liquiditeitspositie van €10,4 mln. voorzien. De verbetering ten opzichte van de begroting kan als volgt worden toegelicht:

	Begroting	Realisatie	Mutatie t.o.v. begroting
Liquide middelen per 1 januari 2010	8.525	12.794	4.269
Resultaat	430	409	-21
Afschrijvingen	2.059	2.099	40
Afname voorzieningen	-1.957	-1.351	606
Mutatie werkkapitaal	2.652	-1.705	-4.357
Kasstroom uit operationele activiteiten	3.184	-548	-3.732
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-817	-424	393
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-523	-142	381
Totaal liquide middelen per 31 december 2010	10.369	11.680	1.311

Operationele activiteiten

- De stand liquide middelen was op 1 januari 2010 € 4,3 mln. hoger dan in de begroting was voorzien. Dit wordt o.a. verklaard door de ontvangen subsidie bouwimpuls en overige subsidievoorschotten.

- Het resultaat is in 2010 nagenoeg op het niveau van de begroting gebleven.

- De afschrijvingen zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

De afschrijvingskosten zijn nagenoeg op het niveau van de begroting gebleven. Echter in het boekjaar 2010 zijn twee posten verwerkt onder de afschrijvingskosten welke niet waren begroot. Het betreft enerzijds een additionele afschrijving op ICT apparatuur van € 0,4 mln. (negatief effect op het resultaat) en anderzijds de vrijval van de egalisatierekening Mediatheken van € 0,4 mln. (positief effect op het resultaat).

- Aan de voorzieningen is € 0,6 mln. onttrokken.

- Het werkkapitaal ontwikkelde zich negatief met name als gevolg van lagere kortlopende schulden.

Investeringsactiviteiten

- De gerealiseerde investeringen zijn met €0,4 mln. lager uitgekomen dan begroot, als gevolg van de aanpassing van de investeringsgrens en het investeringsbeleid. De investeringsgrens is in 2010 verhoogd van € 2.500 naar € 5.000. Investerings kleiner dan € 5.000 worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. In de begroting was hiermee geen rekening gehouden waardoor het totaal van de investeringen lager is uitgekomen in 2010, omdat de investeringen kleiner dan € 5.000 direct ten laste van de winst- en verliesrekening zijn gebracht.

Bedragen * € 1000,-

Financieringsactiviteiten

- De egalisatierekening investeringssubsidie is geherrubriceerd van langlopende schulden naar materiële vaste activa. Als gevolg hiervan is de kasstroom uit financieringsactiviteiten verbeterd.

5 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2009	5.707	279	5.986
Resultaatbestemming	409	0	409
Saldo per 31-12-2010	6.116	279	6.395

6 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2009	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2010
WW-verplichtingen	2.381	322	699	107	1.897
Overige personele voorzieningen	1.823	20	862	11	970
Reorganisatiekosten	1.650	0	14	0	1.636
Totaal voorzieningen	5.854	342	1.575	118	4.503

	31-12-2010	31-12-2009
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	1.989	3.091
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	2.291	2.543
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	223	220
Totaal voorzieningen	4.503	5.854

WW-verplichtingen

De voorziening voor ww-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande ww-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel.

Overige personele voorzieningen

Onder overige personele voorzieningen is een voorziening opgenomen voor toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea, FPU-uitkeringen aan oud medewerkers en overige reorganisatiekosten.

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten wordt gevormd voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties.

Bedragen * € 1000,-

7 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2009	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2010
Overige langlopende schulden	7.324	0	82	7.242
Reservering voor decentrale arbeidsvoorwaarden	540	0	60	480
Totaal langlopende schulden	7.864	0	142	7.722

In 2009 is in verband met de onderuitputting van de decentrale arbeidsvoorwaarden van voorgaande jaren met de Vakbonden een gemaakt, dat in de komende 10 jaar € 0,5 mln. aangewend zal worden aan decentrale arbeidsvoorwaarden. In 2010 is een bedrag van € 0,05 mln. uitgegeven aan internetvergoeding. Het bedrag voor 2011 is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Overzicht overige langlopende schulden

Omschrijving	Restant schuld (k€)	Hoofdsom (k€)	Rente	Looptijd	Cumulatieve aflossing (k€)	Langlopend > 5 jaar (k€)	Kortlopend < 1 jaar (k€)
BNG (1) *)	6.000	8.500	4,71%	15 jaar	0	5.787	0
BNG (2)	1.242	2.269	6,28%	27 jaar	945		82
Totaal	7.242	8.269			945	5.787	82

*) De totale BNG lening (1) is groot € 8,5 mln. Per 31-12-2009 was een bedrag van € 6,0 mln. opgenomen. De vierde tranche ad. € 1,1 mln. komt vrij op 1 maart 2011 en de vijfde tranche komt vrij op 30 januari 2012. De geldlening heeft een looptijd tot 31 december 2023. Aflossingen vinden plaats met ingang van 30 juni 2012. De BNG lening (2) met een restant schuld van € 1,3 mln. wordt afgelost op 30 januari 2012.

8 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vooruitontvangen van derden	6.195	6.436
Schulden leveranciers	2.242	2.300
Schulden leveranciers gelieerde partijen	1.645	1.973
Te betalen belastingen en premies	1.586	1.320
Nog uit te voeren onderzoek EL&I	2.794	4.675
Overlopende passiva	5.145	5.130
Overig	2.455	2.444
Totaal kortlopende schulden	22.062	24.278

De kortlopende schulden ten opzichte van 2009 zijn afgenomen met € 2,2 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van de post 'nog uit te voeren onderzoek EL&I'.

De schulden leveranciers gelieerde partijen betreft Wageningen Universiteit en DLO.

Bedragen * € 1000,-

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen:

Overzicht aangegane verplichtingen ter zake van huur, operational lease en dergelijke

Omschrijving	Totaal verplichtingen	Vervallend in 2011	Vervallend tussen 2012 en 2014	Vervallend na 2015
Huurverplichtingen	991	991	0	0
Overige verplichtingen	800	288	512	0
Totaal	1.791	1.279	512	0

Voor de leningen zijn pandrecht op de rechten en vorderingen inzake rijksbijdrage huisvesting Van Hall Instituut t/m 2024 afgegeven en borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag.

Borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag, voor deze stichting is een positieve/negatieve hypotheekverklaring afgegeven inzake de leningen van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Ten behoeve van de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag zijn door de bankiers garanties afgegeven ter hoogte van in totaal het saldo van de bestemmingsreserve ad € 0,3 mln.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de winst- en verliesrekening

9 BATEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
RIJKSBIJDRAGEN		
Rijksbijdrage EL&I	27.216	27.744
Overige vergoedingen	3.831	3.074
COLLEGE- EN CURSUSGELDEN		
College- en examengelden	6.932	6.542
BATEN WERK VOOR DERDEN		
Opbrengst werk voor derden	10.775	9.477
Mutatie onderhanden werk	-1.031	-307
TOTAAL BATEN WERK VOOR DERDEN	9.744	9.170
OVERIGE BATEN		
Verhuurinkomsten	1.417	1.783
Detacheringen	738	1.017
Overige baten	904	1.094
TOTAAL OVERIGE BATEN	3.059	3.894
TOTAAL BATEN	50.782	50.424

De baten zijn ten opzichte van 2009 met € 0,4 mln. gestegen. De Rijksbijdrage EL&I is met € 0,2 mln. gestegen tot € 31 mln. De baten uit de derde geldstroom zijn ten opzichte van 2009 met € 0,6 mln. gestegen.

De overige vergoedingen zijn toegenomen met € 0,8 mln. als gevolg van de toename van de rijksbijdrage praktijkscholen.

De collegegelden zijn met € 0,4 mln. gestegen ten opzichte van 2009. Dit wordt verklaard door de stijging van het studentenaantal en de jaarlijkse prijsverhoging.

De overige baten zijn met € 0,8 mln. gedaald ten opzichte van 2009 als gevolg van minder huuropbrengsten en minder detacheringsofbrengsten.

In bijlage 3 is een specificatie van het werk in opdracht van derden naar type financiers en type omzet opgenomen.

Bedragen * € 1000,-

LASTEN

10 PERSONELE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Bruto lonen en salarissen	25.883	25.631
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	2.611	1.706
Overige personeelskosten	1.013	1.434
Dotatie overige personele voorzieningen	6	136
Totaal personele kosten	29.513	28.907

De bruto lonen en salarissen zijn t.o.v. 2009 met € 0,2 mln. gestegen tot € 25,9 mln. Deze stijging wordt veroorzaakt door CAO maatregelen. De personele bezetting is in 2010 met 20 fte afgenomen en komt uit op 380 fte. De sterke toename van de uitzendkrachten en ingehuurd personeel is het gevolg van een aantal functies welke binnen de stafafdelingen op interim basis zijn vervuld. De overige personele lasten waren in 2009 hoger in verband met een extra reservering voor decentrale arbeidsvoorwaarden van € 0,6 mln. In de personele lasten zijn sociale lasten en pensioenen opgenomen ad k€ 4.905.

11 AFSCHRIJVINGEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Materiële vaste activa	1.673	1.847
Bijzondere waardeverminderingen	426	0
Totaal afschrijvingen	2.099	1.847

De afschrijvingskosten zijn toegenomen met €0,3 mln. ten opzichte van 2009. Dit wordt verklaard doordat er in het boekjaar 2010 een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden van € 0,4 mln. In het boekjaar 2010 is een bijzondere waardevermindering uitgevoerd op ICT apparatuur. De levensduur van ICT apparatuur is gewijzigd van 5 jaar naar 3 jaar.

12 HUISVESTINGSLASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Huur	1.346	1.353
Verzekeringen	38	40
Onderhoud	677	729
Energie en water	680	778
Schoonmaakkosten	418	485
Heffingen	279	248
Overige huisvestingskosten	66	76
Totaal huisvestingskosten	3.504	3.709

De huisvestingskosten zijn afgenomen met € 0,2 mln. ten opzichte van 2009.

Bedragen * € 1000,-

13 ALGEMENE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Overige apparatuurkosten	2.720	2.777
Overige algemene kosten	7.166	7.190
Dotatie voorzieningen:	633	0
Reorganisatiekosten	3	1.708
Totaal dotatie algemene voorzieningen	636	1.708
Totaal algemene kosten	10.522	11.675

De dotatie van de voorzieningen in 2010 heeft betrekking op dubieuze debiteuren.

14 SPECIFIEKE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Specifieke kosten	1.827	1.869
Diensten door derden	2.721	2.521
Bijdragen en subsidies	0	0
Totaal specifieke kosten	4.548	4.390

15 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Financiële baten	206	254
Financiële lasten	-393	-417
Totaal financiële baten en lasten	-187	-163

De financiële baten hebben betrekking op ontvangen rente op in het verslagjaar aanwezige banktegoeden.

Overige gegevens

- **Gebeurtenissen na balansdatum**

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

- **Controleverklaring van de onafhankelijke accountant**

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Van Hall Larenstein te Leeuwarden gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010.

Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van het interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Van Hall Larenstein per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:393 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Arnhem, 23 mei 2011

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. F. de Bruijn RA

Bedragen * € 1000,-

Enkelvoudige jaarrekening

ENKELVOUDIGE BALANS

NA BESTEMMING VAN HET NETTO RESULTAAT

ACTIVA	31-12-2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA		
16 Materiële vaste activa	17.823	19.313
16A Financiële vaste activa	3.276	3.559
Totaal vaste activa	21.099	22.872
VLOTTENDE ACTIVA		
17 Voorraden	0	55
18 Vorderingen en overlopende activa	4.058	6.343
19 Liquide middelen	11.113	8.661
Totaal vlottende activa	15.172	15.059
TOTAAL ACTIVA	36.270	37.931
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	5.702	4.572
20 EIGEN VERMOGEN	5.702	4.572
21 VOORZIENINGEN	4.497	5.846
22 LANGLOPENDE SCHULDEN	7.722	7.864
23 KORTLOPENDE SCHULDEN	18.349	19.649
TOTAAL PASSIVA	36.270	37.931

In de enkelvoudige balans zijn de gegevens van Stichting Business Center Van Hall, Stichting Onroerend Goed Larenstein en Stichting Larenstein Transfer niet opgenomen. Het eigen vermogen wijkt ten opzichte van de geconsolideerde balans met € 0,7 mln. af. Dit betreft het eigen vermogen van Stichting Business Center Van Hall en Stichting Larenstein Transfer (–€ 2,5 mln.) en Stichting Onroerend Goed Larenstein (€ 3,2 mln.).

Bedragen * € 1000,-

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
24 BATEN		
Rijksbijdragen EL&I	27.216	27.744
Overige bijdragen en vergoedingen	3.831	3.074
College-, cursus- en examengelden	6.932	6.542
Baten werk in opdracht van derden	6.755	4.317
Overige baten	3.184	6.125
Totaal baten	47.918	47.802
LASTEN		
25 Personele kosten	27.984	28.391
26 Afschrijvingen	1.914	1.664
27 Huisvestingslasten	3.504	3.709
28 Algemene kosten	10.344	11.417
29 Specifieke kosten	3.006	1.921
Totaal lasten	46.752	47.102
BEDRIJFSRESULTAAT	1.166	700
30 Financiële baten en lasten	-36	-65
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	1.130	635
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
31 Resultaat uit deelnemingen	0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	1.130	635
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	1.130	635

Het resultaat wijkt ten opzichte van de geconsolideerde winst- en verliesrekening met € 0,7 mln. af. Dit betreft het resultaat van Stichting Business Center Van Hall en Stichting Larenstein Transfer (€ -0,4 mln.) en Stichting Onroerend Goed Larenstein (€ -0,3 mln.).

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de enkelvoudige balans

16 MATERIEËLE VASTE ACTIVA

	Terreinen	Gebouwen	Apparatuur en inventaris	Totaal
Boekwaarde 31-12-2009	3.098	12.950	3.265	19.313
Investerings	0	132	293	425
Desinvesteringen*	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	406	1.088	1.494
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	421	421
Boekwaarde 31-12-2010	3.098	12.676	2.049	17.823
Aanschaffingswaarde 31-12-2009	3.098	25.986	20.435	49.519
Aanschaffingen 2010	0	132	293	425
Aanschafwaarde desinvesteringen 2010	0	0	0	0
Aanschafwaarde 31-12-2010	3.098	26.118	20.728	49.944
Cumulatieve afschrijvingen	0	13.442	18.258	31.700
Cumulatieve waardeverminderingen	0	0	421	421
Boekwaarde 31-12-2010	3.098	12.676	2.049	17.823
* Desinvesteringen waarvan:				
– Aanschaffingsprijs	0	0	0	0
– Afschrijvingen	0	0	0	0
Totaal desinvesteringen	0	0	0	0

De in 2009 gedane investeringen hebben voornamelijk betrekking op de verbouwing van de mediatheken in Velp en Leeuwarden.

16A FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Vorderingen	3.276	3.559
Totaal financiële vaste activa	3.276	3.559

Bedragen * € 1000,-

17 VOORRADEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vorraden		
Handelsvoorraad	0	55
	0	55
Af: voorziening voor incourantheid	0	0
Totaal voorraden	0	55

Met ingang van het boekjaar 2010 wordt de voorraad drukwerk direct ten laste van het resultaat gebracht.

18 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Debiteuren	1.117	751
Debiteuren gelieerde partijen	237	302
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-428	-5
Totaal debiteuren	926	1.048
Overlopende activa	261	19
Overig	2.871	5.276
Totaal voorschotten en overlopende activa	3.132	5.295
Totaal vorderingen en overlopende activa	4.058	6.343

De debiteuren gelieerde partijen betreft DLO en Wageningen University.

19 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2010	31-12-2009
Kas	5	9
Bank (incl. kruisposten)	11.108	8.543
Deposito		109
Totaal liquide middelen	11.113	8.661

Alle liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

Bedragen * € 1000,-

20 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2009	4.293	279	4.572
Resultaatbestemming	1.130	0	1.130
Saldo per 31-12-2009	5.424	279	5.702

De bestemde reserve heeft betrekking op afgegeven borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag.

21 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2009	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2010
WW-verplichtingen	2.381	322	699	107	1.897
Overige personele voorzieningen	1.815	20	860	11	964
Reorganisatiekosten	1.650	0	14	0	1.636
Totaal voorzieningen	5.846	342	1.573	118	4.497

	31-12-2010	31-12-2009
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	1.989	3.091
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	2.285	2.543
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	223	212
Totaal voorzieningen	4.497	5.846

WW-verplichtingen

De voorziening voor ww-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande ww-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel.

Overige personele voorzieningen

Onder overige personele voorzieningen is een voorziening opgenomen voor toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea, FPU-uitkeringen aan oud medewerkers en overige reorganisatiekosten.

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten wordt gevormd voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties.

Bedragen * € 1000,-

22 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2009	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2010
Overige langlopende schulden	7.324	0	82	7.242
Reservering voor decentrale arbeidsvoorwaarden	540	0	60	480
Totaal langlopende schulden	7.864	0	142	7.722

In 2009 is in verband met de onderuitputting van de decentrale arbeidsvoorwaarden van voorgaande jaren met de Vakbonden een gemaakt, dat in de komende 10 jaar € 0,5 mln. aangewend zal worden aan decentrale arbeidsvoorwaarden. In 2010 is een bedrag van € 0,05 mln. uitgegeven aan internetvergoeding. Het bedrag voor 2011 is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Overzicht overige langlopende schulden

Omschrijving	Restant schuld (k€)	Hoofdsom (k€)	Rente	Looptijd	Cumulatieve aflossing (k€)	Langlopend > 5 jaar (k€)	Kortlopend < 1 jaar (k€)
BNG (1) *)	6.000	8.500	4,71%	15 jaar	0	5.787	0
BNG (2)	1.324	2.269	6,28%	27 jaar	945	0	82
Totaal	7.324	8.269			945	5.787	82

*) De totale BNG lening (1) is groot € 8,5 mln. Per 31-12-2009 was een bedrag van € 6,0 mln. opgenomen. De vierde tranche ad. € 1,1 mln. komt vrij op 1 maart 2011 en de vijfde tranche komt vrij op 30 januari 2012. De geldlening heeft een looptijd tot 31 december 2023. Aflossingen vinden plaats met ingang van 30 juni 2012. De BNG lening (2) met een restant schuld van € 1,3 mln. wordt afgelost op 30 januari 2012.

23 KORTLOPENDE SCHULDEN EN PASSIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Vooruitontvangen van derden	304	926
Schulden leveranciers	1.534	1.450
Schulden leveranciers gelieerde partijen	1.576	1.956
Te betalen belastingen en premies	1.502	1.262
Nog uit te voeren onderzoek EL&I	2.793	4.674
Overlopende passiva	5.128	4.809
Overig	5.512	4.572
Totaal kortlopende schulden	18.349	19.649

De schulden leveranciers gelieerde partijen betreft Wageningen Universiteit en DLO.

Bedragen * € 1000,-

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen

Overzicht aangegane verplichtingen ter zake van huur, operational lease en dergelijke

Omschrijving	Totaal verplichtingen	Vervallend in 2011	Vervallend tussen 2012 en 2014	Vervallend na 2015
Huurverplichtingen	991	991	0	0
Overige verplichtingen	821	288	533	0
Totaal	1.812	1.279	533	0

Voor de leningen zijn pandrecht op de rechten en vorderingen inzake rijksbijdrage huisvesting Van Hall Instituut t/m 2024 afgegeven en borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag.

Borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag, voor deze stichting is een positieve/negatieve hypotheekverklaring afgegeven inzake de leningen van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Ten behoeve van de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag zijn door de bankiers garanties afgegeven ter hoogte van in totaal het saldo van de bestemmingsreserve ad € 0,3 mln.

Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening

24 BATEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
RIJKSBIJDAGEN		
Rijksbijdrage EL&I	27.216	27.744
Overige vergoedingen	3.831	3.074
COLLEGE- EN CURSUSGELDEN		
College- en examengelden	6.932	6.542
Cursusgelden	0	0
TOTAAL COLLEGE- EN CURSUSGELDEN	6.932	6.542
BATEN WERK VOOR DERDEN		
TOTAAL OPBRENGST WERK VOOR DERDEN	6.755	4.317
OVERIGE BATEN		
Verkopen en gebruik faciliteiten	0	0
Verhuurinkomsten	1.477	1.865
Detacheringen	608	1.011
Overige baten	1.099	3.249
TOTAAL OVERIGE BATEN	3.184	6.125
TOTAAL BATEN	47.918	47.802

Bedragen * € 1000,-

LASTEN

25 PERSONELE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Bruto lonen en salarissen	24.377	24.901
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	2.593	1.943
Overige personeelskosten	1.004	1.423
Dotatie overige personele voorzieningen	10	124
Totaal personele kosten	27.984	28.391

26 AFSCHRIJVINGEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Materiële vaste activa	1.494	1.664
Bijzondere waardeverminderingen	420	0
Totaal afschrijvingen	1.914	1.664

27 HUISVESTINGSLASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i> <i>(enkelvoudig)</i>
Huur	1.346	1.353
Verzekeringen	38	40
Onderhoud	677	729
Energie en water	680	778
Schoonmaakkosten	418	485
Heffingen	279	248
Overige huisvestingskosten	66	76
Totaal huisvestingskosten	3.504	3.709

De huisvestingskosten zijn afgenomen met € 0,2 mln. ten opzichte van 2009.

Bedragen * € 1000,-

28 ALGEMENE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Overige apparatuurkosten	2.704	2.768
Overige algemene kosten	7.637	7.169
Dotatie voorzieningen:		
Reorganisatiekosten	3	1.480
Totaal dotatie algemene voorzieningen	3	1.480
Totaal algemene kosten	10.344	11.417

29 SPECIFIEKE KOSTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Specifieke kosten	3.006	1.921
Totaal specifieke kosten	3.006	1.921

30 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Financiële baten	356	348
Financiële lasten	-392	-413
Totaal financiële baten en lasten	-36	-65

3.2.3 Bijlagen Stichting Van Hall Larenstein

• Bijlage 1 Helderheidsaspecten

Uitbesteding een of meer delen onderwijsprogramma('s) CROHO-opleidingen aan een private organisatie (+ kosten)

Bij Hogeschool Van Hall Larenstein vindt geen uitbesteding van werkzaamheden plaats in de hierboven bedoelde zin. Waar voor het verzorgen van onderwijs expertise van elders wordt ingehuurd, gebeurt dat incidenteel bij zusterinstellingen voor hoger onderwijs of door het individueel inhuren van gastdocenten.

Maatwerktraject voor bedrijven / organisaties

Hogeschool Van Hall Larenstein verzorgt geen maatwerktrajecten voor bedrijven en/of organisaties in de vorm van CROHO-opleidingen die leiden tot een diploma. Door Van Hall Larenstein worden wel in het kader van 'een leven lang leren' diverse cursussen en trainingen verzorgd voor bedrijfsleven en overheden.

Eigen personeel ingeschreven voor initiële opleidingen

Van Hall Larenstein kent in 2010 een aantal studenten dat tegelijkertijd als personeelslid bij de hogeschool zijn aangesteld, of anders gezegd, personeelsleden die tevens als student staan ingeschreven. De namen van deze personen zijn bekend. Het betreft ondermeer student-assistenten en studenten met een bijbaan van geringe omvang.

Geen van deze 'personeelslidstudenten' volgt in het kader van opleiding en vorming van VHL-personeel één van de initiële opleidingen van de hogeschool. Er is dus ook geen sprake van dat de hogeschool voor enig personeelslid het collegegeld heeft betaald.

Aanwending rijksbijdrage voor private activiteiten

Hogeschool Van Hall Larenstein besteedt middelen aan de volgende private activiteiten:

- studentenvoorzieningen, zoals sportvoorzieningen en vormingsactiviteiten.
- Van Hall Larenstein heeft in 2010 voor circa € 70.000,- bij gedragen in de studentenhuysvesting voor buitenlandse studenten. Hoewel studentenhuysvesting niet tot de primaire taken van de hogeschool behoort, maakt dat de korte verblijftijd van de meeste buitenlandse studenten het onmogelijk maakt adequate huysvesting voor hen te vinden. Tegen deze achtergrond heeft Hogeschool Van Hall Larenstein besloten een gedeelte in de leegstandkosten bij te dragen in de exploitatie van de tijdelijke huysvesting voor buitenlandse studenten. De woonruimte wordt tegen marktconforme tarieven doorberekend aan de huurders.

• **Bijlage 2 Personele bezetting (fte)**

	2010	2009
Onderwijzend personeel		
Lector	2,5	1,3
Docent	211,4	216,1
Assistent	9,1	8,3
Totaal Onderwijzend personeel	223,0	225,7
Ondersteunend en beheerpersoneel		
Schaal 13 en hoger	10,0	9,8
Schaal 9 t/m 12	51,7	60,7
Lager dan schaal 9	95,3	104,2
Totaal Ondersteunend en beheerpersoneel	157,0	174,7
Totaal personele bezetting	380,0	400,4

• **Bijlage 3 Werk in opdracht van derden naar type financier en type omzet**

	2010	2009
DGIS/Nuffic	300	892
Onderwijsinstellingen	2.412	1.088
Rijksoverheid	5.281	4.134
Overige overheid	908	1.178
Commerciële bedrijven	752	1.782
Overige particulieren	91	96
Totaal omzet	9.744	9.170
In Nederland:		
Contractonderzoek	1.593	2.731
Tweede geldstroom	6.214	4.777
In of met ontwikkelingslanden:	1.937	1.662
	9.744	9.170

• Bijlage 4 Geormerkte doelsubsidies OCW en EL&I

G-overzicht 2010

Geormerkte doelsubsidies OCW en LNV							
Model G: Geormerkte doelsubsidies OCW en LNV							
Omschrijving	Kenmerk	Jaar	toew ijzing € 1.000	Saldo 1-1 € 1.000	ontvangsten € 1.000	lasten € 1.000	saldo 31-12 € 1.000
Lectoraat			3.387	412	1.080	745	746
Impuls 08 / Internationalisering	DK.2008/2371/2904685+DK.2008/2372/2904689	2008	248	196	52	188	60
Impuls 08 / Professionalisering	DK.2008/2371/2904686+DK.2008/2372/2904690	2008	248	248	0	250	3
Impuls 08 / School als kenniscentrum	DK.2008/2371/2904684+DK.2008/2372/2904688	2008	1.377	1.270	52	1.113	105
Impuls 09 / Internationalisering	TRCDKI/2009/2365+TRCDKI/2009/2366	2009	226	226	56	34	136
Impuls 09 / Professionalisering	TRCDKI/2009/2365+TRCDKI/2009/2366	2009	302	302	0	-	302
Impuls 09 / School als Kenniscentrum	TRCDKI/2009/2365+TRCDKI/2009/2366	2009	1.258	1.258	128	92	1.038
Impuls 10 / School als kenniscentrum		2010	-	-	-	13	13
KIGO			4.268	762	857	1.297	323
RIGO			1.903	134	101	439	204
Praktijkleren 2008	DK.2008/2371/2904687+DK.2008/2372/2904691	2008	373	373	-	252	121
Lectoraat 2009	CF/BEK-2008/126967 M	2009	595	13	-	13	-
Bouw impuls 2009	1400003737	2009	3.143	160	-	-	160
Praktijkleren 2009	22000-941 en 22000-942	2009	1.240	541	-	102	439
Internationaal onderwijs 2009	TRCDKI/2009/2395	2009	400	-	400	368	32
Internationaal onderwijs 2010	TRCDKI/2010/1579	2010	400	-	400	396	4
Praktijkleren 2010	BEK/BPR-2010/50604 M	2010	1.337	-	1.337	1.107	230
Praktijkleren, impuls en versterking primaire opleidingen groen onderwijs	BEK/BPR-2010/50604 M	2010	1.654	-	1.654	-	1.654
Lerarenbeurs	BEK-10/73336 M	2010	6	-	6	-	6
Kwaliteitsimpuls	TRCDKI/2010/2185	2010	810	-	250	-	250
Grand Total			23.176	5.574	5.902	6.410	5.066

3.3 Stichting DLO

3.3.1 Financieel verslag Stichting DLO

• Financiële ontwikkelingen

Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) behaalde in 2010 een positief netto resultaat van € 10,6 mln. Dit resultaat is € 0,2 mln. lager dan het netto resultaat 2009 (€ 10,8 mln.).

Het resultaat over 2010 van Stichting DLO is als volgt opgebouwd:

– Instituten	€ 2,9 mln.
– Interne opslag voor vermogenskosten	€ 6,7 mln.
– Raad van Bestuur / Stafafdelingen / Facilitair Bedrijf:	
incidenteel	€ –1,1 mln.
operationeel	€ 2,1 mln.
– Totaal resultaat Stichting DLO	€ 10,6 mln.

Het resultaat over 2010 bevat een aantal incidentele resultaatcomponenten, met in totaliteit een negatief effect van € 1,1 mln.:

– Boekwinst op verkoop vaste activa	€ 3,5 mln.
• Boekwinst verkoop Ten Houten Gebouw en Marijkehuis € 2,5 mln. en een verlies op verkoop resterende gronden Kortenoord € –0,6 mln.	€ 1,9 mln.
• Boekwinst op verkoop Proefboerderij De Bouwing € 1,1 mln.	€ 1,1 mln.
• Boekwinst op verkoop terrein Born Oost € 0,5 mln.	€ 0,5 mln.
– Impairments vaste activa	€ –4,8 mln.
• Impairment vaste activa Lelystad	€ –1,9 mln.
• Impairment vaste activa RIKILT, Wageningen	€ –0,5 mln.
• Impairment vaste activa Sterksel	€ –0,5 mln.
• Impairment vaste activa Spelderholt, Lelystad	€ –1,9 mln.
– Inhaalafschrijvingen Lelystad Biologicals	€ –0,8 mln.
– Mutaties voorzieningen	€ 1,0 mln.
• Vrijval reorganisatievoorziening Lelystad Biologicals	€ 1,3 mln.
• Vrijval reorganisatievoorziening praktijkcentra ASG	€ 0,1 mln.
• Dotatie voorziening Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	€ –0,4 mln.

De omzet over 2010 bedraagt € 357,7 mln. Het ministerie van EL&I is met circa 48% van de totale omzet (57% van de onderzoeksomzet) de grootste opdrachtgever van Stichting DLO.

De liquide middelen zijn ultimo 2010 gestegen ten opzichte van 2009 met € 9,9 mln. Deze stijging is als volgt te verklaren:

– Netto resultaat	€ 10,6 mln.
– Mutatie onroerend goed (saldo investeringen, desinvesteringen en afschrijvingen)	€ 7,0 mln.
– Mutatie voorzieningen	€ –5,0 mln.
– Saldo mutatie langlopende schulden	€ –1,1 mln.
– Ontwikkeling van het werkkapitaal	€ –2,5 mln.
– Resultaat uit niet geconsolideerde deelnemingen	€ 0,9 mln.

De investeringen in 2010 in bedrijfsgebouwen en -terreinen bedragen € 19,3 mln.

- **Wijziging in de juridische structuur en kapitaalbelang**

In 2010 heeft een aantal aanpassingen in de groep plaatsgevonden:

- Juridische fusie tussen Stichting DLO en de volgende BV's: Agrotechnology & Food Innovations BV, Alterra BV, Landbouw-Economisch Instituut (LEI) BV, Plant Research International BV, Praktijkonderzoek Veehouderij BV, PPO BV en IMARES BV
- Het kapitaalbelang in Pepscan Systems BV is gedaald van 33% naar 29%.
- Het kapitaalbelang in NSure Holding BV is gedaald van 44% naar 37%.

- **Vooruitzichten 2011**

Voor Stichting DLO is een netto resultaat begroot van € 12,0 mln. Het resultaat uit normale bedrijfsvoering (= netto resultaat minus incidenteel resultaat Raad van Bestuur) bedraagt € 13,6 mln. In de omstandigheden van de kredietcrisis en de bezuinigingen van de overheid mag gesteld worden dat DLO met een genormaliseerd resultaat € 13,6 mln. in 2011 nog steeds op koers ligt.

De solvabiliteit is dankzij het positieve resultaat gestegen naar 48,4%. In 2009 was de solvabiliteit 46,7%. In de begroting is voorzien dat deze verder zal stijgen naar 50,5% in 2011.

In 2011 wordt € 33,2 mln. geïnvesteerd in gebouwen en terreinen. Binnen het Strategisch Nieuwbouw Plan (€ 6,7 mln.) wordt met name geïnvesteerd in de infrastructuur De Born en de verbouwing van het Futurum. Daarnaast zijn er de reguliere investeringen (€ 21,6 mln.), waaronder nieuwbouw voor CVI en IMARES en groot onderhoud aan het ASG-gebouw aan de Edelhertweg in Lelystad.

Bedragen * € 1000,-

3.3.2 Jaarrekening Stichting DLO

Geconsolideerde balans

Na bestemming van het netto resultaat

ACTIVA		31-12-2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA			
1	Materiële vaste activa	339.401	345.893
2	Financiële vaste activa	72.243	77.619
	Totaal vaste activa	411.644	423.512
VLOTTENDE ACTIVA			
3	Voorraden	4.066	4.271
4	Vorderingen en overlopende activa	108.606	104.734
5	Liquide middelen	53.933	44.060
	Totaal vlottende activa	166.605	153.065
	TOTAAL ACTIVA	578.249	576.577
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
	Overige reserves	279.953	269.377
6	EIGEN VERMOGEN	279.953	269.377
7	AANDEEL VAN DERDEN	0	0
	GROEPSVERMOGEN	279.953	269.377
8	VOORZIENINGEN	24.591	29.577
9	LANGLOPENDE SCHULDEN	130.811	135.858
10	KORTLOPENDE SCHULDEN	142.894	141.765
	TOTAAL PASSIVA	578.249	576.577

Bedragen * € 1000,-

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
11 BATEN	357.702	351.412
LASTEN		
12 Personele kosten	191.554	192.584
13 Algemene kosten	76.075	84.519
14 Specifieke kosten	73.770	65.394
TOTAAL LASTEN	341.399	342.497
15 Overige baten en lasten	0	7.716
BEDRIJSRESULTAAT	16.303	16.631
16 Financiële baten en lasten	-4.820	-4.983
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	11.483	11.648
17 Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	-635
18 Resultaat uit deelnemingen	-907	-233
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	10.576	10.780
19 Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	10.576	10.780

Bedragen * € 1000,-

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto resultaat	10.576	10.780
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	26.735	24.707
	37.311	35.487
Mutaties voorzieningen	-4.986	-644
Mutaties in werkkapitaal	-2.538	13.584
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	907	233
	-6.617	13.173
Kasstroom uit operationele activiteiten	30.694	48.660
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële activa	0	0
Investerings in gebouwen en terreinen (incl. WIU)	-19.254	-29.887
Investerings in overige materiële activa	-6.576	-8.611
Investerings in deelnemingen en ledenkapitaal	526	132
Desinvesteringen in vaste activa	5.587	1.905
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-19.717	-36.461
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende vordering op Ministerie van EL&I	3.943	3.944
Mutatie langlopende schuld aan Ministerie van EL&I	-3.944	-3.944
Mutaties overige langlopende schulden	-793	-4.711
Mutaties leaseverplichtingen	-310	-312
Mutaties van het eigen vermogen	0	0
Mutaties aandeel van derden	0	83
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-1.104	-4.940
KASSTROOM	9.873	7.259
Saldo liquide middelen per 1 januari	44.060	36.801
Saldo liquide middelen per 31 december	53.933	44.060
Mutatie liquide middelen	9.873	7.259

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door de Raad van Bestuur per 11 april 2011.

• Algemeen

Verrekeningen en schuldverhoudingen tussen de verschillende groepsonderdelen (zgn. interne verrekeningen) zijn geëlimineerd.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar. Afwijkingen kunnen zijn ontstaan als gevolg van correcties c.q. onderlinge verschuivingen of een gewijzigde methodiek van afronding. Daar waar dit aan de orde is en van relevante betekenis, wordt dit vermeld.

• Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) vormt samen met DLO Holding Wageningen BV en diverse (klein)dochtermaatschappijen een groep. Medewerkers hebben een dienstverband bij Stichting DLO en worden op basis van doorberekening van de werkelijke loonkosten tewerkgesteld bij de diverse werkmaatschappijen. Het onroerend goed, waarvan door de werkmaatschappijen op basis van gebruiksovereenkomsten gebruik wordt gemaakt, zijn eigendom van Stichting DLO.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord. In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten in vreemde valuta verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Uitgangspunt voor het opstellen van de jaarrekening zijn de vereisten van het Burgerlijk Wetboek Boek 2 Titel 9 en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

• Consolidatiekring

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting DLO, haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting DLO overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend per balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop Stichting DLO een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Van onderstaande BV's zijn de jaarrekeningen integraal geconsolideerd.

	<i>Statutaire zetel</i>	<i>% ultimo 2009</i>	<i>Mutatie</i>	<i>% ultimo 2010</i>
Agri New ventures BV	Wageningen	100%	–	100%
Calendula Oil BV	Wageningen	56%	–	56%
DLO Holding Wageningen BV	Wageningen	100%	–	100%
Exploitiemaatschappij Windmolenparken Lelystad BV	Wageningen	100%	–	100%
ID-Lelystad BV	Wageningen	100%	–	100%
Wageningen Business Generator BV	Wageningen	100%	–	100%
Windmolenpark Neushoorntocht BV	Wageningen	100%	–	100%
Windmolenpark Mammoethocht BV	Wageningen	100%	–	100%

De volgende BV's zijn in 2010 met Stichting DLO gefuseerd: Agrotechnology & Food Innovations BV, Alterra BV, Landbouw-Economisch Instituut (LEI) BV, Plant Research International BV, Praktijkonderzoek Veehouderij BV, PPO BV en IMARES BV.

Deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel netto vermogenswaarde (nvw).

	<i>Statutaire zetel</i>	<i>% ultimo 2009</i>	<i>Mutatie</i>	<i>% ultimo 2010</i>
tegen verkrijgingsprijs:				
Bfactory BV	Wageningen	17%	–	17%
Isolife BV	Wageningen	5%	–	5%
Lactive BV	Lelystad	10%	–	10%
Telemetronics Biometry BV	Heteren	4%	–	4%
tegen netto vermogenswaarde:				
CoVaccine BV	Lelystad	25%	–	25%
Fresh Forward Holding BV	Wageningen	49%	–	49%
Knowhouse BV	Horst	30%	–	30%
Nsure Holding BV	Wageningen	44%	–7%	27%
Oostwaardhoeve Beheer BV	Wageningen	50%	–	50%
Pepscan Systems BV	Lelystad	33%	–4%	29%
VOF Oostwaardhoeve	Slootdorp	50%	–	50%

Transacties met deelnemingen worden uitgevoerd op basis van normale markttarieven.

• Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

Ontwikkelingskosten, octrooien en licenties, software, goodwill en productierechten worden niet geactiveerd, tenzij deze van derden gekocht zijn dan wel de vervaardigingskosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Bovendien dient het immateriële vaste actief toekomstige economische voordelen te kunnen genereren. Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijving vindt plaats naar rato van de realisatie van de verwachte opbrengsten in vijf jaar. Als de realisatie van de opbrengsten niet op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld, wordt de lineaire methode gehanteerd. Overeenkomstig de wettelijke verplichting wordt voor het geactiveerde bedrag van de ontwikkelingskosten een wettelijke reserve aangehouden. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de vennootschap in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

De afschrijving voor de verschillende groepen van objecten is als volgt:

Onderdeel	Afschrijving
Bedrijfsterreinen / werk in uitvoering	0%
Terreininrichting en infrastructuur	60 jaar lineair
Bedrijfsgebouwen	
– Casco	60 jaar lineair
– Afbouwpakket	30 jaar lineair
– Inbouwpakket / inrichting bedrijfsgebouwen	15 jaar lineair
Kassen, barakken, diverse opstallen / bouwwerken	15 jaar lineair
Apparatuur en inventaris:	
– Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10 jaar lineair
– Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5 jaar lineair
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware t.b.v. netwerken)	5 jaar lineair
– Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	3 jaar lineair

Uitzondering hierop vormen gebouwen en apparatuur die conform de eisen van de financier in één keer in rekening worden gebracht. Voor deze vaste activa worden de kosten voor 100% in het jaar van aanschaf verwerkt.

Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld. Per balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Deze waarde wordt berekend op basis van dezelfde grondslagen die de groep hanteert bij de waardering en resultaatbepaling.

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering hiervan wordt rekening gehouden met waardedalingen, indien deze duurzaam zijn.

Vorraden

Deze post bestaat uit de handelsvoorraad, gereed product, de levende have en de voorraad geoogste landbouwproducten. De handelsvoorraad en gereed product worden gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

De waardering van de levende have en de voorraad geoogste landbouwproducten is gebaseerd op marktprijzen. Bij incourantheid of lagere marktwaarde wordt de voorraad overeenkomstig afgewaardeerd. Voor de voorraad antisera geldt dat deze wordt afgewaardeerd door uit te gaan van vijf maal de gemiddelde afzet over de afgelopen tien jaar.

De voorraad halffabricaat wordt gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Onderhanden werk

De waardering van het onderhanden werk ten behoeve van derden vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedeclareerde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. Projecten met een debetsaldo zijn daarbij, na saldering met de ontvangen voorschotten, verwerkt onder de kortlopende vorderingen. Projecten met een negatief saldo zijn opgenomen onder de vooruitontvangen bedragen onder de kortlopende schulden.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (FIFO-methode) of lagere marktwaarde.

Eigen vermogen

– Geplaatst kapitaal

De nominale waarde van de geplaatste en volgestorte aandelen wordt hier opgenomen.

– Wettelijke reserve

Voor het op de balans geactiveerde bedrag van kosten verband houdend met onderzoek en ontwikkeling bestaat de verplichting om een wettelijke reserve aan te houden.

– Algemene reserve

Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.

Aandeel van derden

Het belang van derden in een deelneming die door de groep volledig is geconsolideerd, wordt onder 'Aandeel van derden' in de jaarrekening opgenomen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan;
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen.

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van per balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening WGA

De voorziening voor WGA-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van per balansdatum te verwachten WGA-verplichtingen. Stichting DLO wordt met ingang van 2011 eigenrisicodrager.

Overige personele voorzieningen - gratificaties ambtsjubilea

De verwachte verplichting voor toekomstige jubilea-uitkeringen is op basis van historische gegevens berekend, de onttrekking op basis realisatie. De voorziening is contant gemaakt op basis van de voor Stichting DLO geldende marktrente.

Overige personele voorzieningen - pensioenen

De pensioenverzekering is afgesloten bij ABP. De regeling is een toegezegde pensioenregeling, waardoor rekening gehouden moet worden met toekomstige premieontwikkelingen en beleggingsresultaten. De verplichting is als een toegezegde bijdrage verantwoord op grond van RvJ 271.310. Voor een toegezegde bijdrageregeling zijn er naast de betaling van premies geen verdere verplichtingen uit hoofde van de pensioenregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De pensioenregelingen zijn conform het middelloonstelsel en worden geïndexeerd indien de dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. Het ABP heeft per 31-12-2010 een dekkingsgraad van 105,4%. Dit is 11% boven de dekkingsgraad die in het herstelplan van het ABP voor die datum was voorzien. Op grond van de huidige dekkingsgraad heeft het ABP besloten de uitkering in 2011 niet te indexeren.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen, en binnen de organisatie bekendgemaakte, besluiten die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

Voorziening product-/contractrisico's

Deze voorziening dekt de te verwachten kosten van verlieslatende contracten, garantstellingen en claims voortvloeiende uit aan derden geleverde diensten en producten.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

• Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Algemeen

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt die baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of activiteit, ongeacht of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in de jaarrekening verwerkt, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden

Onder 'Contractresearch' worden de opbrengsten uit contractactiviteiten verantwoord. De baten worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

Onder 'Programmaonderzoek EL&I' worden de EL&I-opbrengsten vallend onder de subsidieregeling EL&I verantwoord. De baten worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten. De opslag voor indirecte kosten wordt jaarlijks conform de daarvoor geldende systematiek bepaald. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de staat van baten en lasten, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

- **Stelselwijzigingen**

Niet van toepassing.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de balans

1 MATERIEËLE VASTE ACTIVA

	<i>Bedrijfs- terreinen</i>	<i>Bedrijfs- gebouwen</i>	<i>Vaste inrichting bedrijfs- gebouwen</i>	<i>Apparatuur en inventaris</i>	<i>Werk in uitvoering</i>	<i>Totaal</i>
Boekwaarde 31-12-2009	103.450	211.838	200	19.027	11.378	345.893
Investerings	7.131	15.377	-26	6.602	-3.254	25.830
Desinvesteringen	2.326	3.115	0	146	0	5.587
Afschrijvingen	4	15.585	15	6.331	0	21.935
Bijzondere waardeverminderingen	0	4.800	0	0	0	4.800
Boekwaarde 31-12-2010	108.251	203.715	159	19.152	8.124	339.401
Aanschaffingswaarde 31-12-2009	103.466	323.739	721	83.070	11.378	522.374
Aanschaffingen 2010	7.131	15.377	-26	6.602	-3.254	25.830
Aanschafwaarde desinvesteringen 2010	2.326	10.544	0	1.587	0	14.457
Aanschafwaarde 31-12-2010	108.271	328.572	695	88.085	8.124	533.747
Cumulatieve afschrijvingen	20	96.888	536	68.790	0	166.234
Cumulatieve waardeverminderingen	0	27.969	0	143	0	28.112
Boekwaarde 31-12-2010	108.251	203.715	159	19.152	8.124	339.401
Desinvesteringen waarvan:						
- Aanschaffingsprijs	2.326	10.543	0	1.587	0	14.456
- Afschrijvingen	0	7.428	0	1.441	0	8.869
Totaal desinvesteringen	2.326	3.115	0	146	0	5.587

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2010 bedroeg € 11,2 mln. en de onttrekking € 13,9 mln. De overige mutaties op de post werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering is naast een aantal kleinere bouwprojecten het Strategisch Nieuwbouw Plan (€ 5,9 mln. Onderwijsruimte Technotron, € 1,2 mln. Atlas, € 0,8 mln. Radix en € 0,6 mln. infrastructuur), Nieuwbouw CVI (€ 0,6 mln.), ASG Lelystad (€ 0,5 mln.) en Atrium (€ 0,4 mln.) verwerkt.

Opgeleverd zijn onder meer Onderwijsruimte Technotron € 6,0 mln., Nieuwbouw CVI € 3,5 mln., ASG installaties € 1,5 mln., Bosma Zathe mestvergister € 1,4 mln., Radix € 1,3 mln., ASG Lelystad € 0,5 mln. en CVI € 0,5 mln.

Het onroerend goed van Stichting DLO is verzekerd voor € 482,5 mln. (peildatum 1-6-2010). De WOZ-waarde bedraagt € 272,7 mln. (peildatum 1-1-2010).

Bedragen * € 1000,-

2 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	1.261	2.068
Overige deelnemingen	59	6
Vorderingen op overige gelieerde partijen	273	632
Ledenkapitaal	1.456	1.347
Overige effecten	0	429
Vordering op het ministerie van EL&I	69.194	73.137
Totaal financiële vaste activa	72.243	77.619

Uitsplitsing van de post deelnemingen in groepsmaatschappijen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings/ desinvestering	Overige mutaties*	Afwaardering	Resultaat 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Covaccine BV	18	0	0	0	0	18
Fresh Forward Holding BV	757	0	73	0	0	830
Knowhouse BV	0	0	0	0	0	0
Nsure Holding BV	0	100	0	100	0	0
Oostwaardhoeve Beheer BV	18	0	0	0	0	18
Pepscan Systems BV	1.068	0	0	0	-880	188
VOF Oostwaardhoeve	207	0	0	0	0	207
Totaal	2.068	0	73	0	-880	1.261

* overige mutaties betreft resultaten uit 2009 als gevolg van afwijkingen tussen voorlopige en definitieve jaarcijfers van de deelnemingen.

Uitsplitsing van de post overige deelnemingen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings/ desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Beijing China	0	53	0	0	0	53
Bfactory BV	5	0	0	0	0	5
Isolife BV	1	0	0	0	0	1
Lactive BV	0	0	0	0	0	0
Telemetronics Biometry BV	0	0	0	0	0	0
Totaal	6	53	0	0	0	59

Bedragen * € 1000,-

De vordering op overig gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Fresh Forward BV	450	-200	250
Nsure Holding BV	100	-100	0
Bfactory BV	82	-59	23
Totaal	632	-359	273

Het ledenkapitaal is als volgt opgebouwd

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Avebe	73	-13	60
Bloemenveiling Aalsmeer (VBA)	3	0	3
FrieslandCampina	1.073	32	1.105
Cosun	68	-3	65
CSM	3	-3	0
CSVCOVAS	0	7	7
Dutch Greentech Fund	0	33	33
Flora Holland	3	0	3
Forfarmers	0	61	61
Fruitmasters	3	0	3
Greenery	5	-2	3
Koelhuis Mastland	3	0	3
Nautilus	1	-1	0
Nedato	2	0	2
Noliko	3	-1	2
Potatopol	1	1	2
Windunie	104	0	104
Afronding	2	-2	0
Totaal	1.347	109	1.456

Uitsplitsing van de post overige effecten:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings/ desinvestering	Overige mutaties	Dividend	Resultaat 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Prionics AG	429	0	0	0	-429	0
Totaal	429	0	0	0	-429	0

Ultimo 2010 is besloten om de aandelen van Prionics A.G. te verrekenen met een uitstaande langjarige R&D verplichting inzake Prionics A.G. De daarbij behorende contracten zijn begin 2011 geëffectueerd. De waardering van de aandelen Prionics is derhalve op € 0 uitgekomen.

Bedragen * € 1000,-

De vordering op het ministerie van EL&I bestaat uit een drietal bedragen:

<i>Omschrijving</i>	<i>Totaal</i>	<i>Rente</i>	<i>Cumulatieve aflossing</i>	<i>Langlopend</i>	<i>Kortlopend</i>
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	83.949	0%	33.597	47.552	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	9.807	17.938	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	1.735	3.704	188
Totaal	118.278	0%	45.139	69.194	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

3 VOORRADEN

	<i>31-12-2010</i>	<i>31-12-2009</i>
VOORRADEN		
Handelsvoorraad	2.532	2.291
Levende have	1.632	2.066
Geoogste landbouwproducten	675	557
Voorraad halffabricaat	290	307
	5.129	5.221
Af: Voorziening voor incourantheid	-1.063	-950
TOTAAL VOORRADEN	4.066	4.271

Bedragen * € 1000,-

4 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Debiteuren	32.248	32.978
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-2.478	-3.538
Totaal debiteuren	29.770	29.440
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	367.553	395.004
Af: Gedeclareerde termijnen	336.828	359.743
Opdrachten van derden, geen EL&I	30.725	35.261
Af: verwachte verliezen	-2.985	-2.431
Verwerkt onder kortlopende schulden	26.482	20.228
Nog te factureren projectkosten	54.223	53.058
Voorschotten	1.005	1.887
Vorderingen op gelieerde partijen	10.395	7.364
Overlopende activa	8.881	8.593
Overig	4.332	4.392
Totaal voorschotten en overlopende activa	24.613	22.236
Totaal vorderingen en overlopende activa	108.606	104.734

Onderhanden werk omvat het saldo van toegerekende projectkosten minus gedeclareerde termijnen. De post wordt gecorrigeerd voor de voorziening voor verwachte verliezen. Toerekening van het resultaat vindt plaats volgens de percentage of completion methode. Maatstaf hierbij is de mate van realisatie van de geprognosticeerde kosten. Verliezen op projecten worden direct genomen.

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

De post vorderingen op gelieerde partijen zijn vorderingen op Wageningen University. Het betreft kortlopende posities die regelmatig onderling worden afgerekend.

Het deel van de vordering op het ministerie van EL&I dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen

Bedragen * € 1000,-

5 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2010	31-12-2009
Kas	59	47
Bank (incl. kruisposten)	53.874	25.463
Deposito	0	18.550
Totaal liquide middelen	53.933	44.060

De liquiditeit is gestegen met € 9,9 mln. Deze stijging is als volgt te decomponeren:

– Netto resultaat	€ 10,6 mln.
– Mutatie onroerend goed (saldo van investeringen, desinvesteringen en afschrijvingen)	€ 7,0 mln.
– Mutatie voorzieningen	€ –5,0 mln.
– Saldo mutatie langlopende schulden	€ –1,1 mln.
– Ontwikkeling van het werkkapitaal	€ –2,5 mln.
– Resultaat uit niet geconsolideerde deelnemingen	€ 0,9 mln.

De afname van de post onroerend goed wordt grotendeels verklaard door de verkoop van onroerend goed met een boekwaarde van € 4,5 mln.

Het saldo liquide middelen staat vrij ter beschikking. De kredietfaciliteit van Stichting DLO bedraagt € 1,1 mln. Van het saldo liquide middelen bestaat k€ 15.358 uit vooruitontvangen subsidies die doorgestort moeten worden naar contractpartners (doorstortgelden).

6 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2009	269.377	269.377
Resultaatbestemming	10.576	10.576
Saldo per 31-12-2010	279.953	279.953

Het positieve netto resultaat over het verslagjaar van € 10,6 mln. is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt.

Bedragen * € 1000,-

7 AANDEEL VAN DERDEN

	<i>Stand per 31-12-2009</i>	<i>Toevoeging / onttrekking</i>	<i>Stand per 31-12-2010</i>
Aandeel van derden	0	0	0
Totaal aandeel van derden	0	0	0

Van de deelneming Calendula Oil BV is geen informatie ontvangen met betrekking tot de balans en winst- en verliesrekening over 2010. Omdat het belang van deze deelneming op het totaal gering is, zijn deze cijfers niet verwerkt in de voorliggende jaarrekening. De vorderingen van Stichting DLO op Calendula Oil BV zijn geheel voorzien. Het risico dat op deze deelneming wordt gelopen is hierdoor gering. Het kapitaalbelang in Calendula Oil BV ultimo 2010 bedraagt 56%.

Bedragen * € 1000,-

8 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2009	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2010
WW-verplichtingen	4.924	3.141	904	1.429	5.732
WAO/WGA	86	400	3	83	400
Voorziening gratificaties ambtsjubilea	4.742	611	661	0	4.692
Reorganisatiekosten	17.060	59	4.401	1.463	11.255
Product-/contractrisico's	2.765	374	211	487	2.441
Overige materiële voorzieningen	0	72	-2	3	71
Totaal voorzieningen	29.577	4.657	6.178	3.465	24.591

Met ingang van 2011 is Stichting DLO eigen risicodragers geworden voor de voorziening Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Aan deze voorziening heeft in 2010 een dotatie plaatsgevonden van € 0,4 mln. Onder de reorganisatiekosten is onder meer de voorziening voor het herstructureringsplan 'Focus 2006' verwerkt. In 2010 is aan deze voorziening een bedrag van € 3,6 mln. onttrokken. Verder is onder de reorganisatiekosten de voorziening Praktijkonderzoek en de voorziening Lelystad Biologicals verwerkt. Aan deze voorzieningen is een bedrag van € 0,1 mln. respectievelijk € 0,4 mln. onttrokken.

	31-12-2010	31-12-2009
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	10.114	10.172
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	6.796	9.871
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	7.681	9.534
Totaal voorzieningen	24.591	29.577

9 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2009	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2010
Schuld aan EL&I	107.797	0	3.944	103.853
Meerjarensparmodel	958	166	179	945
Overige langlopende schulden	26.334	3.727	4.507	25.554
Subtotaal langlopende schulden	135.089	3.893	8.630	130.352
Financiële leaseverplichtingen	769	0	310	459
Totaal langlopende schulden	135.858	3.893	8.940	130.811

Bedragen * € 1000,-

De schuld aan het ministerie van EL&I bestaat uit een drietal leningen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	135.408	4,50%	50.398	82.210	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	9.805	17.939	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	1.735	3.704	188
Totaal	169.736		61.938	103.853	3.945

De jaarlijkse lineaire aflossing van deze leningen bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 15,8 mln. een looptijd korter dan 5 jaar. Ultimo 2010 is formeel niet vastgelegd of jaarlijks een extra aflossing over de EL&I lening gaat plaatsvinden ten bedrage van € 1,9 mln. per jaar. Om deze reden is deze jaarlijkse extra aflossing als langlopend verwerkt.

Aanvullende informatie met betrekking tot de overige langlopende schulden:

	Lening	Rente	Looptijd in jaren	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Rabobank Flevoland	3.037	3,75%	10	1.664	1.061	312
De Lage Landen Financial Services	425	n.v.t.			425	
Triodos Bank, Zeist	20.500	3,00%	10	8.492	9.885	2.123
Triodos Bank, Zeist	19.500	3,00%	10	8.287	9.141	2.072
Rabobank Vallei en Rijn	375	3,60%	10	187	151	37
Stichting Restaurant v/d Toekomst	1.871	10 jaars funding +0,2%	10	745	940	186
Overig	5.268	6%	4	0	3.951	1.317
Totaal	50.976			19.375	25.554	6.047

Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 22,7 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

De financiële leaseverplichtingen bestaan uit:

Omschrijving	Totaal (k€)	Rente	Cumulatieve leasebedragen	Langlopend	Kortlopend
De Lage Landen Financial Services	2.612	Nvt	1.841	459	312
Totaal	2.612	Nvt	1.841	459	312

Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 0,5 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Bedragen * € 1000,-

10 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vooruitontvangen van derden	42.704	46.365
Vooruitontvangen van derden – onderhanden werk	26.482	20.228
Schulden leveranciers	11.311	12.998
Te betalen belastingen	13.411	14.122
Schulden aan gelieerde partijen	273	34
Nog af te ronden programmaonderzoek EL&I	5.047	6.147
Overlopende passiva	14.716	13.358
Overig	28.950	28.513
Totaal kortlopende schulden	142.894	141.765

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 6,0 mln.) en de nog niet opgenomen vakantiedagen (€ 5,1 mln.) verwerkt. De jaarlijkse lineaire aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van EL&I ad € 3,9 mln., het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 6,0 mln.) en de in 2010 vervallende leasetermijnen (€ 0,3 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

De af te dragen loonheffing en sociale lasten zijn verwerkt onder de te betalen belastingen.

De schuld aan gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Wageningen University	34	239	273
Totaal	34	239	273

De post schulden aan Wageningen University betreft kortlopende posities die maandelijks onderling worden afgerekend.

Het NAPRO (Nog Af te ronden PROgrammaonderzoek) bedraagt € 5,0 mln. (3,3%). Dit is exclusief de vooruitontvangen bedragen High Containment Unit € 0,4 mln. oftewel 0,2%. Het NAPRO betreft EL&I opdrachten in het kader van het Programmaonderzoek in een afrondende fase. Aan het maximaal door EL&I geaccepteerde niveau voor het NAPRO van 5,0% wordt hiermee voldaan. De in 2010 beschikbare EL&I-programmafinanciering bedraagt in totaal € 155,1 mln., waar een bedrag van € 1,0 mln. trekkingsrechten Productschap is inbegrepen. De totale subsidie exclusief BTW voor programmagelden van EL&I (Kennisbasis, Wettelijke taken en Beleidsondersteunend Onderzoek) bedraagt (inclusief additioneel) € 154,1 mln.

Bedragen * € 1000,-

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten (geconsolideerd)

Ultimo 2010 zijn er geen bedragen verpand. Stichting DLO, via Wageningen University, heeft een borgstelling aan haar dochtermaatschappijen afgegeven voor de Europese Commissie voor een bedrag van € 2,3 mln.

Aangegane verplichtingen ter zake van investering- en renovatieverplichtingen, huur, operational lease en dergelijken bedroegen ultimo 2010 € 42,9 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 12,4 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 16,9 mln. De termijnen die na vijf jaar vervallen bedragen derhalve € 13,6 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan vervallend binnen 1 jaar	Waarvan vervallend tussen 1 en 5 jaar	Waarvan vervallend na 5 jaar
Investeringen	1.960	1.960	0	0
Huurverplichtingen	21.943	2.013	6.691	13.239
Leaseverplichtingen	1.102	455	647	0
Onderhoudscontracten	3.733	1.248	2.485	0
Energie	10.434	5.229	5.205	0
Lening Knowhouse BV	142	142	0	0
Schoonmaak / beveiliging / koffie aut.	1.831	763	663	405
Overig	1.791	621	1.170	0
Totaal	42.936	12.431	16.861	13.644

In het kader van het Strategisch Nieuwbouw Plan heeft Stichting DLO voor een totaalbedrag van € 1,5 mln. aan bankgaranties van derden ontvangen.

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderingsgrondslagen op nul gewaardeerd. Tevens is in het kader van de fusie van de Praktijkcentra een aantal vaste activa om niet verkregen. Bij verkoop van deze om niet verkregen zaken rust een verplichting aan de oorspronkelijke inbrengers.

DLO heeft de samenwerking in het project Biosciencepark beëindigd. Over de financiële afwikkeling van dit project is met de andere partners nog geen overeenstemming bereikt.

Stichting DLO beschikt per balansdatum over een kredietfaciliteit van € 1,1 mln.

Windmolenparken- groepsmaatschappijen van Stichting DLO

Zowel windmolenpark Mammoethocht BV als windmolenpark Neushoorntocht BV hebben een recht van opstal verkregen van Stichting DLO voor de bouw van de windmolens.

Als onderpand van de lening van zowel windmolenpark Neushoorntocht BV en windmolenpark Mammoethocht BV is een hypotheek gevestigd op het recht van opstal. Daarnaast zijn de windturbines, de leverings- en garantieovereenkomst, de onderhoudsovereenkomst, de energieleveringsovereenkomst en het saldo van de bankrekeningen aan de financier verpand. Verder is met de financier overeengekomen dat beide BV's een deposito van € 1,2 mln. aanhouden ter zekerheid voor rente- en aflossingstermijnen.

Ten behoeve van Exploitatiemaatschappij Windmolenparken Lelystad BV is een bankgarantie afgegeven ad € 3,3 mln. Verder zijn de vorderingen op de energiemaatschappijen verpand aan de financier.

Van de partij die Cedi Diagnostics in 2009 van Stichting DLO heeft gekocht, zijn bankgaranties (voor totaal maximaal € 0,8 mln.) ontvangen in het kader van eventueel nog te ontvangen earn-out nabetalingen in de periode 2010-2012.

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de winst- en verliesrekening

11 BATEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Contractresearch		
EU	21.065	19.908
Overheden	47.087	40.728
Productschappen	16.837	18.325
Bedrijfsleven	40.021	43.391
EL&I-financiering - anders dan subsidieregeling	15.497	14.108
Overig	6.356	7.103
Totaal contractresearch	146.863	143.563
Octrooien en licenties	2.965	2.986
Opbrengst verkopen	14.678	16.789
Analyses en adviezen	6.931	6.541
Ministerie van EL&I – conform subsidieregeling		
Beleidsondersteunend Onderzoek en Wettelijke Onderzoekstaken	120.388	121.303
Kennisbasis	35.048	34.789
Totaal Ministerie van EL&I – conform subsidieregeling	155.436	156.092
Verkoop onroerend goed	3.509	804
Cursusgelden (WI)	2.099	1.529
Opbrengst windmolens	6.438	8.343
Overig	18.783	14.765
Totaal baten	357.702	351.412

Bedragen * € 1000,-

LASTEN

12 PERSONELE KOSTEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Kosten vast personeel	152.660	154.405
Kosten tijdelijk personeel	20.850	19.328
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	9.937	10.659
Overige personeelskosten	5.467	6.278
Dotatie voorziening WW-verplichtingen	1.712	1.539
Dotatie voorziening WAO	317	-76
Dotatie overige personele voorzieningen	611	451
Totaal personele kosten	191.554	192.584

De directe personeelskosten van tijdelijk en vast personeel zijn gedaald met € 0,2 mln. Deze daling wordt enerzijds veroorzaakt door een daling van het aantal volume fte van 61 excl. stagiair(e)s en anderzijds door een stijging van de gemiddelde personele lasten per fte (2,3%).

Personeel met een arbeidscontract voor onbepaalde tijd is opgenomen onder vast personeel. Onder tijdelijk personeel wordt personeel met een arbeidscontract voor bepaalde tijd weergegeven.

Het gemiddeld aantal medewerkers exclusief stagiair(e)s bedroeg in het verslag jaar 2.766 (2009: 2.827). In de personele kosten is voor sociale lasten € 7,1 mln. (2009: € 7,0 mln.) begrepen en voor pensioenpremies € 19,7 mln. (2009: € 19,2 mln.).

Het aandeel van Stichting DLO in de beloning van de Raad van Bestuur bedroeg in het verslagjaar € 0,4 mln. (2009: € 0,4 mln.). Dit is inclusief pensioen- en soortgelijke verplichtingen. Onder de post kosten vast personeel is € 31.000 (2009: € 36.000) begrepen voor beloningen aan de leden van de Raad van Toezicht. In paragraaf 2.4 is het beloningsoverzicht conform de WOPT opgenomen.

Bedragen * € 1000,-

13 ALGEMENE KOSTEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Huisvestingskosten	23.025	25.081
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	21.935	20.196
Bijzondere waardeveranderingen (im)materiële vaste activa	4.800	4.511
Overige apparatuurkosten	8.105	8.102
Overige algemene kosten	19.658	22.594
Dotatie voorzieningen:		
Reorganisatiekosten	-1.404	3.989
Product- / contractrisico's	-113	-20
Overige voorzieningen	69	66
Totaal dotatie algemene voorzieningen	-1.448	4.035
Totaal algemene kosten	76.075	84.519

Onder overige algemene kosten zijn onder meer begrepen bureaunkosten inclusief telefoon, porti en kopieerkosten (€ 3,3 mln.), voorziening dubieuze debiteuren (€ -0,5 mln.), voorziening projectverliezen (€ 1,2 mln.), reis- en verblijfkosten (€ 8,7 mln.), boeken en abonnementen (€ 2,4 mln.), representatiekosten (€ 0,5 mln.), PR-activiteiten (€ 0,5 mln.) en niet terug te vorderen BTW (€ 2,1 mln.). Verder zijn onder de overige algemene kosten de accountantskosten verwerkt ten bedrage van € 826.302, waarvan € 169.808 voor de controlewerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening.

Onder de mutatie reorganisatiekosten is de vrijval van de voorziening Lelystad Biologicals € 1,3 mln. en de voorziening Praktijkonderzoek € 0,1 mln. verwerkt

Specificatie afschrijvingen en waardeveranderingen

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Afschrijvingen		
Materiële vaste activa	21.935	20.196
Totaal afschrijvingen	21.935	20.196
Waardeveranderingen		
Materiële vaste activa	4.800	4.511
Totaal waardeveranderingen	4.800	4.511

Bedragen * € 1000,-

Bijzondere waardeveranderingen in 2009 en 2010:

	2010	2009
Lelystad Biologicals		3.200
Lelystad slachthuis		1.311
Rikilt VWA	517	
Lelystad	1.756	
Spelderholt	1.975	
Sterksel	552	
Totaal waardeveranderingen	4.800	4.511

De bijzondere waardeveranderingen hebben betrekking op gebouwen of onderdelen van gebouwen waarvan de bestemming is gewijzigd, waardoor de indirecte opbrengstwaarde is verlaagd.

14 SPECIFIEKE KOSTEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Specifieke kosten	28.162	27.399
Diensten door derden	45.257	37.489
Bijdragen en subsidies	351	506
Totaal specifieke kosten	73.770	65.394

15 OVERIGE BATEN EN LASTEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Verkoop Lelystad Biologicals	0	7.716
Totaal overige baten en lasten	0	7.716

16 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	Resultaat 2010	Resultaat 2009
Financiële baten	1.233	1.223
Financiële lasten	-6.053	-6.206
Totaal financiële baten en lasten	-4.820	-4.983

Onder de financiële baten zijn de ontvangen rentebaten op in het verslagjaar aanwezige banktegoeden weergegeven. Onder de financiële lasten is onder andere de betaalde rente van de leningen ter financiering van de gebouwen en terreinen van het ministerie van EL&I verantwoord voor € 5,1 mln.

Bedragen * € 1000,-

17 BELASTINGEN UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening (Vpb)	0	-635
Totaal belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	-635

Eind 2009 heeft de Belastingdienst aangegeven dat Lelystad Biologicals als niet-VPB plichting wordt aangemerkt, dit heeft tot gevolg dat de latente belastingvordering van € 0,6 mln. in 2009 vrij is gevallen ten gunste van het resultaat.

18 RESULTAAT UIT DEELNEMINGEN

	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
VOF Oostwaardhoeve	0	-94
Fresh Forward Holding BV	72	-68
Covaccine BV	0	0
Pepscan Systems BV	-879	-71
Nsure Holding BV	-100	0
Lactive BV	0	0
Totaal resultaat uit deelnemingen	-907	-233

Het resultaat uit deelnemingen betreft het resultaat van tegen nettovermogenswaarde en tegen verkrijgingprijs gewaardeerde deelnemingen.

19 AANDEEL VAN DERDEN IN HET RESULTAAT

De post aandeel van derden betreft het 44% belang van derden in Calendula Oil BV en bedraagt nihil.

Bedragen * € 1000,-

Enkelvoudige balans

Na bestemming van het netto resultaat

ACTIVA		31-12-2010	31-12-2009
VASTE ACTIVA			
20	Materiële vaste activa	314.711	299.956
21	Financiële vaste activa	81.488	107.893
	Totaal vaste activa	396.199	407.849
VLOTTENDE ACTIVA			
22	Vorraden	4.066	47
23	Vorderingen en overlopende activa	110.141	65.111
24	Liquide middelen	43.981	-5.541
	Totaal vlottende activa	158.188	59.617
	TOTAAL ACTIVA	554.387	467.466
PASSIVA			
25	Eigen vermogen		
26	Voorzieningen	279.953	269.377
27	Langlopende schulden	24.590	24.629
28	Kortlopende schulden	109.840	109.558
		140.004	63.902
	TOTAAL PASSIVA	554.387	467.466

Bedragen * € 1000,-

Enkelvoudige Winst- en verliesrekening		
	<i>Resultaat 2010</i>	<i>Resultaat 2009</i>
BATEN	350.915	120.493
LASTEN		
Personele kosten	191.121	44.644
Algemene kosten	69.753	51.178
Specifieke kosten	73.092	18.472
Totaal lasten	333.966	114.294
Overige baten en lasten		
BEDRIJFSRESULTAAT	16.949	6.199
Financiële baten en lasten	-4.128	-2.886
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	12.821	3.313
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
Resultaat uit deelnemingen	-2.245	7.467
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	10.576	10.780
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	10.576	10.780

Bedragen * € 1000,-

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn de in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening opgenomen grondslagen tevens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

20 MATERIELE VASTE ACTIVA

	<i>Bedrijfs- terreinen</i>	<i>Bedrijfs- gebouwen</i>	<i>Vaste inrichting bedrijfs- gebouwen</i>	<i>Apparatuur en inventaris</i>	<i>Werk in uitvoering</i>	<i>Totaal</i>
Boekwaarde 31-12-2009	103.357	182.587	86	4.119	9.807	299.956
Overgenomen activa a.g.v. juridische fusie	92	6	65	14.647	1.205	16.015
Investeringsen	7.132	15.377	-26	6.601	-3.254	25.830
Desinvesteringen	2.326	3.115	-49	-115	-366	4.911
Afschrijvingen	4	11.030	15	6.330	0	17.379
Bijzondere waardeverminderingen	0	4.800	0	0	0	4.800
Boekwaarde 31-12-2010	108.251	179.025	159	19.152	8.124	314.711
Aanschaffingswaarde 31-12-2009	103.357	278.171	101	19.292	9.807	410.728
Overgenomen activa a.g.v. juridische fusie	108	12	478	63.030	1.205	64.833
Aanschaffingen 2010	7.131	15.377	-26	6.602	-3.254	25.830
Aanschafwaarde desinvesteringen 2010	2.326	10.544	-142	839	-366	13.201
Aanschafwaarde 31-12-2010	108.271	283.016	695	88.084	8.124	488.190
Cumulatieve afschrijvingen	20	76.022	536	68.789	0	145.367
Cumulatieve waardeverminderingen	0	27.969	0	143	0	28.112
Boekwaarde 31-12-2010	108.251	179.025	159	19.152	8.124	314.711
Desinvesteringen waarvan:						
- Aanschaffingsprijs	2.326	10.543	-142	839	-366	13.200
- Afschrijvingen	0	7.428	-93	954	0	8.289
Totaal desinvesteringen	2.326	3.115	-49	-115	-366	4.911

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2010 bedroeg € 11,2 mln. en de onttrekking € 13,9 mln. De overige mutaties op de post werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering is naast een aantal kleinere bouwprojecten het Strategisch Nieuwbouw Plan (€ 5,9 mln. Onderwijsruimte Technotron, € 1,2 mln. Atlas, € 0,8 mln. Radix en € 0,6 mln. infrastructuur), Nieuwbouw CVI (€ 0,6 mln.), ASG Lelystad (€ 0,5 mln.) en Atrium (€ 0,4 mln.) verwerkt.

Opgeleverd zijn onder meer Onderwijsruimte Technotron € 6,0 mln., Nieuwbouw CVI € 3,5 mln., ASG installaties € 1,5 mln., Bosma Zathe mestvergister € 1,4 mln., Radix € 1,3 mln., ASG Lelystad € 0,5 mln. en CVI € 0,5 mln.

Bedragen * € 1000,-

Het onroerend goed van Stichting DLO is verzekerd voor € 482,5 mln. (peildatum 1-6-2010). De WOZ-waarde bedraagt € 272,7 mln. (peildatum 1-1-2010).

21 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	10.644	26.526
Overige deelnemingen	58	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	8.130
Vorderingen op gelieerde partijen	273	100
Ledenkapitaal	1.319	0
Vordering op het Ministerie van EL&I	69.194	73.137
Totaal financiële vaste activa	81.488	107.893

De post deelnemingen in groepsmaatschappijen is ten opzichte van 2009 gedaald door de juridische fusie tussen Stichting DLO en een aantal dochters (zie onderstaande tabel):

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings /desinvestering	Overige mutaties (fusie)	Afwaardering	Resultaat 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Alterra BV	5.295		-5.295	0	0	0
Agrotechnology & Food	-21.136		21.136	0	0	0
Innovations BV						
Landbouw-Economisch	18.754		-18.754	0	0	0
Instituut (LEI) BV						
PPO BV	3.995		-3.995	0	0	0
Plant Research	13.710		-13.710	0	0	0
International BV						
Livestock Research BV	1.004		-1.004	0	0	0
IMARES BV	3.895		-3.895	0	0	0
Holding Wageningen UR	1.009		11.780	0	-2.145	10.644
Totaal	26.526	0	-13.737	0	-2.145	10.644

Uitsplitsing van de post overige deelnemingen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Investerings /desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Beijing China	0	53	0	0	0	53
Lactive BV	0	0	0	0	0	0
Bfactory BV	0	0	5	0	0	5
Totaal	0	53	5	0	0	58

Overige mutaties als gevolg van de wijziging van de juridische structuur.

Bedragen * € 1000,-

De post vorderingen op groepsmaatschappijen is ten opzichte van 2009 gedaald door juridische fusie met DLO Holding BV. De vordering van DLO Holding BV is per 31 december 2010 een vordering van Stichting DLO:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Agrotechnology & Food Innovations BV	8.130	-8.130	0
Totaal	8.130	-8.130	0

De vordering op gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Nsure Holding BV	100	-100	0
Fresh Forward	0	250	250
Bfactory	0	23	23
Totaal	100	173	273

Het ledenkapitaal is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie a.g.v. juridische fusie	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Avebe	0	73	-13	60
Bloemenveiling Aalsmeer (VBA)	0	3	0	3
FrieslandCampina	0	1.073	32	1.105
Cosun	0	68	-3	65
CSM	0	3	-3	0
CSVCOVAS	0	0	7	7
Flora Holland	0	3	0	3
Forfarmers	0	0	61	61
Fruitmasters	0	3	0	3
Greenery	0	5	-2	3
Koelhuis Mastland	0	3	0	3
Nautilus	0	1	-1	0
Nedato	0	2	0	2
Noliko	0	3	-1	2
Potatopol	0	1	1	2
Totaal	0	1.241	78	1.319

Bedragen * € 1000,-

De vordering op het ministerie van EL&I bestaat uit een drietal bedragen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	83.949	0%	33.597	47.552	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	9.807	17.938	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	1.735	3.704	188
Totaal	118.278	0%	45.139	69.194	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

22 VOORRADEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vorraden		
Handelsvoorraad	2.532	47
Levende have	1.632	0
Geoogste landbouwproducten	675	0
Voorraad halffabricaat	290	0
Subtotaal voorraden	5.129	47
Af: Gedeclareerde termijnen	-1.063	0
Totaal voorraden	4.066	47

Bedragen * € 1000,-

23 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2010	31-12-2009
Debiteuren	32.022	3.097
Debiteuren groepsmaatschappijen	0	0
Debiteuren gelieerde partijen	0	0
Af: Voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-2.451	-251
Totaal debiteuren	29.571	2.846
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	367.553	35.458
Af: Gedeclareerde termijnen	336.828	26.394
Opdrachten van derden, geen EL&I	30.725	9.064
Af: verwachte verliezen	-2.985	-1.200
Verwerkt onder kortlopende schulden	26.482	-1.807
Nog te factureren projectkosten	54.222	6.057
Voorschotten	1.005	329
Te vorderen BTW	0	-1.331
Vorderingen op groepsmaatschappijen	3.323	41.509
Vorderingen op gelieerde partijen	10.063	6.809
Overlopende activa	7.749	4.701
Overig	4.208	4.191
Totaal voorschotten en overlopende activa	26.348	56.208
Totaal vorderingen en overlopende activa	110.141	65.111

Onderhanden werk omvat het saldo van toegerekende projectkosten minus gedeclareerde termijnen. De post wordt gecorrigeerd voor een voorziening voor verwachte verliezen. Toerekening van het resultaat vindt plaats volgens de percentage of completion methode. Maatstaf hierbij is de mate van realisatie van de geprognosticeerde kosten. Verliezen op projecten worden direct genomen.

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

De post vorderingen op gelieerde partijen zijn vorderingen op Wageningen University. Het betreft kortlopende posities die maandelijks onderling worden afgerekend.

Het deel van de vordering op het ministerie van EL&I dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen

Bedragen * € 1000,-

24 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2010	31-12-2009
Kas	59	19
Bank (incl. kruisposten)	15.104	-5.560
Deposito	28.818	0
Totaal liquide middelen	43.981	-5.541

De liquiditeit is gestegen met € 54,2 mln. Deze stijging wordt grotendeels (€ 47,0 mln.) verklaard door de juridische fusie.

Schatkistbankieren

Stichting DLO dient op basis van 'Eerste wijzigingsbesluit aanwijzingsbesluit rechtspersonen met een beperkte kasbeheerfunctie', d.d. 10 december 2007, deel te nemen aan Schatkistbankieren. Deze deelname geldt alleen voor de publieke middelen en is ingaan op 1 april 2010.

Het saldo liquide middelen staat vrij ter beschikking. De kredietfaciliteit van Stichting DLO bedraagt € 1,1 mln. Van het saldo liquide middelen bestaat k€ 15.358 uit vooruitontvangen subsidies die doorgestort moeten worden naar contractpartners (doorstortgelden).

25 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2009	269.377	269.377
Resultaatbestemming	10.576	10.576
Saldo per 31-12-2010	279.953	279.953

Het positieve netto resultaat van € 10,6 mln. over het verslagjaar is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt.

Bedragen * € 1000,-

26 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2009	Fusie	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2010
WW-verplichtingen	1.743	2.002	3.141	-275	1.429	5.732
WAO/WGA	3		400	-81	83	401
Overige personele voorzieningen	4.742		558	607	0	4.693
Reorganisatiekosten	16.641		59	3.985	1.463	11.252
Product-/ contractrisico's	1.500	1.054	374	0	487	2.441
Overige materiële voorzieningen	0		72	-2	3	71
Totaal voorzieningen	24.629	3.056	4.604	4.234	3.465	24.590

Specificatie van de looptijd van de voorzieningen:

	31-12-2010	31-12-2009
Kortlopend (vervallend binnen 1 jaar)	10.113	5.584
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	6.796	9.546
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	7.681	9.499
Totaal voorzieningen	24.590	24.629

Met ingang van 2011 is Stichting DLO eigen risicodragers geworden voor de voorziening Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Aan deze voorziening heeft in 2010 een dotatie plaatsgevonden van € 0,4 mln. Onder de reorganisatiekosten is onder meer de voorziening voor het herstructureringsplan 'Focus 2006' verwerkt. In 2010 is aan deze voorziening een bedrag van € 3,6 mln. onttrokken. Verder is onder de reorganisatiekosten de voorziening Praktijkonderzoek en de voorziening Lelystad Biologicals verwerkt. Aan deze voorzieningen is een bedrag van € 0,1 mln. respectievelijk € 0,4 mln. onttrokken.

Bedragen * € 1000,-

27 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2009	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2010
Schuld aan EL&I	107.797	0	3.944	103.853
Meerjarenspaarmodel	446	550	51	945
Overige langlopende schulden	1.315	3.727	0	5.042
Subtotaal langlopende schulden	109.558	4.277	3.995	109.840
Financiële leaseverplichtingen	0	0	0	0
Totaal langlopende schulden	109.558	4.277	3.995	109.840

De schuld aan het ministerie van EL&I bestaat uit een drietal leningen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	135.408	4,50%	50.398	82.210	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	9.805	17.939	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	1.735	3.704	188
Totaal	169.736		61.938	103.853	3.945

De jaarlijkse lineaire aflossing van deze leningen bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 15,8 mln. een looptijd korter dan 5 jaar. Ultimo 2010 is formeel niet vastgelegd of jaarlijks een extra aflossing over de EL&I lening gaat plaatsvinden ten bedrage van € 1,9 mln. per jaar. Om deze reden is deze jaarlijkse extra aflossing als langlopend verwerkt.

Aanvullende informatie met betrekking tot de overige langlopende schulden:

	Lening	Rente	Looptijd in jaren	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Rabo Vallei en Rijn	375	3,60%	10	187	151	37
Stichting Restaurant v/d Toekomst	1.871	10 jaars funding +0,2%	10	745	940	186
Overig	5.268	6%	4	0	3.951	1.317
Totaal	7.514			932	5.042	1.540

Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 4,8 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Bedragen * € 1000,-

28 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2010	31-12-2009
Vooruitontvangen van derden	42.704	22.977
Vooruitontvangen van derden – onderhanden werk	26.482	-1.807
Schulden leveranciers	11.146	2.424
Schulden leveranciers groepsmaatschappijen	0	0
Schulden leveranciers gelieerde partijen	0	0
Te betalen belastingen	13.331	5.413
Schulden aan groepsmaatschappijen	2.790	8.739
Schulden aan gelieerde partijen	258	0
Nog uit te voeren onderzoek EL&I	5.047	818
Overlopende passiva	14.116	6.229
Overig	24.130	19.109
Totaal kortlopende schulden	140.004	63.902

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 6,0 mln.) en de nog niet opgenomen vakantiedagen (€ 5,1 mln.) verwerkt. De jaarlijkse lineaire aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van EL&I ad € 3,9 mln., het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 6,0 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

De af te dragen loonheffing en sociale lasten zijn verwerkt onder de te betalen belastingen.

De schuld aan gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2009	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2010
Wageningen University	0	258	258
Totaal	0	258	258

De post schulden aan Wageningen University betreft kortlopende posities die regelmatig onderling worden afgerekend.

De kortlopende schuld aan groepsmaatschappijen betreft kortlopende posities die regelmatig onderling worden afgerekend.

Bedragen * € 1000,-

• **Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten (enkelvoudig)**

Ultimo 2010 zijn er geen bedragen verpand. Stichting DLO, via de Wageningen Universiteit, heeft een borgstelling aan haar dochtermaatschappijen afgegeven voor de Europese Commissie voor een bedrag van € 2,3 mln.

Aangegane verplichtingen ter zake van investering- en renovatieverplichtingen, huur, operational lease en dergelijken bedroegen ultimo 2010 € 42,9 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 12,4 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 16,9 mln. De termijnen die na vijf jaar vervallen bedragen derhalve € 13,6 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan vervallend binnen 1 jaar	Waarvan vervallend tussen 1 en 5 jaar	Waarvan vervallend na 5 jaar
Investerings	1.960	1.960	0	0
Huurverplichtingen	21.943	2.013	6.691	13.239
Leaseverplichtingen	1.102	455	647	0
Onderhoudscontracten	3.733	1.248	2.485	0
Energie	10.434	5.229	5.205	0
Lening Knowhouse BV	142	142	0	0
Schoonmaak / beveiliging / koffie aut.	1.831	763	663	405
Overig	1.791	621	1.170	0
Totaal	42.936	12.431	16.861	13.644

In het kader van het Strategisch Nieuwbouw Plan heeft Stichting DLO voor een totaalbedrag van € 1,5 mln. aan bankgaranties van derden ontvangen.

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderingsgrondslagen op nul gewaardeerd.

DLO heeft de samenwerking in het project BioSciencepark beëindigd. Over de financiële afwikkeling van dit project is met de andere partners nog geen overeenstemming bereikt.

Stichting DLO beschikt per balansdatum over een kredietfaciliteit van € 1,1 mln.

Overige gegevens

• Bestemming resultaat

De statuten van Stichting DLO bevatten geen bepaling over de wijze van winstbestemming. Het College van Bestuur van Stichting DLO stelt voor om het positieve netto resultaat van € 10,6 mln. aan de algemene reserve toe te voegen.

• Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

• Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek te Wageningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2010 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol DLO 2009. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controle-werkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in het Controleprotocol DLO 2009.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Arnhem, 23 mei 2011

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. F. de Bruijn RA

Bedragen * € 1000,-

3.3.3 Bijlagen Stichting DLO

• Bijlage 1 Overzicht aan- en verkoop onroerend goed

<i>Grond, terrein en infrastructuur</i>	<i>HA</i>	<i>Aankoop</i>	<i>Verkoop</i>	<i>Briefnummer</i>
Wageningen (Mansholtlaan)	5,27	6.955		DKI.2010/726
Westmaas (Stougjesdijk)	2,02	115		DKI.2010/1034
Randwijk (Knoppersweg)	21,20		481	DWK,2004/1872
Lelystad (Edelhertweg/Houtribweg)	0,20		5	DK.2007/1042
Wageningen (Binnenhaven/Marijkeweg/Nieuwe Kanaal)	2,58		1.340	DK.2007/2341
Wageningen (Mansholtlaan/Droevendaalsesteeg)	1,18		1.181	DK.2007/2628
Subtotaal grond, terrein en infrastructuur		7.070	3.007	
<i>Gebouwen</i>		<i>Aankoop</i>	<i>Verkoop</i>	<i>Briefnummer</i>
Randwijk (Knoppersweg)			3	DWK,2004/1872
Wageningen (Binnenhaven/Marijkeweg/Nieuwe Kanaal)			2.167	DK.2007/2341
Subtotaal gebouwen		0	2.170	
Totaal		7.070	5.177	
<i>Uitsplitsing Verkoop</i>		<i>Verkoopopbrengst</i>	<i>Boekwaarde</i>	<i>Boekwinst</i>
Randwijk (Knoppersweg)		1.545	484	1.061
Wageningen (Binnenhaven/Marijkeweg/Nieuwe Kanaal)		5.428	3.507	1.921
Wageningen (Mansholtlaan/Droevendaalsesteeg)		1.695	1.181	514
Zegveld (Rondweg/Oude Meije)		7	0	7
Lelystad (Edelhertweg/Houtribweg)		11	5	6
Totaal		8.686	5.177	3.509

Bedragen * € 1000,-

• **Bijlage 2 Verantwoording EL&I subsidie 2010**

Subsidieverlening Stichting DLO 2010

Kennisbasis	32.401	
ICRA	230	
Phytophthora	1.204	
Potato Genome Sequencing Consortium	500	
ERA-projecten	49	
Beleidsondersteunend onderzoek	41.870	
NAP-gelden	568	
Prioriteiten Minister	7.400	
Kennis voor Beleid	1.099	
Wettelijke onderzoeksTaken	40.062	
Additionele projecten	29.862	
EL&I-geld	155.245	
- KB – Compensatie aflossing lening	2.800	
- KB – Compensatie aflossing lening PO	957	
- KB – Compensatie lening IAC/ILRI	188	
- Correctie vraaguitval i.v.m. kwijtschelding lening	-56	
- BTW	28.698	
- Trekkingsrechten PT	-1.000	
- Betaling via laser/honingregeling	-162	
Totaal subsidieverlening Stichting DLO 2010	186.670	Brief met referentienummer 171164 d.d. 14 december 2010
Subsidieverlening EL&I verwerkt via balans		
Compensatie aflossing lening EL&I-deel DLO	2.800	Balanspost EL&I Vordering
Compensatie aflossing lening EL&I-deel PO	957	Balanspost EL&I Vordering
Compensatie aflossing lening EL&I-deel IAC/ILRI	188	Balanspost EL&I Vordering
BTW DLO	28.698	Afloop via balans
Subsidieverlening EL&I verwerkt via balans	32.643	
Te verantwoorden baten EL&I	154.027	
Mut. nog uit te voeren onderzoek EL&I	1.100	Balanspost nog uit te voeren onderzoek
HCU-gelden – vooruitontvangen bedragen	309	Balanspost vooruitontvangen bedragen
Overig verantwoord onder EL&I baten	0	
Verantwoorde baten jaarrekening Stichting DLO	155.436	

3.4 Bezoldiging

Overzicht bezoldigingen

		2010			2009		
		<i>Belast- baar loon¹⁾</i>	<i>Voorz. tbv. beloning op termijn</i>	<i>Totaal</i>	<i>Belast- baar loon</i>	<i>Voorz. tbv. beloning op termijn</i>	<i>Totaal</i>
Raad van Bestuur							
Dijkhuizen A.A.	voorzitter	276.779	74.323	351.102	278.296	73.138	351.434
Breukink I.J.J.H.	lid	188.155	75.741	263.896	187.968	74.480	262.448
Kropff, M.J.	rector magnificus, vice voorzitter	222.343	54.495	276.838	222.785	53.108	275.893
Overige							
	directeur	166.776	47.023	213.799	151.431	37.852	189.283
	directeur	–	–	–	164.180	36.989	201.169
	directeur	176.692	36.989	213.681	–	–	–
	hoogleraar	154.735	39.303	194.038	153.319	38.769	192.088

¹⁾ In de kolom belastbaar loon is het belastbaar loon opgenomen, vermeerderd met stortingen in het kader van aanvullende individuele pensioenregelingen die ten laste van het salaris van de werknemer zijn gedaan. In de kolom voorzieningen ten behoeve van beloning op termijn zijn de overige pensioenpremies en de premies in verband met levensloopregelingen opgenomen.

Bedragen omgerekend naar volledig dienstverband. In 2009 en 2010 zijn geen ontslaguitkeringen betaald die leiden tot vermelding conform de WOPT. De leden van de Raad van Bestuur ontvangen, evenals andere directeuren, een deel van hun salaris in de vorm van een prestatiebeloning, gerelateerd aan specifieke jaarlijkse vastgestelde targets c.q. prestatie-indicatoren.

De bezoldiging van de Raad van Bestuur wordt verdeeld tussen Wageningen University, Stichting Van Hall Larenstein en Stichting DLO op basis van de verdeelsleutel 46,5%/7%/46,5%. Dit betekent dat de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur over 2010 als volgt is opgebouwd:

	<i>Wageningen University</i>	<i>Stichting Van Hall Larenstein</i>	<i>Stichting DLO</i>	<i>Totaal</i>
Dijkhuizen A.A.	163.262	24.577	163.263	351.102
Breukink I.J.J.H.	122.712	18.473	122.711	263.896
Kropff M.J.	128.729	19.379	128.730	276.838

		2010	2009
Raad van Toezicht			
Boer M. de	voorzitter	18.560	19.403
Duijn J.J. van	vice voorzitter	12.145	12.127
Depoele, L. Van	lid	12.145	20.213*
Heemskerk, H.	lid per 1 september 2009	nihil**	nihil**
Maij-Weggen J.R.H.	lid	11.754	12.127
Vink J.A.J.	lid tot 1 september 2009	–	7.867

* de bezoldiging over 2008 is in 2009 uitgekeerd.

** de bezoldiging over 2009 en 2010 is in 2011 uitgekeerd.

De leden van de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur vervullen dezelfde functie in respectievelijk de Raden van Toezicht en de Colleges van Bestuur van Wageningen University, Stichting DLO en Stichting Van Hall Larenstein.

Bijlage 1A Onderwijs Wageningen University

Tabel 1 Overzicht bachelor- en masteropleidingen 2010/ 2011

Bachelor

Master

Opleidingen Biologie, Planten & Dieren

Biologie (BBI)

Dierwetenschappen (BDW)

Plantenwetenschappen (BPW)

Animal Sciences (MAS)

Aquaculture and Fisheries (MAF)

Biology (MBI)

Organic Agriculture (MOA)

Plant Biotechnology (MPB)

Plant Sciences (MPS)

Opleidingen Maatschappij & Economie

Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen (BBC)

Economie en Beleid (BEB)

Gezondheid en Maatschappij (BGM)

Internationale Ontwikkelingsstudies (BIN)

Toegepaste Communicatiewetenschap (BTC)

Applied Communication Science (MCS)

Development and Rural Innovation (MDR)

Food Quality Management (MFQ)

International Development Studies (MID)

Management, Economics and Consumer Studies (MME)

Opleidingen Omgeving & Landschap

Bodem, Water, Atmosfeer (BBW)

Bos- en Natuurbeheer (BBN)

Internationaal Land- en Waterbeheer (BIL)

Landschapsarchitectuur en Ruimtelijke Planning (BLP)

Milieukunde (BMW)

Tourism (BTO)

Climate Studies (MCL)

Environmental Sciences (MES)

Forest and Nature Conservation (MFN)

Geo-information Science (MGI)

Hydrology and Water Quality (MHW)

International Land and Water Management (MIL)

Landscape Architecture and Planning (MLP)

Leisure, Tourism and Environment (MLE)

Meteorology and Air Quality (MMA)

Soil Science (MSS)

Urban Environmental Management (MUE)

Opleidingen Technologie & Voeding

Agrotechnologie (BAT)

Biotechnologie (BBT)

Levensmiddelentechnologie (BLT)

Moleculaire levenswetenschappen (BML)

Voeding en Gezondheid (BVG)

Agricultural and Bioresource Engineering (MAB)

Bioinformatics (MBF)

Biotechnology (MBT)

Food Safety (MFS)

Food Technology (MFT)

Molecular Life Sciences (MML)

Nutrition and Health (MNH)

Tabel 2 Aantal ingeschrevenen aan Wageningen University naar soort inschrijving: totaal aantal, aantal instellingseerstejaars, aantal mannen en vrouwen, per 1 oktober 2010

<i>Inschrijvingsvormen</i>	<i>Man</i>	<i>Vrouw</i>	<i>Totaal</i>	<i>Eerstejaars Man</i>	<i>Eerstejaars Vrouw</i>	<i>Eerstejaars Totaal</i>
Student	2.854	3.631	6.485	774	1.115	1.889
PhD Student	248	279	527	30	14	44
Contractant	1	1	2	1	0	1
Bijvakker	46	42	88	30	32	62
Toehoorder	1	1	2	1	1	2
Erasmus Mundus	11	6	17	11	6	17
Erasmus Double Degree	7	10	17	7	10	17
Erasmus Student	44	89	133	44	88	132
Exch. Student Other	15	12	27	15	11	26
Totaal ingeschrevenen	3.227	4.071	7.298	913	1.277	2.190

Tabel 3 Aantal studenten aan Wageningen University naar studiefase: totaal aantal, aantal instellingseerstejaars, aantal mannen en vrouwen, per 1 oktober 2010

<i>Inschrijvingsvormen</i>	<i>Man</i>	<i>Vrouw</i>	<i>Totaal</i>	<i>Eerstejaars Man</i>	<i>Eerstejaars Vrouw</i>	<i>Eerstejaars Totaal</i>
BSc	1.660	1.876	3.536	460	645	1.105
Doctoraal	11	5	16			
Geen	6	9	15			
MSc	1.177	1.741	2.918	314	470	784
Totaal ingeschrevenen	2.854	3.631	6.485	774	1.115	1.889

Tabel 4 Aantal studenten bacheloropleidingen aan Wageningen University naar opleiding: totaal aantal, aantal eerstejaars, aantal mannen en vrouwen, per 1 oktober 2010

Opleiding	Man	Vrouw	Totaal	Eerstejaars Man	Eerstejaars Vrouw	Eerstejaars Totaal
Agrotechnologie (BAT)	78	5	83	28		28
Bedrijfs- en consumentenwetenschappen (BBC)	126	120	246	27	53	80
Biologie (BBI)	247	216	463	63	61	124
Bos- en natuurbeheer (BBN)	115	66	181	27	20	47
Biologische productiewetenschappen (BBP)	2	1	3			
Biotechnologie (BBT)	133	48	181	35	15	50
Bodem, water, atmosfeer (BBW)	133	72	205	43	27	70
Dierwetenschappen (BDW)	93	247	340	22	111	133
Economie en beleid (BEB)	45	22	67	9	6	15
Gezondheid en maatschappij (BGM)	9	71	80	4	29	33
Internationaal land- en waterbeheer (BIL)	116	60	176	21	14	35
Internationale ontwikkelingsstudies (BIN)	88	227	315	27	57	84
Landschaparchitectuur en ruimtelijke planning (BLP)	136	100	236	35	31	66
Levensmiddelentechnologie (BLT)	80	128	208	27	40	67
Moleculaire wetenschappen (BML)	77	62	139	33	20	53
Milieukunde (BMW)	49	37	86	12	12	24
Plantenwetenschappen (BPW)	61	39	100	16	13	29
Toegepaste communicatie (BTC)	11	33	44	4	17	21
Tourism (BTO)	13	14	27	13	14	27
Voeding en gezondheid (BVG)	48	308	356	14	105	119
Totaal ingeschrevenen	1.660	1.876	3.536	460	645	1.105

Tabel 5 Aantal studenten masteropleidingen aan Wageningen University naar opleiding: totaal aantal, aantal eerstejaars, aantal mannen en vrouwen, per 1 oktober 2010

<i>Opleiding</i>	<i>Man</i>	<i>Vrouw</i>	<i>Totaal</i>	<i>Eerstejaars Man</i>	<i>Eerstejaars Vrouw</i>	<i>Eerstejaars Totaal</i>
Agricultural and Bioresource Engineering (MAB)	26	1	27	5		5
Aquaculture and Fisheries (MAF)	34	22	56	10	7	17
Animal Sciences and Aquaculture (MAS)	91	170	261	24	41	65
Bioinformatics (MBF)	11	3	14	6	2	8
Biology (MBI)	48	59	107		2	2
Biotechnology (MBT)	81	58	139	29	16	45
Climate Studies (MCL)	19	16	35	6	5	11
Applied Communication Science (MCS)	9	24	33	1	4	5
Development and Rural Innovation (MDR)				8	12	20
Environmental Sciences (MES)	81	94	175	30	35	65
Forest and Nature Conservation (MFN)	77	89	166	14	22	36
Food Quality Management (MFQ)	20	35	55	8	16	24
Food Safety (MFS)	19	70	89	7	27	34
Food Technology (MFT)	62	131	193	20	46	66
Geo-Information Science (MGI)	29	11	40	15	3	18
Hydrology and Water Quality (MHW)	36	25	61	10	1	11
International Development Studies (MID)	47	138	185	16	30	46
International Land and Water Management (MIL)	51	36	87	12	7	19
Leisure, Tourism and Environment (MLE)	36	51	87	7	20	27
Landscape Architecture and Planning (MLP)	53	81	134	6	21	27
Meteorology and Air Quality (MMA)	12	8	20	3		3
Management, Economics and Consumer Studies (MME)	90	146	236	14	27	41
Molecular Life Sciences (MML)	23	21	44	3	5	8
Nutrition and Health (MNH)	25	225	250	9	49	58
Organic Agriculture (MOA)	27	36	63	8	14	22
Plant Biotechnology (MPB)	20	29	49	5	9	14
Plant Sciences (MPS)	88	80	168	26	31	57
Soil Science (MSS)	9	9	18	2	1	3
Urban Environmental Management (MUE)	27	38	65	10	17	27
Totaal ingeschrevenen	1.177	1.741	2.918	314	470	784

Tabel 6 Rendementen van de MSc-opleidingen van de cohorten 2006/07 t/m 2008/09 (N in absolute aantallen, na x jaar in %)

Opleiding	Generatie 2006				Generatie 2007			Generatie 2008	
	N	na 2 jr	na 3 jr	na 4 jr	N	na 2 jr	na 3 jr	N	na 2 jr
MAB	10	50	80	90	18	83	89	19	79
MAF	7	71	100	100	10	30	70	19	42
MAK/MDR	26	50	81	85	30	57	87	30	57
MAS	82	41	78	83	89	57	87	106	72
MBF	1	0	0	0	6	33	83	12	83
MBI	38	87	100	100	34	71	94	49	76
MBT	47	70	85	91	59	78	93	70	80
MCS	8	25	88	88	12	67	83	10	50
MEA/ MCL	6	83	100	100	4	75	75	5	60
MES	90	60	86	89	69	72	90	50	70
MFN	66	59	91	97	58	60	88	58	59
MFQ	29	59	72	76	20	55	75	11	82
MFS	24	88	92	96	29	79	97	38	58
MFT	68	84	94	96	74	78	97	68	78
MGI	23	57	87	91	13	69	92	22	82
MHW	19	26	53	68	17	76	94	17	65
MID	49	51	78	88	38	55	82	84	55
MIL	30	50	90	90	27	59	96	39	59
MLE	22	55	82	82	33	42	76	38	42
MLP	41	56	85	93	33	48	85	36	50
MMA	10	60	90	90	10	40	90	12	67
MME	106	82	97	97	90	80	90	126	87
MML	17	88	94	94	14	57	93	13	62
MNH	65	51	91	95	71	82	97	80	75
MOA	25	44	52	64	15	60	87	13	54
MPB	5	80	80	80	10	40	100	15	56
MPS	40	68	90	93	43	77	95	55	69
MSS	11	55	55	73	8	88	88	9	78
MUE	18	72	78	78	20	55	70	10	70
Totaal opleidingen	983	62	86	90	954	67	89	1.108	68
Totaal inclusief omzwaaiers	983	63	87	92	954	68	90	1.108	69

Tabel 7 Rendementen van de BSc-opleidingen op basis van de herinschrijvingen in het tweede jaar (N t+1). Cohorten 2005/06 t/m 2007/08 (N en N t+1 in absolute aantallen, na x jaar in %)

Opleiding	Generatie 2005					Generatie 2006				Generatie 2007		
	N	N t+1	na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	N	N t+1	na 3 jr	na 4 jr	N	N t+1	na 3 jr
BAT	6	6	0	33	33	16	14	0	29	10	8	0
BBC	32	28	18	50	75	34	32	19	47	38	33	27
BBi	56	50	10	42	68	72	60	8	42	78	66	26
BBN	49	38	13	47	63	33	25	24	64	20	16	31
BBP	6	5	0	40	80	3	3	0	0			
BBT	18	17	24	65	88	25	19	21	37	39	31	19
BBW	38	31	10	61	71	33	28	29	50	36	27	30
BDW	68	56	30	48	71	68	57	28	56	75	61	28
BEB	6	6	0	33	67	6	4	0	25	19	14	7
BGM	12	11	73	82	91	21	17	41	59	19	14	43
BIL	19	15	7	40	80	26	20	15	55	42	38	13
BIN	49	33	27	58	70	44	36	25	67	73	60	15
BLP	42	30	3	33	50	40	35	9	31	51	47	15
BLT	26	18	33	50	67	41	33	27	70	46	40	33
BML	20	14	21	43	64	14	13	23	46	23	19	0
BMW	9	7	29	57	71	13	11	36	64	13	9	44
BPW	17	14	7	36	64	14	12	0	33	18	16	38
BTC						4	4	0	50	8	3	33
BVG	63	48	27	69	81	70	61	31	74	101	83	47
Totaal opleidingen	536	427	19	51	70	577	484	21	53	709	585	26
Totaal inclusief omzwaaiers	536	444	19	50	70	577	502	21	54	709	613	26

Bijlage 1B Onderwijs Hogeschool Van Hall Larenstein

Tabel 1 Opleidingen van Hogeschool Van Hall Larenstein

Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein Velp/Wageningen	Bachelor	– Bedrijfskunde en Agribusiness – Bos- en Natuurbeheer – Dier- en Veehouderij – Laboratoriumtechniek¹ – Land- en Watermanagement – Plattelandsvernieuwing – Tropische Landbouw/ Agri-systems Management – Tuin- en Landschapsinrichting – Tuinbouw en Akkerbouw – Voedingsmiddelentechnologie
	Associate Degree (AD)	– Tuin & Landschapinrichting
	Master	– Master Management of Development – Master Agricultural Production Chain Management – Project and Process Management in the Domain of Land and Water
Van Hall Instituut Leeuwarden	Bachelor	– Bedrijfskunde en Agribusiness – Biotechnologie / Life Sciences² – Dier- en Veehouderij – Diermanagement – International Business and Management Studies³ – Kust en Zee Management – Milieukunde – Plattelandsvernieuwing – Tuinbouw en Akkerbouw – Voedingsmiddelentechnologie
	Associate Degree (AD)	– Melkveehouderij – Ondernemerschap – Integrale Handhaving Omgevingsrecht – Duurzaam Bodembeheer – Duurzame Watertechnologie

¹ met Hogeschool Arnhem-Nijmegen, aflopend

² met Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

³ met Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en Stenden Hogeschool

Tabel 2 Aantal en instroom bekostigde studenten Hogeschool Van Hall Larenstein, per locatie en opleiding peildatum 01-10-2010 (VT = Voltijd, DT = Deeltijd, DU = Duaal)

<i>Hogeschool Van Hall Larenstein</i>	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Instroom	1.209	1.113	1.039	1.046	1.115	1.204
– Leeuwarden	533	517	503	533	578	606
– Velp en Deventer/Wageningen ¹	676	596	536	513	537	598
Studenten totaal						
– Leeuwarden	1.699	1.844	1.874	1.885	1.973	2.057
– Velp en Wageningen	2.257	2.206	2.005	1.906	1.888	1.915
Totaal	3.956	4.050	3.879	3.791	3.861	3.972
<i>Leeuwarden</i>						
Bedrijfskunde en Agribusiness	158	168	179	184	180	159
Ondernemerschap (Associate Degree)				8	10	9
Biotechnologie / Life Sciences	79	149	183	247	274	285
Diermanagement	666	717	738	680	708	742
Dier- en Veehouderij	218	213	168	165	187	212
Melkveehouderij (Associate Degree)	0	31	29	28	29	32
IBMS (met CHN/NHL, 1/3 = VHL aantal)	17	32	34	25	22	10
Kust- en Zeemanagement	80	94	106	115	121	144
Milieukunde VT	184	145	144	136	146	149
Milieukunde DT	107	119	127	132	124	136
Integrale Handhaving Omgevingsrecht (Associate Degree)				8	20	26
Duurzaam Bodembeheer (Associate Degree)						1
Duurzame Watertechnologie (Associate Degree)						1
Plattelandsvernieuwing	39	31	25	17	6	3
Tuin- en Akkerbouw	41	43	45	51	58	56
Voedingsmiddelentechnologie VT	122	98	96	89	88	92
Voedingsmiddelentechnologie DT	5	4	0	0	0	0
<i>Velp en Wageningen</i>						
Internationale Agrarische Handel	4	2	0	0	0	0
Bedrijfskunde en Agribusiness	164	134	103	105	111	116
Bos- en Natuurbeheer VT	390	411	410	419	422	432
Bos- en Natuurbeheer DT	83	99	93	82	87	109
Nederlandse Landbouw	1	1	0	0	0	0
Dier- en Veehouderij	301	305	277	257	244	244
Land- en Watermanagement VT	272	256	252	251	236	230
Land- en Watermanagement DT	64	79	68	60	63	60
Plattelandsvernieuwing	88	83	86	71	80	73
Tropische Landbouw	103	65	54	40	36	35
Tuin- en Akkerbouw	106	92	41	21	7	4
Tuin- en Landschapsinrichting VT	383	358	355	352	366	377
Tuin- en Landschapsinrichting DT	188	193	193	193	187	182
Agroproduktkunde	0	0	0	0	0	0
Voedingsmiddelentechnologie	55	53	57	51	48	53
Laboratoriumtechniek	55	25	14	4	1	0
MasterAgricultureProductionChainManagement	0	16	0	0	0	0
Master Management of Development	0	29	0	0	0	0
Veehouderij oud (meetellen bij Dier & Veehouderij)	0	5	2	0	0	0

Tabel 3 Aantal afgestudeerden en gemiddelde studieduur per locatie en per opleiding van Hogeschool Van Hall Larenstein

	Aantal afgestudeerden					Gemiddelde studieduur				
	05/'06	'06/'07	'07/'08	'08/'09	'09/'10	'05/'06	'06/'07	'07/'08	'08/'09	'09/'10
<i>Leeuwarden</i>	323	303	333	312	319	4,4	4,5	4,5	4,4	4,5
Bedrijfskunde en Agribusiness	28	32	30	21	34	4,2	4,5	4,9	4,6	4,5
Biotechnologie / Life Sciences	17	13	10	21	30	4,6	4,2	3,9	4,2	4,1
Diermanagement	106	107	143	121	126	4,6	4,7	4,7	4,3	4,5
Dier- en Veehouderij	41	55	45	37	28	4,0	4,2	4,1	4,4	4,1
IBMS	–	1	2	6	11	–	3	3,5	3,5	4,9
Kust- en Zeemanagement	14	10	15	18	14	4,4	4,2	4,8	4,3	4,5
Milieukunde	64	58	34	52	41	4,7	4,8	4,5	4,9	4,9
Platteland vernieuwing	0	4	8	8	7	4,4	5,5	5,3	5,0	5,1
Tuin- en Akkerbouw	7	5	14	9	7	4,0	4,4	4,3	4,4	4,3
Voedingsmiddelentechnologie	36	18	32	19	21	3,9	4,1	4	3,7	4,0
<i>Velp/Wageningen ¹</i>	368	415	369	370	366	4,5	4,2	4,4	4,4	4,5
Bedrijfskunde en agribusiness	23	20	25	11	5	3,7	3,3	4,7	4,9	4,6
Bos- en natuurbeheer (VT)	65	78	76	73	91	4,5	4,2	4,6	4,5	4,6
Bos- en natuurbeheer (DT)	1	21	16	24	21	4,0	3,6	4,3	4,2	4,0
Dier- en veehouderij	53	56	40	40	52	4,3	4,3	4,6	4,5	4,7
Internationale Agrarische Handel		3	0	0	0		6,3	0		
Land- en watermanagement (VT)	54	64	43	61	57	4,1	3,8	4,3	4,1	4,1
Land- en watermanagement (DT)	1	25	18	12	18	5,0	4,0	3,6	3,9	4,2
Platteland vernieuwing	13	11	15	11	9	4,4	4,3	4,3	4,5	4,0
Tropische landbouw	2	5	21	15	10	4,0	4,8	4,0	4,7	5,1
Tuin- en akkerbouw	17	18	13	11		4,1	4,3	3,5	4,1	
Tuin- en landschapsinrichting (VT)	89	72	67	66	63	5,0	4,7	4,7	4,5	4,6
Tuin- en landschapsinrichting (DT)	23	27	18	30	26	4,6	4,8	4,7	4,7	4,5
Voedingsmiddelentechnologie	7	6	10	13	13	4,9	4,2	4,2	4,9	4,9
Laboratoriumtechniek	19	8	7	3	1	4,0	4,0	4,7	4,7	8

¹ Met ingang van studiejaar 2006/2007 is de locatie Deventer verhuisd naar Wageningen

Tabel 4 Onderwijsvraagfactor (OVF)*

* factor die in het verleden gebruikt werd bij bekostiging; gebaseerd op studieduur afstudeerders en verblijfsjaren uitvallers

	OVF factor	Aantal afstudeerders	Studieduur afstudeerders	Aantal uitvallers	Verblijfsduur uitvallers
<i>Leeuwarden</i>					
2002/2003	0,910	345	4,5	229	1,9
2003/2004	0,959	307	4,5	174	2,2
2004/2005	0,949	292	4,3	154	2,1
2005/2006	0,958	323	4,4	123	2,2
2006/2007	0,930	303	4,5	177	1,8
2007/2008	0,884	333	4,5	189	2,2
2008/2009	0,955	312	4,4	187	1,8
2009/2010	0,898	319	4,5	231	2,0
<i>Velp/Deventer ²</i>					
2002/2003	0,921	424	4,5	341	1,7
2003/2004	0,964	415	4,3	215	2,0
2004/2005	0,999	454	4,2	200	2,1
2005/2006	0,898	368	4,5	224	2,1
2006/2007	0,968	415	4,2	247	2,04
2007/2008	0,928	369	4,4	253	2,2
2008/2009	0,910	370	4,4	218	2,1
2009/2010	0,880	366	4,5	232	2,2

² Met ingang van studiejaar 2006/2007 is de locatie Deventer verhuisd naar Wageningen

Tabel 5 Inkomende en uitgaande Erasmus uitwisselingsstudenten per partnerinstelling in 2009–2010

Country	Name institution	Subject ³	Velp-Wageningen		Leeuwarden	
			students to VHL	VHLstudents to	students to VHL	VHLstudents to
Austria	– Universität für Bodenkultur	01.6			2	
Belgium	– Haute Ecole Charlemagne	01.6	3			
Czech Republic	– Mendel University	02.5	1			
Denmark	– Royal Veterinary University KVL	02.5		3		
	– VIA University College	01.0		1		
Finland	– Hame Polytechnic, Hameenlinna	01.0			1	
	– University of Oulu	01.6	1			
	– Mikkeli University of Applied Sciences				1	
France	– ESA Angers	07.4			1	

Country	Name institution	Subject ³	Velp-Wageningen		Leeuwarden	
			students to VHL	VHLstudents to	students to VHL	VHLstudents to
Germany	– FH Rottenburg	01.6	2			
	– FH Weihenstephan	01.0	4			
	– University of Teubingen	01.6	2			
Hungary	– Szeged College faculty of Food Engineering	01.0			1	
	– Corvinus University	02.5		1		3
Ireland	– Galway Mayo Institute of Technology	01.0				1
Italy	– University of Genua	02.5	1			
Norway	– Hogskulen Sogn og Fjordane	01.6	2			4
	– Hedmark University	01.6		7		
Portugal	– University of Aveiro	01.0				2
	– Universidade do Porto	02.5	2			
Spain	– Universidad Autonoma de Barcelona	01.0			3	1
	– Universidad Politecnica de Madrid	01.0			2	
	– ETSIA / Universidad Politecnica de Valencia	07.4		1		
	– Universidad de Leon	01.0		1		
Sweden	– SLU; Swedish Agricultural University	01.6		15		
	– Halmstad University	01.0				1
Turkey	– Ege University	02.5	1			
United Kingdom	– University of Glamorgan	01.0				1
	– Birmingham City University	02.5	3	1		
TOTALS			22	30	11	13

³ 01.0 = Agricultural Sciences; 01.6 = Forestry; 01.7 = Animal Husbandry; 02.5 = Landscape Architecture; 07.4 = Soil and Water Sciences

Bijlage 2 Sociaal verslag

De volgende grafieken bevatten informatie over Wageningen UR per ultimo 2010 weergegeven in iar.

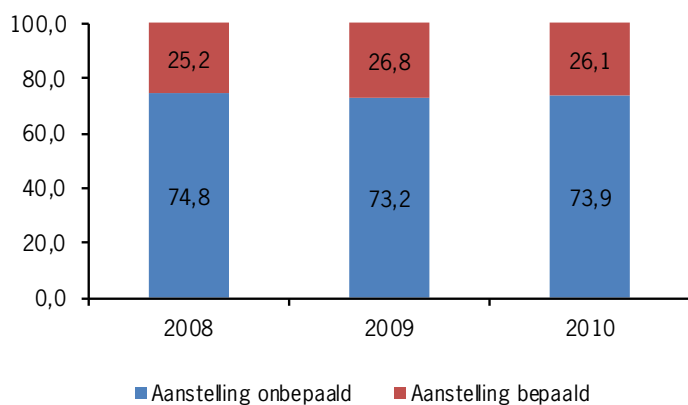
MEDEWERKERS

	2008	2009	2010
Aantal medewerkers (iar) op 31-12	6.421	6.540	6.477
Aantal fte op 31-12	5.553	5.681	5.635

Toelichting: het aantal medewerkers is in 2010 in totaal met één percentiel afgenomen. Deze daling kwam bijna geheel voor rekening van Stichting DLO.

ONBEPAALD/BEPAALD

In %iar incl. promovendi

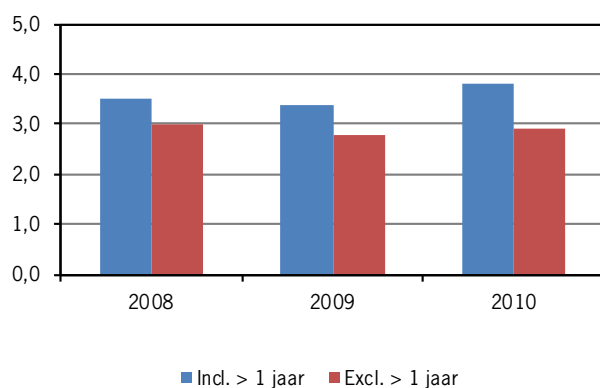

Toelichting: de trend van de afgelopen jaren waarbij het percentage tijdelijke dienstverbanden steeds iets toenam heeft zich in 2010 niet voortgezet. De daling bedraagt 0,7% ten opzichte van 2009, maar laat nog steeds een stijging zien van 1% ten opzichte van 2008.

ZIEKTEVERZUIM

	2008	2009	2010
Incl. verzuim > 1 jaar	3.5	3.4	3.8
Excl. verzuim > 1 jaar	3.0	2.8	2.9

Ziekteverzuim per jaar excl. zwangerschapsverlof

Toelichting: het verzuimpercentage is met 0,4% gestegen tot 3,8%. Hoewel dit verzuimpercentage Wageningen UR-breed net onder het streefpercentage van maximaal 4% ligt is dit een ongewenste ontwikkeling. De stijging doet zich zowel voor bij Stichting DLO (0,4%) als bij Wageningen University (0,3%) en Hogeschool Van Hall Larenstein (0,5%). In het bijzonder is het langdurig verzuim toegenomen.

ZIEKTEVERZUIM exclusief zwangerschap

	2008	2008	2010
Gemiddelde verzuimduur (kal.dgn)	11,23	13,03	13,98
Verzuimfrequentie (meldingen t.o.v. gemiddeld aantal medewerkers)	1,10	1,10	1,01
Percentage medewerkers zonder verzuim	45,97	45,38	49,42
Aantal afzonderlijke ziektegevallen	6761	6941	6407
Verzuimpercentage naar leeftijdsklasse			
< 25 jaar	1,40	1,30	1,40
25 t/m 34 jaar	2,74	2,23	2,75
35 t/m 44 jaar	3,58	3,31	3,49
45 t/m 54 jaar	3,50	3,48	3,78
55 jaar en ouder	4,14	4,61	5,01
Verzuimpercentage naar schaal			
schaal 1 t/m 6	6,52	6,38	6,91
schaal 7 t/m 9	3,99	4,06	4,16
schaal 10 t/m 11	3,19	2,66	3,37
schaal 12	2,83	3,05	3,71
schaal 13 t/m 14	2,15	2,21	1,66
schaal 15 en hoger	0,78	2,08	1,91

Toelichting: terwijl het langdurig verzuim is toegenomen is het percentage medewerkers dat geen ziekteverzuim had met 4% gedaald.

De stijging van het (langdurig) verzuim doet zich in alle leeftijdsgroepen voor. Het verzuimpercentage per leeftijdsgroep is bijna gelijk aan dat van 2008 met uitzondering van de leeftijdsgroep van 55 jaar en ouder. In deze laatste groep is sprake van een stijging van bijna 1% in twee jaar.

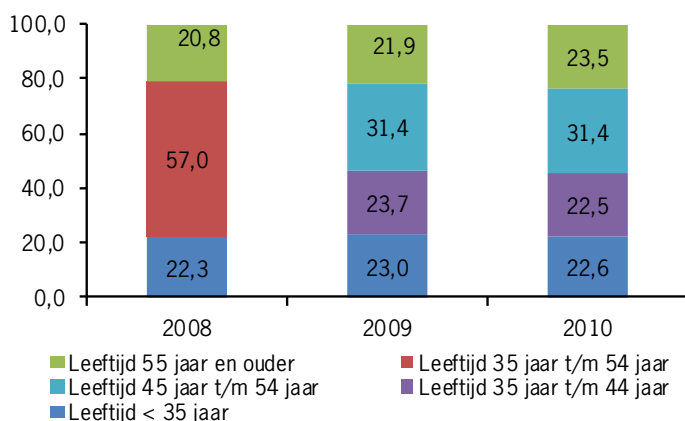
Het verzuimpercentage in de salariscategorie t/m schaal 6 is wederom gestegen en bedraagt bijna 7%. Ook is een stijging met 0,6% in het ziekteverzuim van medewerkers in de salarisschalen 10 t/m 12 te constateren.

ONTWIKKELING/OPLEIDINGEN

	2008	2009	2010
Kosten (x € 1.000,-) exclusief tijdbesteding	4.075	4.025	3.952
Percentage van de loonkosten	Ca. 1,2%	Ca. 1,2%	Ca. 1,1%

Toelichting: de uitgavennorm voor ontwikkeling/opleidingen is vastgesteld op 2% van de loonkosten, realisatie 2010 betreft 1,1%. Daarbij wordt opgemerkt dat steeds meer trainingen via 'train de trainer'-programma's in company worden verzorgd, dit leidt uiteraard tot enige kostenreductie.

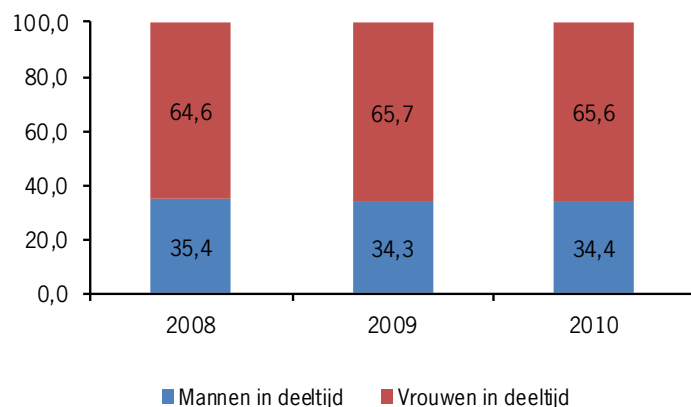
LEEFTIJDOPBOUW

Toelichting: ook binnen Wageningen UR is de vergrijzing of ontgroening zichtbaar. De groep > 55 jaar is in 2010 weer toegenomen en wel met 1,6%. Er is ook een daling zichtbaar van 1,2% in de leeftijdsgroep tussen 35 en 45 jaar. Een geringere daling is zichtbaar in de groep tot 35 jaar (0,4%), terwijl hier vorig jaar nog enige groei zichtbaar was.

Opgemerkt wordt dat de leeftijdsopbouw bij Stichting DLO, Wageningen University en Hogeschool Van Hall Larenstein sterk van elkaar verschillen. Bij Wageningen University behoort de grootste groep medewerkers (34%) tot de categorie jonger dan 35 jaar. De grootste groep medewerkers bij Stichting DLO en Hogeschool Van Hall Larenstein behoort tot de categorie 45 tot 55 jaar; dit is respectievelijk 37% en 34% van het aantal medewerkers. Ook de groep vanaf 55 jaar is bij Hogeschool Van Hall Larenstein met 31% aanzienlijk.

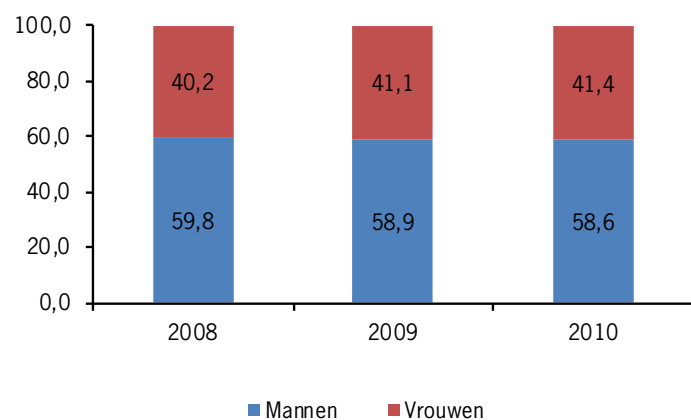
VOLTIJD/DEELTIJD in %iar

Toelichting: de verhouding tussen medewerkers met een voltijd dienstverband en een dienstverband in deeltijd is in 2010 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2009.

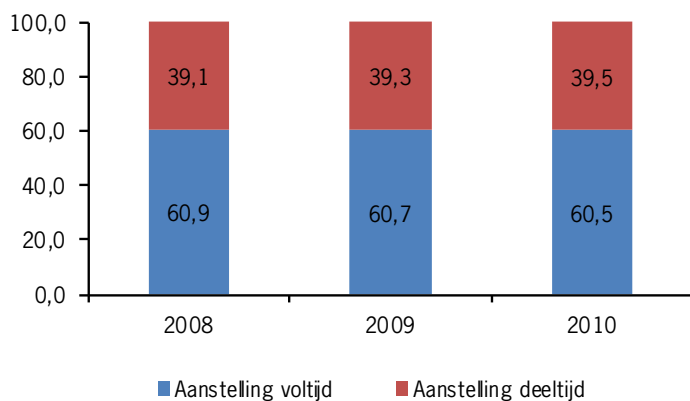
EMANCIPATIE

MAN/VROUW

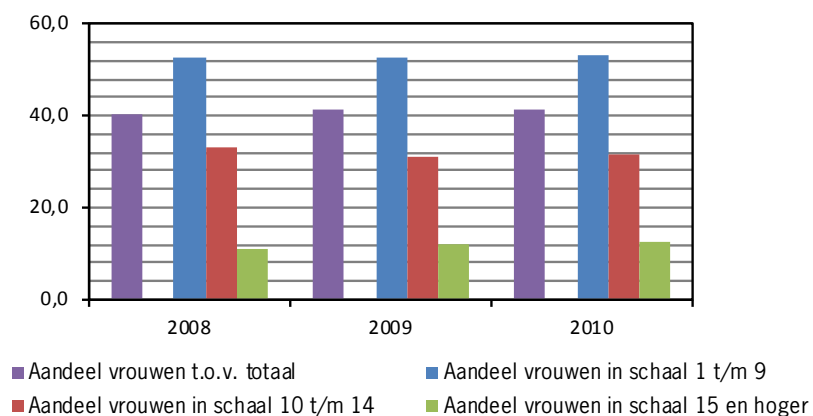
Toelichting: het aandeel vrouwen in de organisatie is weer iets gestegen (0,3%). Deze stijging komt geheel voor rekening van Wageningen University.

VOLTIJD/DEELTIJD

Toelichting: het percentage vrouwen en mannen dat in deeltijd werkt is nagenoeg gelijk gebleven.

VERHOUDING MAN/VROUW IN DE DIVERSE FUNCTIE-SCHALEN

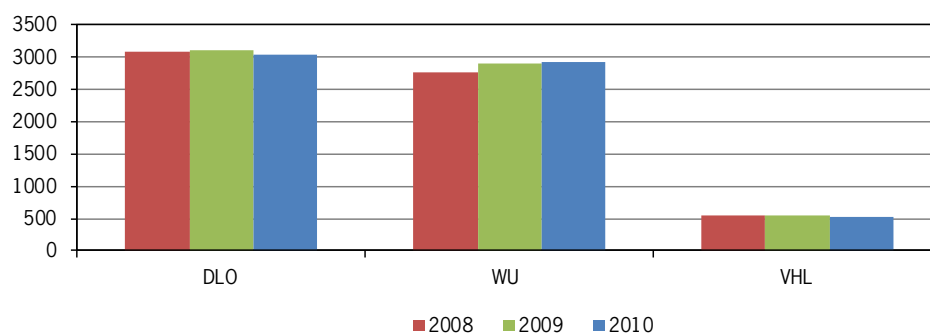

Toelichting: het percentage vrouwen in de organisatie is, na een daling in 2009, weer gestegen met 1,7%. Het percentage vrouwen dat in topfuncties werkzaam is blijft nog steeds ruim achter bij het percentage mannen in die functies. Wel is er in 2010 weer sprake van een (lichte) stijging van het aandeel van vrouwen in topfuncties, Het percentage is nu 12,3%.

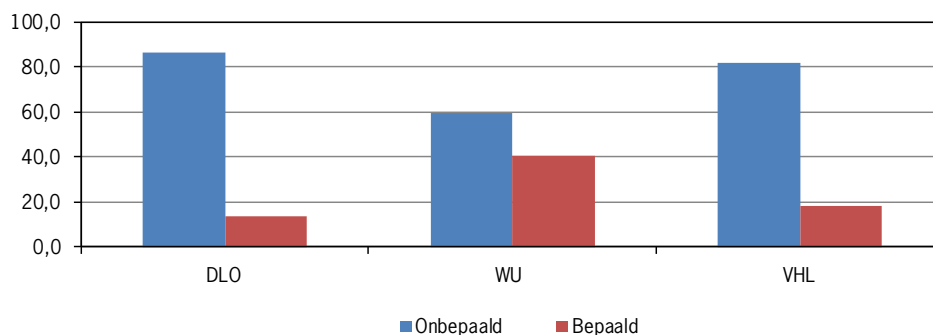
GRAFIEKEN PER ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

Onderstaande grafieken tonen gegevens per onderdeel van Wageningen UR in iar. De eerste grafiek geeft aantallen iar, de overig grafieken geven percentages iar.

Aantallen

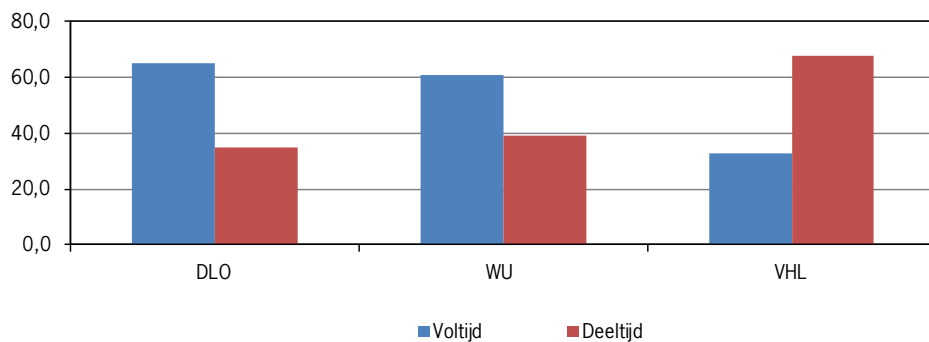
Onbepaald/bepaald 2010

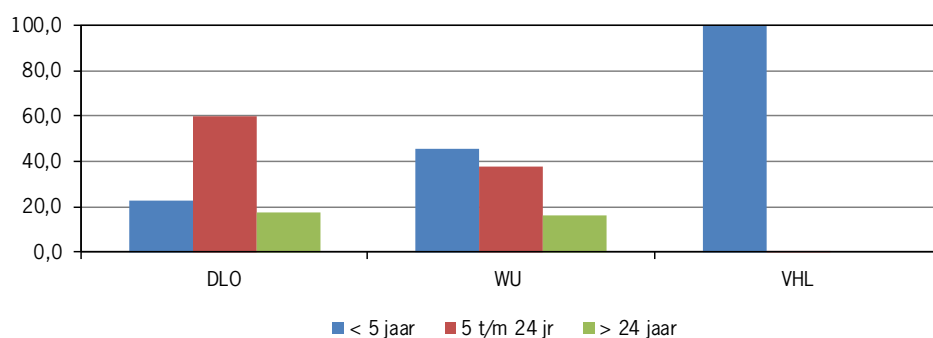
Man/vrouw 2010

Voltijd/deeltijd 2010

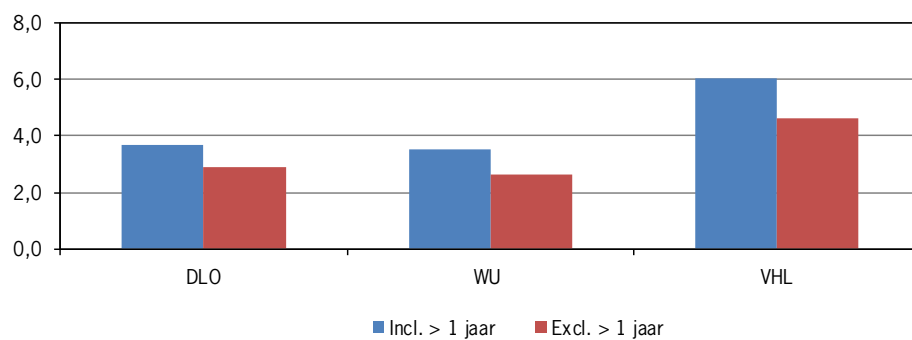

Diensttijd 2010

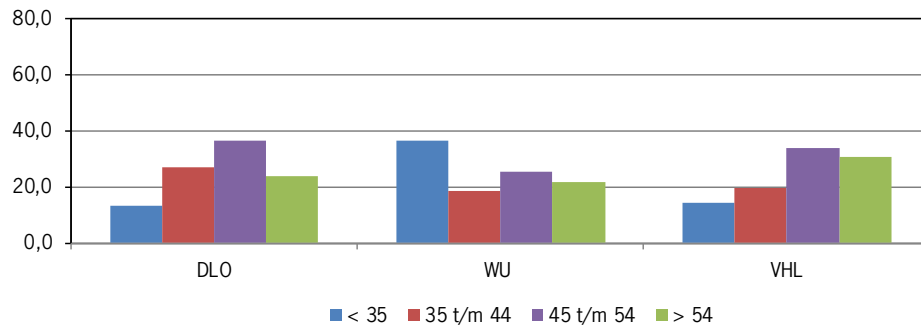

Opmerking: bij VHL zijn nauwelijks tot geen cijfers beschikbaar over de diensttijd; de weergave in de grafiek is op dit punt onjuist.

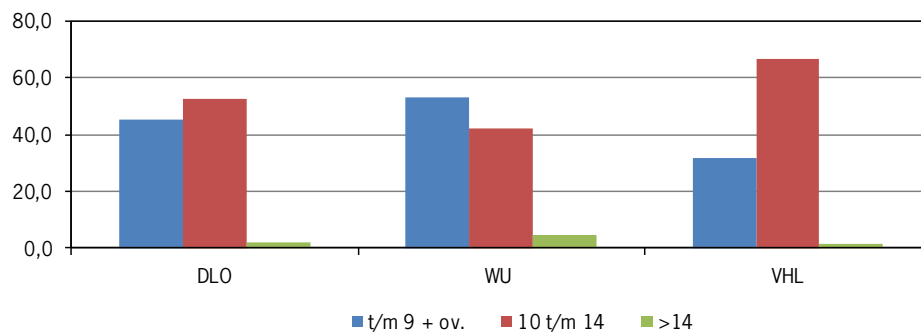
Ziekteverzuim 2010

Leeftijd 2010

Inschaling 2010

Colofon

uitgave
Wageningen UR, juni 2011
www.wur.nl

redactie
Werkgroep Jaarverslag Wageningen UR

eindredactie
Wageningen UR, Communication Services

vormgeving en opmaak
Wageningen UR, Communication Services

fotografie
Bart de Gouw

drukwerk
De Swart, Den Haag

